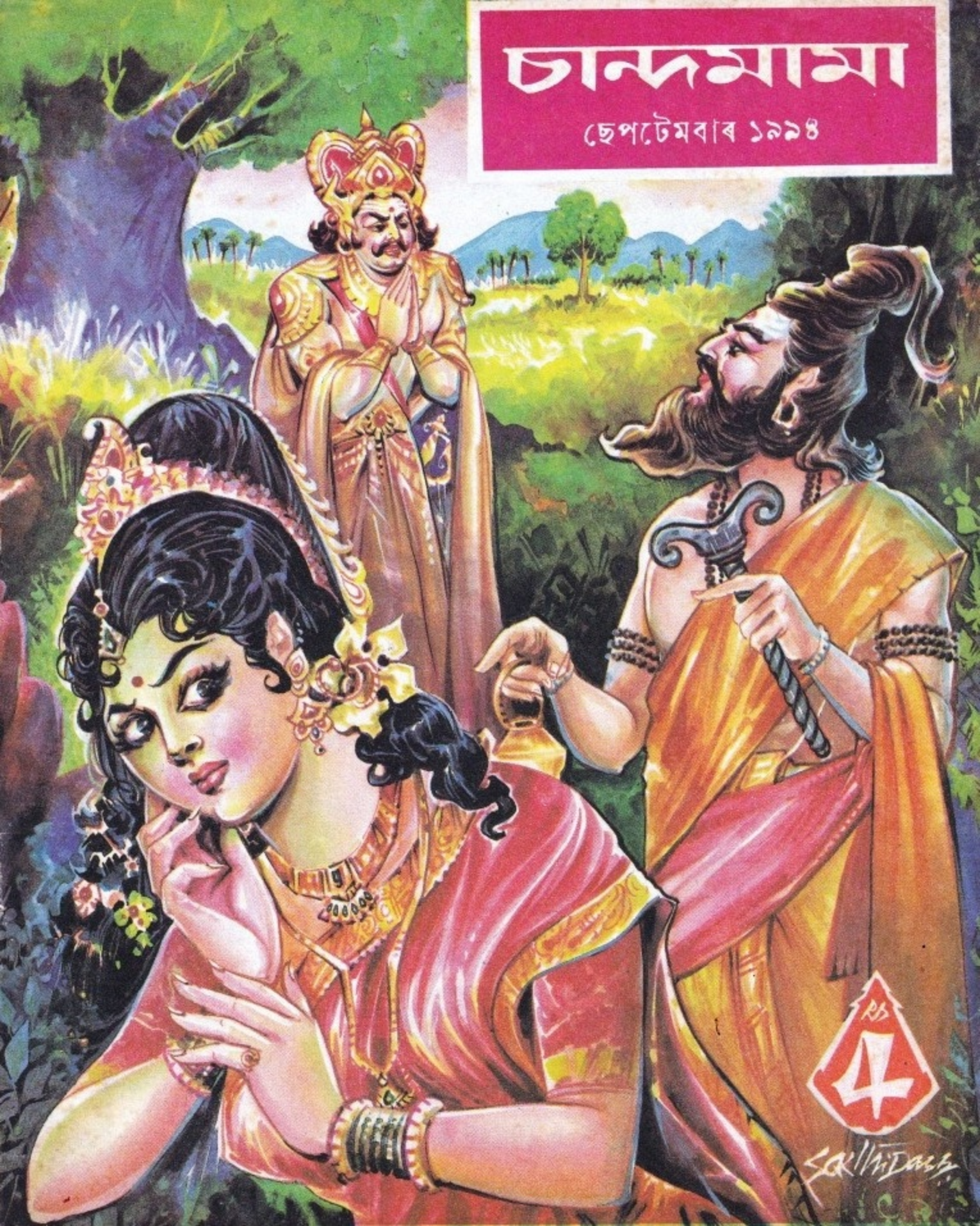

চান্দমামা

ছেপটেমবার ১৯৯৪

Sakthi Das

ইয়াৰ সমান হব কোন !

নতুন

বিগ চীফ

ফলৰ স্বাদযুক্ত টফি

কল ♦ মেংগো ♦ অৰেঞ্জ

পাৰ্লে

“मेरि”

दुनिया भर की नारियों
को, 31 से अधिक सालों
से मनमोहक, खूबसूरत
और मजबूत स्वर्णपाटित
ज़ेवरों से सवार रहे हैं।

मेरि अब पेश करते हैं चकाचौंध करने वाले रंगबिरंगे और
उत्तम डिज़ाइन के ज़ेवर, जो शुद्ध चाँदी पर सोने का पानी चढ़ा
कर और अमरीकी हीरो (A.D.) से जड़ा कर बनाये गये हैं।

ज़ेवर वी.पी.पी. द्वारा मँगाये जा सकते हैं। हमें ज़ेवर की संख्या
का उल्लेख देते हुये लिखिये। मंदिर की मूर्तियों और भरत
नाट्यम के लिए ज़ेवर बनाना हमारी विशेषता है। मुफ्त रंगीन
सूचापत्र के लिये लिखिये। कृपया पत्रव्यवहार हिन्दी या
अंगरेज़ी में ही करिये।

जिनिगटनर रंग रीजन
हि. बरबादो (अमरीका)

No:154 Rs. 300/50

No:152 Rs. 200/50

No:43 Rs. 150/50

No:294 Rs. 250/50

No:257 Rs. 350/50

No:232 Rs. 300/50

No:8 Rs. 200/50

No:123 Rs. 200/50

No:214 Rs. 300/50

No:37 Rs. 200/50

No:86 Rs. 400/50

A. D.

No:952 Rs. 500/50

No:862 Rs. 700/50

A. D.

No:876 Rs. 400/50

No:266 Rs. 600/50

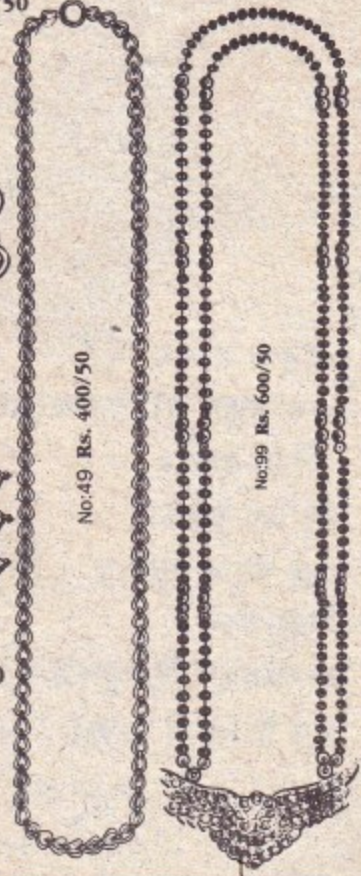
No:834 Rs. 450/50

No:916 Rs. 300/50

A. D.
No:830
Rs. 1250/50

No:49 Rs. 400/50

No:99 Rs. 600/50

MERI GOLD COVERING WORKS

P.O. Box 1405, 18, Ranganathan Street, T. Nagar,
Madras 600 017, Phone: 444671, 442513

চান্দমামা

ছেপটে'মবার ১৯৯৪

এই

আছে

সংখ্যাত

প্রকৃত সম্পদ	:	৭	ধমক-গমক	:	৪১
এক নতুন জাতিৰ অভ্যুদয়	:	৯	কলা-কিলিংখা	:	৪২
জীৱন-সন্ধান	:	১১	মহাভাৰত	:	৪৫
বিচিত্র কণ্ঠহাৰ	:	১৭	সমবাদৰ চমক	:	৫৩
মন্ত্ৰ আৰু মনুষ্যত্ব	:	২৫	উইচিৰিঙাৰ পাখি	:	৫৪
ইচ্ছাপূৰণ	:	৩১	চোৰাং হাঁহি	:	৬০
চান্দমামা-ক্ৰোড়পত্ৰ	:	৩৩	বিচিত্ৰ প্ৰকৃতিৰ বৈচিত্ৰ্য	:	৬৩
দন টানিলে মাণ্ডৰ	:	৩৭	ফটো-প্ৰতিযোগিতা পুৰস্কাৰ	:	৬৫

চান্দমামা

মাহৰ পাছত মাহ ধৰি বিভিন্ন কচিৰ গল্প-কাহিনীৰ যোগেদি প্ৰচাৰ কৰিছে

ভাৰতৰ অতীত আৰু বৰ্তমান গোৰু

৬৪ পৃষ্ঠাতকৈয়ো অধিক পৃষ্ঠাজোৰা বাবেবৰণীয়া চিত্ৰ-সমৃদ্ধ

এই চান্দমামা পৌৰাণিক, কিংবদন্তিমূলক, ঐতিহাসিক ঘটনাবলী,

মহান জীৱন কাহিনী, উচ্চ গুণ-মানৰ গল্প-কথাৰে ভৰপূৰ

১১টি ভাষাত আৰু লগতে সংস্কৃত ভাষাতো প্ৰকাশিত

উল্টন এজেন্সিজ ১৮৮ এন. এছ. কে. ব'ড. মাদ্ৰাজ ৬০০ ০২৬

পোলিঅ'প্লাছ

শিশুহঁতলৈ
ব্যাবিবিহীন মুক্তজীৱনৰ
সুস্পষ্ট আশ্বাস

কেতিয়া কিমান ছিটা দিব লাগিব

ছিটা কেতিয়াবপৰা আৰম্ভ কৰিব	ছিটাৰ নাম	বোগৰ নাম	কিমান বাৰ দিব লাগিব
জন্মৰলগেলগে	বি ছি জি	যক্ষ্মা	এবাৰ মাথোন
৬ সপ্তাহ	পোলিঅ'	পোলিঅ'	তিনি বাৰ (কমেও এমাহৰ বাদে বাদে)
৬ সপ্তাহ	ডি পি টি	ডিপথেৰিয়া পাৰ্টু ছিছ (আজোৰা কাহ) টেট্যানাছ (ধনুষ্টংকাৰ)	তিনি বাৰ (কমেও এমাহৰ বাদে বাদে)
৯ মাহ	মিজল জ	সকা আই	এবাৰ মাথোন
জন্মৰ বাৰ মাহৰ ভিতৰতে শিশুক সকলো ধৰণৰ ছিটা সম্পূৰ্ণ-কৈ দিব লাগিব।			

গৰ্ভৱতীসকলে গৰ্ভদাৰণৰ শেষৰ ফালে দুবাৰ টেট্যানাছ (টি টি) ছিটা
লোৱা আৱশ্যক। প্ৰথমবাৰ ছিটা লোৱাৰ এমাহৰ অন্তত দ্বিতীয়বাৰ ল'ব।

সুস্থ শিশু-জাতিৰ আশা আৰু গোৰৰ

চান্দমামা

সংস্থাপক : চ ক্র পা নি

সঞ্চালক : বি নাগিবেড্ডি

প্রকৃত সম্পদ

‘স্বাস্থ্যেই সম্পদ’—ইযাব কথা নজনা কোনো নাই। স্বাস্থ্য যদিও ব্যক্তিগত বিষয়, তথাপি, স্বাস্থ্যরান ল’বা-ছোৱালী সমাজৰ তথা দেশৰো সম্পদ। স্বাস্থ্যৰ সচেতনতা নবঢ়া নহয়, বিছু-কিঞ্চিত নিশ্চয় বাঢ়িল, কিয়নো আগৰ তুলনাত জীৱনৰ পৰিধিও বাঢ়িল। এতিয়া আশীলৈকে হাঁহি হাঁহি জীয়াই থাকিব পৰা হৈছে।

তাৰ মানে এয়া নহয় যে—বেমাৰ-আজ্ঞাৰে মেলানি মাগিলে। বেমাৰ-আজ্ঞাৰ আছে, থাকিব। বেমাৰৰ বাহিৰতো আছে—পৰিবেশ দূষণ। ই-ও অৱশ্যে এবিধ বেমাৰেই। এই বেমাৰ ব্যক্তিগত নহয়—সমষ্টিগত।

বি কি নহওক, ব্যক্তিগত স্বাস্থ্যৰ ক্ষেত্ৰত বিদ্যালয়সমূহে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীহঁতক—পঢ়া-লিখাৰ কাৰ্য্যক্ৰমক অলপো অসুবিধা সৃষ্টি নকৰাকৈয়েই বিদ্যালয় চলি থকা সময়ত শিক্ষকসকলে সিহঁতক যথেষ্ট স্বাস্থ্য-সচেতন কৰি তুলিব পাৰে আৰু এইদৰে শিক্ষক-শিক্ষিকাসকলে সামগ্ৰিকভাবে দেশৰ প্ৰতি তেওঁলোকৰ অমূল্য কৰ্তব্য সাধিব পাৰে।

‘স্বাস্থ্য-শিক্ষা’ শিক্ষাৰেই অংগ—এই কথাত দ্বিমত নাই। আৰু—‘স্বাস্থ্যহীন’ জাতি যে সম্পদৱান নহয়—তাকো সৰ্বলোকেই জানে আৰু মানে। সম্পদৱান জাতি গঠনৰ ক্ষেত্ৰত শিশুহঁতৰ ভূমিকা প্ৰশ্নৰ উৰ্ধত।

‘শিশুয়েই জাতিৰ সম্পদ’—এইযাব অমূল্য কথা সুপ্ৰাচীন কালৰেপৰাই মানৱকুলে কৈ অহা হৈছে। আহক—

আমি উক্ত কথাষাৰ সাৰ্থক কৰি তোলোঁ।

বছৰ : ১২ ছেপটেম্বাৰ ১৯৯৪ সংখ্যা : ৬

খনে ৪.০০ টকা :: বছৰেকীয়া বৰঙনি ৪৮.০০ টকা

Now
Writing is a pleasure

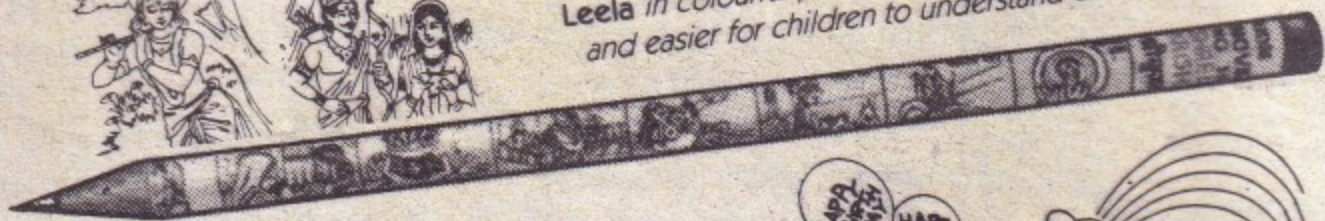
with **LION Novelty**

NEW RANGE OF FANCY PENCILS.

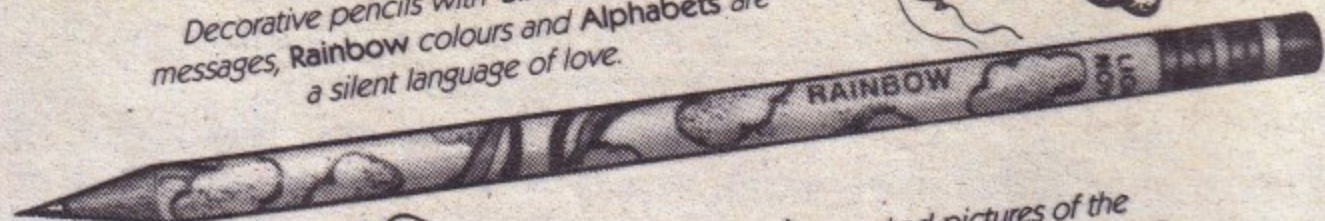
*Introducing
the winning
edge*

Lion's Novelty Pencils have Mythologies from the Ramayan, Mahabharat and Shri Krishna Leela in colourful pictures. Making it interesting and easier for children to understand ethics.

Decorative pencils with Birthday Greeting messages, Rainbow colours and Alphabets are a silent language of love.

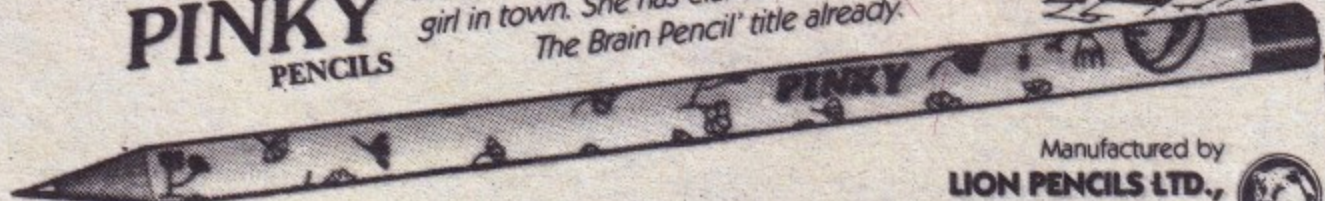

Pencils with action-packed pictures of the Turtles, Hi.... Cat and Ping Pong brim 'YOUNG SMARTIES' with overpowering confidence.

LION PINKY PENCILS

Pinky, the charming beauty garbed in floral attire is all ready to allure every young boy and girl in town. She has claimed 'The Beauty And The Brain Pencil' title already.

Manufactured by
LION PENCILS LTD.,
MARKETING DIVISION

95, PARIJAT, MARINE DRIVE, BOMBAY-400 002. TEL: 296856, 2089926

National-960

এক নতুন জাতিৰ অভ্যুদয়

ছখন চিঠি আৰু মাত্ৰ এটি কৰমৰ্দনেৰে (চান্দমামা ডিছেমবাৰ '৯৩ চাওক) যি জাতিৰ—'প্যালেস্তিনীয় জাতি'ৰ অভ্যুদয় হ'ল বুলি পৃথিৱীয়ে জানিছিল বিগত চনৰ ১৩ ছেপটেমবাৰৰ দিনা, সেইদিনা ছই

শত্ৰুপক্ষ মাত্ৰ এবাৰৰ কৰমৰ্দনেৰে পৰস্পৰৰ মিত্ৰ হৈছিল। এই মিত্ৰ হোৱা শত্ৰুপক্ষ-দ্বয় আছিল যথাক্ৰমে ইজৰায়েল আৰু প্যালেস্তিন। আমেৰিকাৰ ওয়াশিংটনত, আমেৰিকীয় প্ৰেজিডেণ্ট মি. ক্লিনটন আৰু

আন কেইগৰাকীমান বিশ্বনেতাৰ উপস্থিতিত ২৭ বছৰৰ অস্থায়-অধিকাৰমুক্ত ওৱেস্ট ব্যাংক আৰু গাজা দ্বিপত শান্তিৰ বা' বলিছিল আৰু প্যালেস্তিনীয় জনগণৰ আশা-আকাংক্ষালৈ সন্মান জনাই তাত তেওঁলোকৰ কৰ্তৃহক ইজৰায়েলে স্বীকাৰ কৰিছিল আৰু ইজৰায়েলকো প্যালেস্তিনীয়

সকলে 'জাতি' হিচাপে স্বীকাৰ কৰি লৈছিল। সেইবোৰ প্যালেস্তিনীয় মুক্ত অঞ্চলৰপৰা ইজৰায়েল কৰ্তৃপক্ষই তেওঁলোকৰ সৈন্যবাহিনীক আৰু ইজৰায়েলীয় অধিবাসীসকলকো—তিনি মাহৰ ভিতৰত

আঁতৰাই ল'ব বুলি চুক্তি হৈছিল। কিন্তু '৯৩ চনৰ ডিছেমবাৰত যেতিয়া ইজৰায়েলীয় কৰ্তৃপক্ষই এই চুক্তি পালন কৰিব নোৱাৰিলে, তেতিয়া তাত পুনৰ হিংসাত্মক ঘটনা ঘটি থাকিল আৰু ইজৰায়েল-প্যালেস্তিনীয়

লিবাৰেশ্যন অৰগানাইজেশ্যনৰ মাজত সৰ্বপ্ৰকাৰৰ যোগাযোগও ছিন্ন হ'ল।

ওয়াশিংটন-চুক্তি ৰূপায়িত হৈছিল নবওৱেৰ অক্লান্ত শান্তি প্ৰচেষ্টাৰে। নবওৱেৰ প্ৰচেষ্টাৰ ফলত PLO চেয়াৰ ম্যান য়াছ-ছেৰ-আৰাফাতে ইজৰায়েলক 'জাতি' হিচাপে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰি ইজৰায়েললৈ

পত্ৰ প্ৰেৰণ কৰিছিল, আৰু তত্ক্ষণাত ইজৰায়েলেও প্যালেস্তিনৰ তথা PLO-ৰ অস্তিত্বক মানি লৈছিল। কিন্তু সেই চুক্তি হোৱা সত্ত্বেও যেতিয়া ৩০—৪০ জন প্যালেস্তিনীয় মানুহ ‘হেব্ৰন-মছজিদ’ হত্যাकाণ্ডৰ ফলত নিহত হ’ল, তেতিয়া

PLO-ই ইজৰায়েলৰ সৈতে সকলোধৰণৰ যোগাযোগ বিচ্ছিন্ন কৰা হ’ল। তাৰ পাছত, তাত যেতিয়া পুনৰ শান্তি অৱস্থা ঘূৰি আহিল, তেতিয়া পুনৰ এবাৰ শান্তি-প্ৰচেষ্টা কাৰ্য্য কৰ কৰাৰ চেষ্টা আৰম্ভ হ’ল। এই বাৰৰ শান্তি-প্ৰচেষ্টাৰ গুৰি ধৰিলে — মিছৰে। মিছৰে দুই শত্ৰুপক্ষক

পুনৰ আলোচনাৰ মেজলৈ লৈ আহিল, আৰু নিবৰচ্ছিন্ন প্ৰচেষ্টাৰ ফলত ১৯৯৪ চনৰ ৪ মে’ৰ দিনা ইজৰায়েলীয় প্ৰধানমন্ত্ৰী ইজ্‌হাক বাৰিন আৰু পি. এল. ও.-নেতা য়াহ-ছেৰ আৰাফতে কায়ৰো নগৰত শান্তি-চুক্তিত চহী কৰি ‘দ্বিতীয় কৰমৰ্দন’ কৰিলে।

মে’ মাহৰ ১০ তাৰিখে, প্ৰায় ১৫০

জনীয়া এটি প্যালেস্তিনীয় পুলিছ-বাহিনী গাজা স্টিপলৈ প্ৰবেশ কৰিলে আৰু সেই ঠাইৰ প্যালেস্তিনীয় অধিবাসীসকলে সেই বাহিনীলৈ অস্তিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলে।

পৰৱৰ্তী সপ্তাহতে ইজৰায়েল-কৰ্তৃপক্ষ PLO-ৰ ওচৰত এই ঠাইৰ মিলিটাৰি

হে ডকোৱাৰ্টাৰ হস্তান্তৰিত কৰিলে আৰু এইদৰে পৰিপূৰ্ণ হস্তান্তৰ-কাৰ্য্য অতি দ্ৰুতগতিৰে সুন্দৰকৈ সম্পাদিত হ’ল।

১৩ মে’ৰ দিনা ওৱেস্ট ব্যাংক-অৰ ‘জেৰিকো’ নামৰ চহৰত নৃত্য-গীতৰ জোৱাৰ উঠিল আৰু PLO-ৰ নেতা তথা জনসাধাৰণে সেই চহৰৰ থানাত আৰু অন্যান্য অট্টালিকাত

প্যালেস্তিনীয় পতাকা উৰালে।

এইদৰে, পৃথিৱীত এক নতুন ‘জাতি’ৰ অভ্যুদয় হ’ল। পি. এল. ও.-ৰ নেতৃত্বত এক ‘অন্তৰ্বৰ্তী চৰকাৰ’ গঠিত হ’ল। অহা অকট’বাৰ মাহত নিৰ্বাচন নোহোৱালৈকে সেই চৰকাৰে শাসনকাৰ্য্য চলাই থাকিব।

সমগ্ৰ বিশ্ব এই শান্তিচুক্তিৰ পৰিদৰ্শক।

জীবন-সন্ধান

তেতিয়া বজা বণধীৰ আছিল কপূৰদেশৰ শাসক। বজা বণধীৰৰ একমাত্র পুত্র বণজিত আছিল বিৰাট পৰাক্ৰমী পুৰুষ। কিন্তু বণজিতৰ মাজত এটি বিশেষ ক্ৰুটি আছিল, সেই ক্ৰুটি হ'ল—অহংকাৰ।

বণজিত আছিল ঈশ্বৰত অবিশ্বাসী—নাস্তিক। কথা মাথোন সিমানেই নহয়, বণজিতে কবি-পণ্ডিত আদিক অপ্ৰয়োজনীয়, আৰু সাধু-সন্তাসীসকলক সমাজৰ বঘুমলা বুলি ভাবিছিল।

এদিন এগৰাকী সাধুৱে বণজিতৰ পিতৃদেৱ বজা বণধীৰক ক'লেহি, “হে বজা! আপোনাৰ দেশত সহস্ৰ-বহুবীয়া বিপত্তি' সমাগত যে—জানেনে?”

এই ‘সহস্ৰ-বহুবীয়া বিপত্তি' আছিল কপূৰদেশৰ চিৰস্থায়ী অভিশাপ। কপূৰ

দেশৰ উত্তৰ প্ৰান্তত থকা দুৰ্ভবাৰণ্যৰ প্ৰবেশমুখত এখনি ঘোৰট গাঁৱৰ নাম কুগ্ৰাম। এই প্ৰবেশমুখ কুগ্ৰামৰ দুৱাৰ-মুখত এটা প্ৰকাণ্ড ঘণ্টা আছিল, যিটো ঘণ্টা এহেজাৰ বছৰত এবাৰকৈ বাজিছিল আৰু সেই প্ৰকাণ্ড ঘণ্টাৰ ভয়ংকৰ ধ্বনিৰে দেশৰ সমস্ত ঘৰ-দুৱাৰ চূৰ্ণ-বিচূৰ্ণ কৰাৰ উপৰিও বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ সৰ্বনাশ কৰিছিল।

দুৰ্ভবাৰণ্য নামৰ এই মহা-অভিশপ্ত অৰণ্যলৈ প্ৰবেশ কৰোঁতে এটা গভীৰ নাদ আছিল। সেই নাদটো আচলতে আছিল পাতালৰ প্ৰবেশদ্বাৰ। হাজাৰ বছৰত এবাৰকৈ এই পাতাল-পথকণী নাদবপৰা এটা দহমূৰীয়া বিৰাট বিকট বিষাল সৰ্প ওলাই আহি তাৰ মুখেদি যি বিষ ছটিয়ায় তাৰ ফলত কপূৰদেশৰ সকলো প্ৰকাৰ

খেতি-বাতি মুহূৰ্ততে বিনষ্ট হয়।

দুৰ্ভবাৰণ্যত এটা ৰাক্ষসো আছিল। এই ৰাক্ষসটোয়ো হেজাৰ বছৰ ধৰি টোপনিয়াইছিল আৰু হেজাৰ বছৰত এবাৰকৈ জাগিছিল আৰু দেশৰ অসংখ্য মানুহক খাই পুনৰ টোপনি গৈছিল।

অহা পূৰ্ণিমাৰ ঠিক দুমাহৰ অন্তত কপূৰদেশৰ সহস্ৰ-বছৰীয়া সেই দিনটো আহিব আৰু মহা বিপত্তিৰ সৃষ্টি কৰিব।”

সাধুৰ এই উক্তি ৰাজসভাত উপৰিষ্ট ৰণজিতেও মন দি শুনিছিল, কিন্তু সমূলি বিশ্বাস কৰা নাছিল। ৰণজিতৰ মতে : মূৰে মাটি ছলুকি থকা সিয়ানৰ শিচ্

গিয়ানী সাধুবেটাহঁতে এইবোৰ কেনেকৈ কিমতে জা নিব? আন্দাজে-মুন্দাজে দলি মাৰে, সেই দলিৰে মুকথ মৰে। কথাখিনি কেৱল মনতে নাভাবিলে, ৰণজিতে ৰাজসভাত প্ৰকাশ্যভাবে ক’লে।

সাধুৱে ৰণজিতলৈ চাই ক’লে “অহংকাৰ হ’ল—পতনৰ মূল। অহংকাৰ — অজ্ঞানতাকৈয়ো কুফলদায়ী। যি কি নহওক — আমাৰ কাৰ্য্য হ’ল লোক-কল্যাণ। গতিকে—লোক-কল্যাণৰ বাবে —মই মোৰ সাধ্যানুসাৰে কৰ্তব্য কৰিম। ঠিক সাগাদনৰ অন্তত এই দেশলৈ আহিব এজন মহাবীৰ আৰু সেই মহাবীৰে আমাৰ ৰাজকুমাৰ ৰণজিতৰ পৰাক্ৰমৰ পৰীক্ষা ল’ব আৰু এই মহাবীৰেই হেজাৰ-বছৰীয়া বিপত্তিৰপৰা কপূৰদেশক ৰক্ষা কৰিব।”

সাধুৰ কথাত মহাৰাজ ৰণধীৰে ভালেই পালে, কিন্তু পুত্ৰ ৰণজিতে দেশৰ বিপদ-বিপত্তি দূৰ কৰাত একো কৰিব নোৱৰাত বিমৰ্ষ হৈ একো মন্তব্য নকৰিলে।

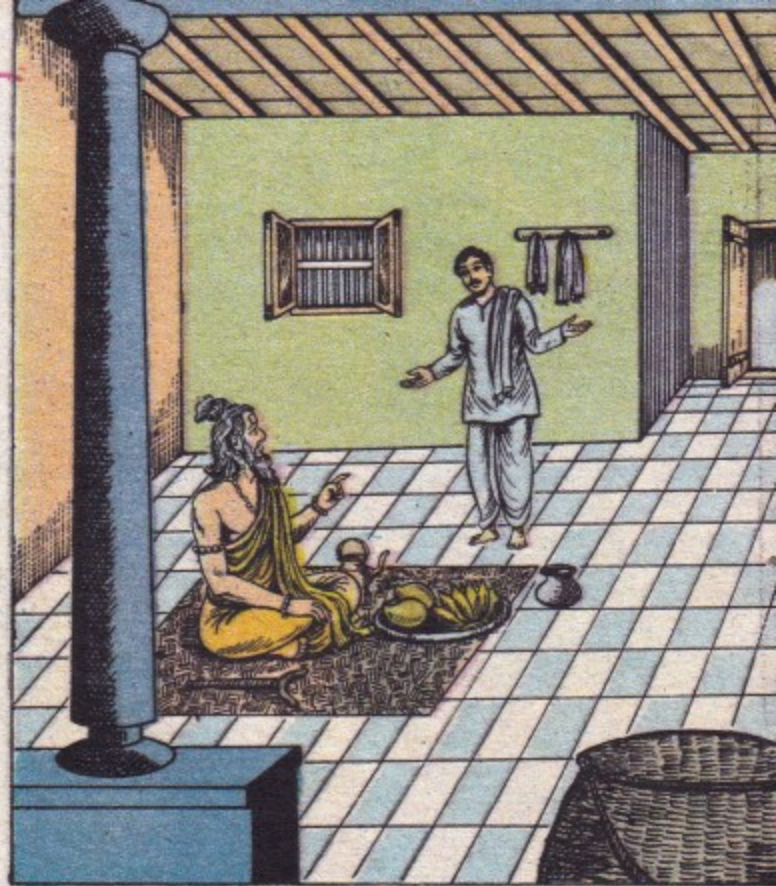
সাধুৱে ৰাজকুমাৰ ৰণজিতৰ সৈতে ফেৰ মাৰিব পৰা কোনোবা এজনক বিচাৰি থাকিল। বিচাৰি বিচাৰি পাঁচদিনৰ দিনা বিত্ৰাধৰ নামাৰ যুৱক এজনক বিচাৰি উলিয়ালে। বিত্ৰাধৰ আছিল— এককথাত ক’বলৈ গ’লে—

মধুফলৰ ঢেঁকী—ভাতে-হেঁচা ভৰি নচুৱাই
খোৱাবিধৰ। কিন্তু সাধুৱে তথাপি এই
বিদ্যাধৰকে বাছি ল'লে মহাবীৰ হিচাপে।
সাধুৱে বিদ্যাধৰকে লৈ গ'ল ৰাজধানীলৈ।

ৰাজধানীলৈ গৈ থাকোঁতে সাধুৱে
বিদ্যাধৰক ক'লে, “শুনা, মোৰ কথা
আখৰে আখৰে মানিবা, মই যিমতে যিটি
কৰিবলৈ ক'ম—সিমতে সিটি কাম কৰিবা
—তেতিয়া চাৰা—তুমি বীৰৰো বীৰ
মহাবীৰ হ'বা। সামান্য সময়লৈ তৰোৱাল
হাতত ল'ব লাগিব, আৰু ৰাজকুমাৰ
বণজিতৰ সৈতে—যুঁজিবও লাগিব। মই
তোমাক পূৰ্ণ আশ্বস দিছোঁ—সেই যুঁজত
তুমি সামান্যমানো আহত নহ'বা, আৰু
তুমি জিকিবা। বহু, এই এবাৰ মাত্ৰ।
তাৰ পাছত আৰু কোনোদিনেই হাতত—
তৰোৱাল দূৰে কথা—এডাল পাটৰ
টঙালিও ল'ব বা ছুবও নলাগে।”

“ঠিক—আছে” বিদ্যাধৰে বোল ধৰি
ক'লে, “যদি এবাৰৰ কথা—হৈ যাব
কে নে বাকৈ। তাৰ পাছত—ক'লেও
তৰোৱাল হাতেৰে নোছোওঁ।”

সাধুৱে তেওঁৰ কথামতেই সাতদিনৰ
দিনা বিদ্যাধৰক লগত লৈ ৰাজসভালৈ
আহিল আৰু মহাৰাজ বণধীৰক ক'লে,
“মহাৰাজ! দুৰ্ভাগ্যৰণ্যৰ ওচৰত থকা গাঁৱত

এজোপা আহত গছ আছে। এই আহতৰ
তলত বহি কঠোৰ তপস্যা কৰি বৰ লাভ
কৰিব পৰাঞ্জনহে সেই হেজাৰবছৰীয়া
বিপত্তিক বাধা দিব পাৰে, সেই বিপত্তিৰ-
পৰা উদ্ধাৰৰ উপায় কৰিব পাৰে। কঠোৰ
তপস্যাকাৰীয়ে এই শক্তি লাভ কৰিব—
সেই গছত থকা পিঁচাচৰপৰা। এই
পৈশাচ-শক্তি আমাৰ ৰাজকুমাৰ বণজিতেই
আয়ত্ত কৰিব বুলি মই ভাবিছিলোঁ।
কিন্তু বণজিতে মোৰ বক্তব্যৰ বিৰুদ্ধে যি
অহংকাৰ প্ৰকাশ কৰিলে—তাৰে মই
হতাশ হৈছোঁ। কোনো অহংকাৰীয়ে এই
শক্তি লাভ কৰাটো—একান্ত অসম্ভৱ।

গতিকে—মই সম্পূৰ্ণ কপূৰ্বেদেশ চলথ কৰি
লৈ আহিছোঁ। এই বীৰ বিদ্ভাধৰক। এই
বীৰৰ সৈতে বণজিতে যুঁজক। সেই যুঁজত
যিজন বিজয়ী হ'ব — সেই জনেই
কপূৰ্বেদেশক বন্ধা কৰিব।”

সাধুৰ কথা মতে মহাৰাজ বণধীৰে এই
দ্বৈত যুদ্ধৰ বন্দৱস্ত কৰিলে আৰু অতি
বিস্ময়ৰ কথা যে—যুদ্ধত বিদ্ভাধৰেই
বিজয়ীৰ সন্মান লভিলে। প্ৰজাবৰ্গই
‘বিদ্ভাধৰৰ জয় হওক—’ বুলি কৈ কৈ
বিদ্ভাধৰৰ বীৰত্বৰ শলাগ ল'লে।

তেতিয়া সাধুৱে ৰাজকুমাৰ বণজিতক
আৰু বিদ্ভাধৰকো এঠাইলৈ লৈ গ'ল আৰু

দুয়োকে ক'লে, “মোৰ মহিমাৰে
তোমালোকৰ দুয়োজনৰ কপ-পৰিৱৰ্তন—
অৰ্থাৎ কপান্তৰ হ'ল। বণজিত এতিয়া
বিদ্ভাধৰ হৈ পৰিল আৰু বিদ্ভাধৰ হ'ল
বণজিত। এই কপতে—বণজিতে আহত
বৃক্ষস্থ পিশাচৰপৰা শক্তিলাভ কৰি সেই
লৌহঘণ্টা, বিষ-সৰ্প আৰু ৰাক্ষসৰ বিপদ
চিৰকালৰ বাবে নোহোৱা কৰিব পাৰিব।”

ৰাজকুমাৰ বণজিতকপী বিদ্ভাধৰ ৰাজ-
প্ৰাসাদত বসবাস কৰি থাকিল।

মহাৰাজ বণধীৰে ৰাজকুমাৰ
বণজিতকপী-বিদ্ভাধৰক ক'লে, “জগতত
সকলো বীৰেই কেতিয়াবা পৰাজিত হয়।

গতিকে—তোমাৰ এই পৰাজয়ত দুঃখ
বোধ নকৰিবা। পুনৰ তৰোৱাল হাতত
লোৱা, ধনুৰাণ হাতত লোৱা, আৰু তুমি
যে কিমান ডাঙৰ বীৰ—জগতক দেখুৱাই
থাকা। জানিথোৱা—মন্ত্ৰী-পুত্ৰ সেনাপতি-
পুত্ৰ আদিয়ে ছেগ চাই আছে—তোমাক
পৰ্য্যদন্ত কৰিবলৈ। তুমি এইবোৰক
সমুচিত শিক্ষা দিব পৰাকৈ জাগ্ৰত হোৱা।

বণজিতকপী-বিদ্ভাধৰে মহাৰাজ
বণধীৰক ক'লে, “বিজয় আৰু পৰাজয়—
ঈশ্বৰৰ হাতত। মোৰ পৰাজয়—প্ৰতিপক্ষৰ
বীৰতাৰ কাৰণে নহয়, মোৰ অহংকাৰৰ
কাৰণে। আন কিবা কৰাৰ আগতে

অহংকাৰৰপৰা মোক মুক্তি লাগে।

পুত্ৰৰ এনে অভাৱিত পৰিৱৰ্তনত মহাৰাজ অতি আনন্দিত। কিন্তু ৰণজিত ৰাজকুমাৰকপী বিদ্যাধৰে মহাৰাজক এনেবোৰ ভাল ভাল কথা আওৰোৱাৰ কাৰণ বেলেগ। কোনো অৱস্থাতে যাতে আক কোনোদিনেই তৰোৱাল হাতেৰে ছুবও নালাগে—তাৰ কাৰণেহে সঁচা কথা লুকাবলৈ বাহিবা কথাবে চাঁচৰি কোবাই—বাগতি খেল খেলিছিল।

যিকি নহওক—এই নকল ৰাজকুমাৰ বিদ্যাধৰে বিভিন্ন জনৰপৰা প্ৰশংসা পাই থাকিল—পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণে। ৰাজকুমাৰ ৰণজিতৰ আগৰ উগ্ৰ স্বভাৱৰ পৰিৱৰ্তে বৰ্তমানৰ কোমল স্বভাৱ আৰু উদাৰ দৃষ্টিভঙ্গীৰ বাবে দেশৰ প্ৰজাবৰ্গৰপৰাও শলাগৰ শৰাই পাই থাকিল আৰু ৰাজকুমাৰকপী বিদ্যাধৰৰ খ্যাতি দিনকে-দিনে বাঢ়ি গৈ থাকিল।

তাৰ পাছত সেই আহত বৃক্ষৰ তলত কঠোৰ তপস্যাৰ অন্তত পিশাচ-সিদ্ধ হৈ কপূৰদেশক সেই হেজাৰবছৰীয়া সমাসন্ন বিপদৰপৰা ৰাজকুমাৰকপী বিদ্যাধৰে উদ্ধাৰ কৰিলে।

এইবাৰ — সাধুৰ ভৱিষ্যদ্বাণীৰ সত্যতাকো ৰাজকুমাৰে মানি ল'লে আৰু

দেশখনক সংকটৰপৰা উদ্ধাৰ কৰাৰ বাবে সেই সাধুগৰাকীয়ে যে কিখিনি অহো-পুৰুষাৰ্থ কৰিলে—সেই কথা মনে-চিতে উপলব্ধি কৰি, অহংকাৰ পৰিত্যাগ কৰি, প্ৰকৃত ৰাজকুমাৰ ইমান দিনৰ অন্তত ৰাজধানী আহি পালে।

তেতিয়া সাধুৱে বিদ্যাধৰক ক'লে, “কেৱল অহংকাৰৰ কাৰণেই প্ৰকৃত ৰাজকুমাৰ ৰণজিতে দেশক বিপত্তিৰপৰা ৰক্ষা কৰাৰ গোৰৱময় কাৰ্য্যৰপৰা আঁতৰি থাকিবলৈ বাধ্য হৈছিল। কিন্তু—এই মহান কাৰ্য্য ৰাজকুমাৰেই কৰিলে আৰু আগলৈকে কৰি থাকিব। কিয়নো—

প্ৰকৃত ৰাজকুমাৰ বণজিতেই হ'ল দেশৰ
প্ৰকৃত তথা ভৱিষ্যৎ শাসক।”

সাধুৰ বিপৰীত কথা শুনি এইবাৰ
বিদ্ভাধৰেই বিপত্তিত পৰা যেন হ'ল, কিন্তু
সি নিজক সংযত কৰিলে। সি উপলব্ধি
কৰিলে যে—এইদৰে নকল ৰাজকুমাৰ হৈ
থকাৰ কোনো প্ৰকৃত অধিকাৰ—তাৰ
নাই আৰু প্ৰকৃত অধিকাৰীৰক অধিকাৰ-
চ্যুত কৰাৰ অপচেষ্টাও কৰিব নাপায়।

বিদ্ভাধৰে সাধুক ক'লে, “হে মহাত্মা !
মোক মোৰ পূৰ্বৰূপ ঘূৰাই দিয়ক। মোৰ
প্ৰতি এই দয়া কৰক, প্ৰভু !”

সাধুৱে আচৰিত মানি শুধিলে, “তুমি
এই দেশৰ সিংহাসন পাবা। তোমাৰ
প্ৰশংসাত দেশবাসী পঞ্চমুখ। তোমাক
—এই প্ৰতিষ্ঠা তোমাক—নালাগেনে ?”

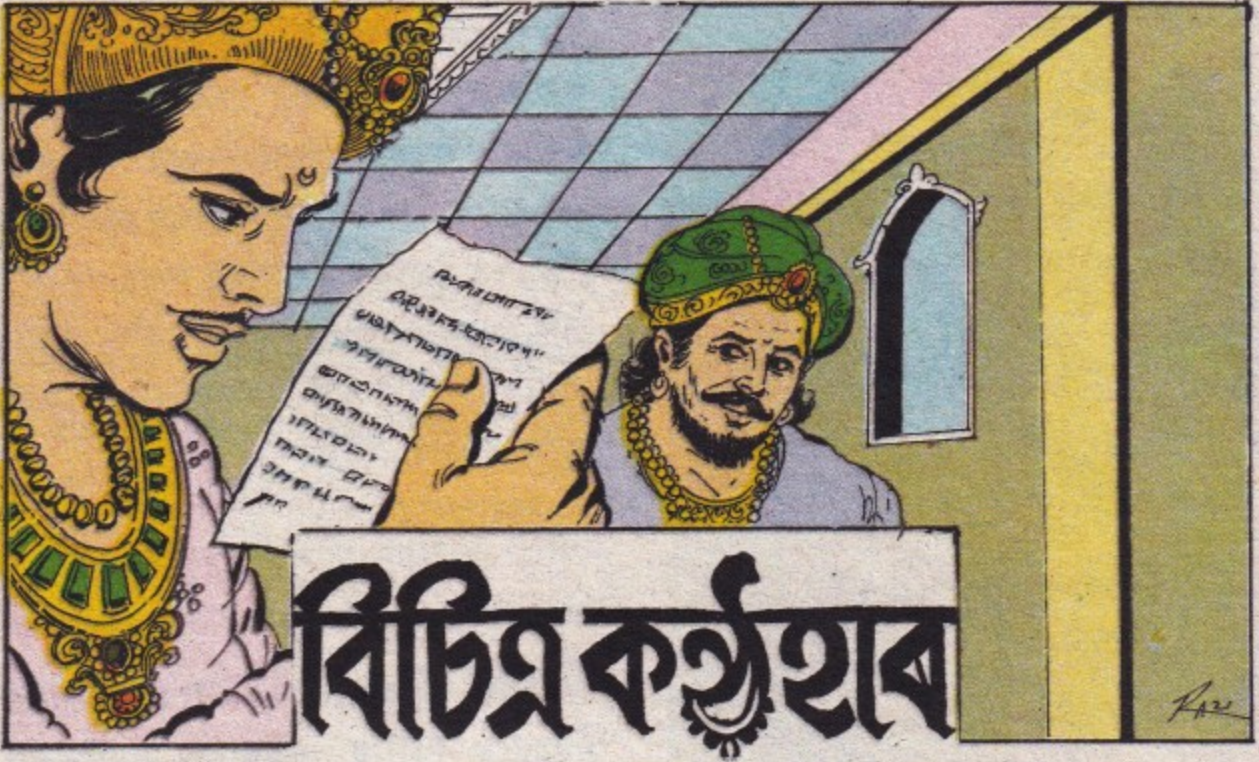
বিদ্ভাধৰে বিনম্ৰ ভাবে ক'লে, “হে
প্ৰভু ! প্ৰজাবৰ্গই সদায় মোক মহাবীৰ
বুলি কৈ কৈ মোৰ কাণ গধুৰ কৰিছে।

কিন্তু প্ৰকৃততে মই যে এই প্ৰশংসাৰ
যোগ্য নহওঁ—জানো মই। গতিকে—
এনেবাৰ অপ্ৰাপ্য প্ৰশংসাই মোক তৃপ্তি
দিবপৰানাই। প্ৰকৃত সংকাৰ্য্যবদ্ধাৰা প্ৰকৃত
ৰাজকুমাৰ বণজিতৰ এতিয়া যি প্ৰতিষ্ঠা
হৈছে, ময়ো প্ৰকৃত সংকাৰ্য্যৰে তেনেহেন
প্ৰতিষ্ঠা আৰ্জিম—এয়ে মোৰ অন্তৰৰ
প্ৰকৃত বাসনা।”

সাধুৱে যুহু কৈ হাঁহিলে আৰু ক'লে,
“বণজিতৰ মাজত থকা অহংকাৰ গুচিল,
তোমাৰ গুচিল মূৰ্খতা। এতিয়াহে
তোমালোকে প্ৰকৃত জীৱনৰ সন্ধান
পাইছা।” এই বুলি কৈ সাধুৱে ছয়োকে
পূৰ্বৰূপ ঘূৰাই দিলে।

এই ঘটনাৰ অন্তত ৰাজকুমাৰ
বণজিত আৰু বিদ্ভাধৰ পৰস্পৰৰ
জীৱন বন্ধুৰূপে অতিবাহিত কৰিছিল
আৰু সদায় অতিশয় শ্ৰদ্ধাৰে সাধুৰ সাধু
অভিলাষক শূৰিবিছিল।

৩

[আগৰ কথা : সেই বিচিত্র কণ্ঠহাৰ ক'ত আছে—সেই কথাৰ সামান্যতম সংশ্লেদ নিদিয়াইয়েই বিচিত্রবৰ্মাদেউ স্বৰ্গী হ'ল আৰু প্ৰায় লগে লগেই বিজয়সেনও অসুস্থ হৈ পৰিল। তাৰ পাছত—বিজয়সেনেও যেতিয়া তেওঁৰ শেষ দিন সমাগত বুলি বুজি পালে, তেতিয়া, বিজয়সেনে তেওঁৰ বন্ধুপুত্ৰ তথা ৰজা বিজয়বৰ্মাক বিচিত্রবৰ্মা প্ৰদত্ত পত্ৰ এখন প্ৰদান কৰিলে আৰু তাৰ পাছত সেই নিশাত তেওঁ মৰণত শৰণ ল'লে। এইদৰে, মন্ত্ৰশক্তিসম্পন্ন সেই বিচিত্র কণ্ঠহাৰ চিৰদিনৰ বাবে হেৰাই গ'ল বুলিয়েই ৰজাজয়বৰ্মাৰ দৃঢ় ধাৰণা হ'ল। আৰু তাৰ পাছত.....]

কীৰ্তিসেনাই বিশ্বয়কৰ অনুভূতিৰে সৈতে আনন্দিত মনেৰে তাইৰ দেউতাকৰপৰা অতীতৰ হোৱাৰাদিনৰ কথাবোৰ একাত্ৰ হৈ শুনি আছিল—শুনি আছিল এধাৰ বিচিত্র বহুস্ময় আৰু মন্ত্ৰশক্তিসম্পন্ন কণ্ঠহাৰৰ কাহিনী, যি কণ্ঠহাৰৰ যোগেদি ভাগ্যৰ অভাৱিত পৰিৱৰ্তনৰ কথা।

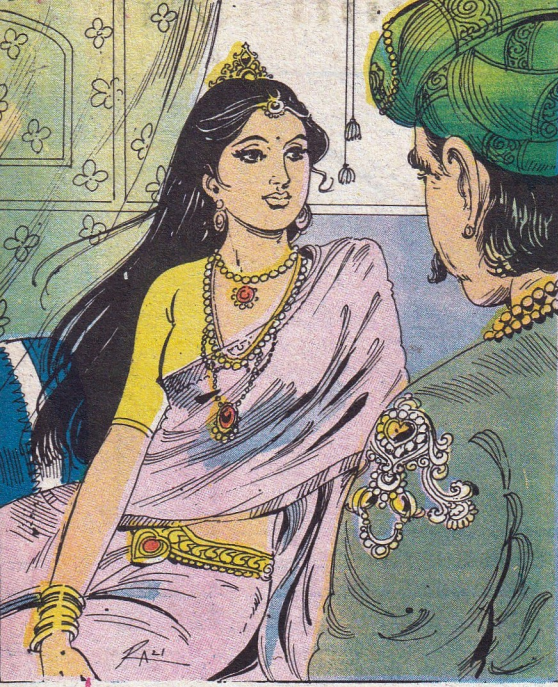
জয়সেনে তেওঁৰ জীয়েকক কৈ আছিল :

“কী লিখিছিল সেই পত্ৰত বিচিত্রবৰ্মা-দেউয়ে? ৰজা জয়বৰ্মাই সেই গজদন্ত-নিৰ্মিত সুদৃশ্য টেমাটো খুলি পত্ৰখন উলিয়াই একমনে পঢ়িবলৈ ধৰিলে :

‘মৰমৰ জয়বৰ্মা,

বন্ধু বিজয়সেনে নিশ্চয় সেই বহুস্ময় বিচিত্র

‘ষড়ষষ্ঠৰ সপৰ্জিতা’

বিশেষ এটি বস্ত্ৰবেপৰাই তেওঁলোকৰ অধিকভাগ
চাহিদাৰ পূৰণ কৰে। সেই বস্ত্ৰনো কি?
কোনোবা-কুহুবিষে পদদ্বয়েৰে তাৰ জোখ লয়।
এক বিশেষ উপহাৰ পোৱাৰ কাৰণে তেওঁ কোনো
বিচাৰে? কোনোবাই যদি এই সত্যৰ পম খেদি
যায়, তেনেহ'লে—সেইজনেই হ'ব জগতৰ
সৰাতোকৈ ভাগ্যশালী। আশীৰ্বাদ কৰিছোঁ,
তুমিয়েই হোৱা সেইজন।

মৰম ল'ব।

তোমাৰ পিতা,

বিচিত্ৰবৰ্মা।

কিন্তু একেৰাহে কেইবাবাৰো পঢ়িও
জয়বৰ্মাই বিচিত্ৰ কণ্ঠহাৰৰ দৰেই—বা
তাতোকৈ বহুশূৰ্ণ এই পত্ৰৰ আগ-গুৰি
একোবেই ঠাৱৰ কৰিব নোৱাৰিলে।

*

কালক্ৰমে, জয়বৰ্মাৰ, মৃত্যুও সমাগত
হ'ল, আৰু তেতিয়া বৃদ্ধ বজা জয়বৰ্মাই
তেওঁৰ পুত্ৰ বীবেন্দ্রবৰ্মাক এই বহুশূৰ্ণ
পত্ৰখন হস্তান্তৰিত কৰিলে।

কিন্তু এই পত্ৰৰ বহুশূৰ্ণ উদ্ধাৰত
বীবেন্দ্রও ব্যৰ্থ হ'ল আৰু সেই পত্ৰৰ
উদ্ধাৰিকাৰ বৰ্তমান মহাৰজা স্নুসেনৰ
হাতলৈ আহিল। কিন্তু মহাৰাজ স্নুসেনো
সেই পত্ৰ-সংকেত উদ্ধাৰ কৰাত ব্যৰ্থ হ'ল
আৰু আশা কৰা হ'ল যে—তেওঁৰ স্নুযোগ্য
পুত্ৰ কীৰ্ত্তিবৰ্মাই নিশ্চয় 'পৰমেশ্বৰী' দেৱীৰ

কণ্ঠহাৰৰ অপাৰ শক্তিৰ কথা ইতিমধ্যেই ক'লে
ভোমাক। প্ৰকৃতপক্ষে, অদ্ভুত মন্ত্ৰশক্তিসম্পন্ন এই
বিচিত্ৰ কণ্ঠহাৰ—তেওঁৰেই আমাক দিছিল। কিন্তু
আচল কণ্ঠহাৰ মই যে ক'ত সন্মতনে-সংগোপনে
থৈ দিছোঁ, আনকি তেওঁকো মই কোৱা নাই,
তোমাকো—পোনপটীয়াকৈ ক'ব পৰা নাই।
তথাপি তোমাৰ কাৰণে, আৰু আমাৰ বংশজ
উদ্ধাৰিকাৰীসকলৰ কাৰণেও, মই সেই
বিচিত্ৰ হাৰৰ বিষয়ে যথাযথ সংকেত দিছোঁ:
এতিয়া সমগ্ৰ জগতে পৰমেশ্বৰীক ভক্তি কৰে।
কিন্তু পৰমেশ্বৰী যদিও এগৰাকী দেৱী,
তথাপি তেওঁও কোনোবা দেৱৰ আগত মূৰ
নোদোঁওৱাকৈ নাথাকে। সেই দেৱৰ আবাস
ক'ত? কোন দেশত নিবাস তেওঁৰ? মাহুহে

মন্দিৰবপৰ। শূন্য অতীতৰ সেই অপাৰ
মন্ত্ৰশক্তিৰ আধাৰ বিচিত্ৰ কৰ্ণহাৰ উদ্ধাৰ
কৰিব। লগতে—বন্ধু জয়সেন-জীয়ৰী
অতি বিচক্ষণ-বুদ্ধিমতী কীৰ্তিসেনায়ে।
নিশ্চয় এই কামত কীৰ্তিবৰ্মাক সহায়
কৰিব—এই আশাবেই তেওঁ কীৰ্তিসেনাৰ
ওপৰত কৌশলৰে তেনেকুৱা শূকঠিন
কামটি জাপি দিছিল।

“এতিয়া—বুজিছাই, মহাৰাজ শূসেনে
কি আশাৰে তোমাৰ ওপৰত এই
কামৰ—অৰ্থাৎ পত্ৰ-বহাস্ত্ৰ উদ্ধাৰৰ কঠিন
কৰ্ম জাপি দিলে। কীৰ্তিবৰ্মাক দেৱী
পৰমেশ্বৰীৰ মন্দিৰত তিনিদিনৰ বাবে
বন্দী কৰাৰ অৰ্থ—দৰাচলতে অপহৃত
কৰ্ণহাৰ উদ্ধাৰৰ প্ৰাণপণ প্ৰচেষ্টা।”

“সকলো কথা—সাঁথৰ সাঁথৰ যেন
লাগিছে—অত্যন্ত বহস্ত্ৰময় এই বিচিত্ৰ
কৰ্ণহাৰৰ প্ৰকৃত বহস্ত্ৰ।” কীৰ্তিসেনাই
যেনিবা নিজক কোৱা দিয়েই ক’লে।

*

পাছদিনা, মহাৰাজ শূসেনে তেওঁৰ
পৰম শূন্য বন্ধু জয়সেনক ক’লে, “জয়,
তুমি কীৰ্তিসেনাক অকলেই আমাৰ
কীৰ্তিক বন্দী কৰাৰ কামত পঠাবা বুলি
ভাবিছানে?”

“ওঁ—।” জয়সেনে ক’লে, “আপুনি

আমাৰ ঘৰবপৰা গুচি অহাৰ পাছত মই
তাইৰ লগত এই বিষয়ে আলোচনা
কৰিছিলোঁ। তাই — তাইৰ প্ৰতি
আপুনি যি প্ৰত্যাশ্বান জনাইছে—সেই
প্ৰত্যাশ্বানৰ আঁৰত থকা উদ্দেশ্যৰ কথা
বুজি পাইছে যেন বোধ হৈছে। তাৰ
বাবে আপোনালৈ বহুত ধন্যবাদ। যি কি
নহওক আপুনি বিচৰামতেই তাই অকলেই
আপোনাৰ সুযোগ্য পুত্ৰ কীৰ্তিবৰ্মাক
আটক কৰিব আৰু সঠিকভাৱেই যি কৰণীয়
কৰিব। আপুনি কোৱামতেই — অহা
পূৰ্ণিমাৰ দিনা তাই এই কামলৈ ওলাব।”

“এই কথা শুনি ভাল পালোঁ যে—

কীৰ্তিসেনাই মোৰ প্ৰকৃত উদ্দেশ্যৰ বুজ ল'ব পাৰিছে। তাই বাস্তৱিকেই অপাৰ বুদ্ধিমতী, তাইৰ তুলনা তায়েই। কি কাম আমাৰ সুযোগ্য পূৰ্বপুৰুষ জয়বৰ্মাই কৰিব নোৱাৰিছিল, ভোজৰাজ্যৰ অতি কূট-কৌশলী ৰজা বৰুণাদিত্যো নোৱাৰিছিল, তাৰ পাছত—বৰুণাদিত্যৰ মৃত্যুৰ পাছত তাৰ পুত্ৰ গৰুড়াদিত্যো প্ৰাণপণ প্ৰচেষ্টাৰেও সেই কণ্ঠহাৰ উদ্ধাৰ কৰিবলৈ ব্যৰ্থ হৈছিল, —কোনেও কৰিব নোৱাৰা সেই কামটো—যদি আমাৰ কীৰ্তিসেনাই কৰিব পাৰে — তাতকৈ আনন্দজনক, আৰু বিস্ময়জনক কাম আৰু একোৱেই

নহ'ব।" একে উশাহেৰে মহাৰাজ সুসেনে কথাখিনি ক'লে।

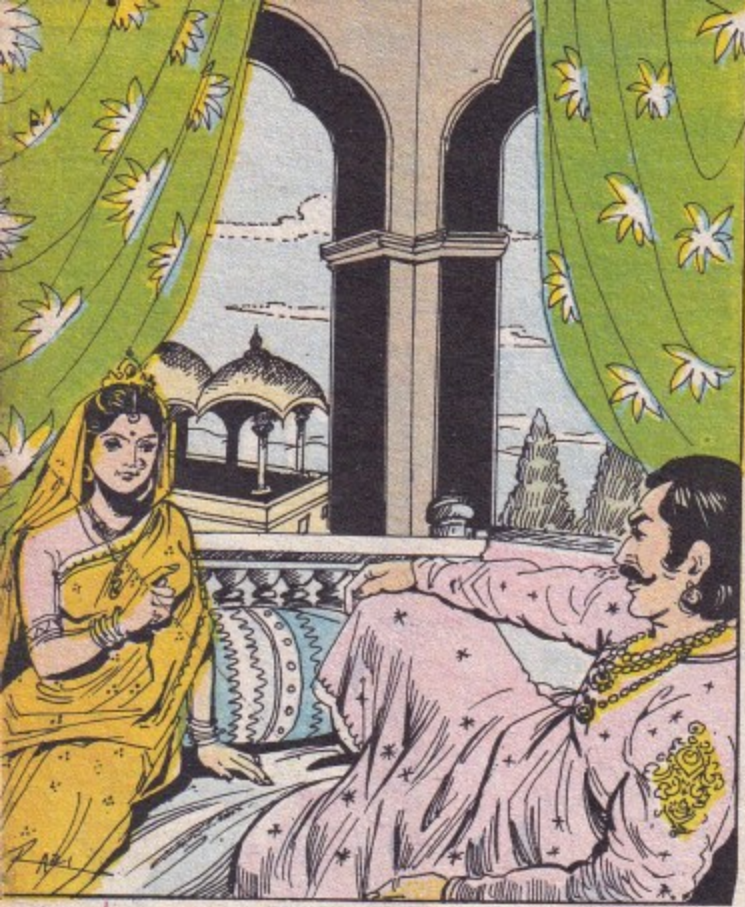
বন্ধু জয়সেনে মহাৰাজ সুসেনক লাহেকৈ সুধিলে, "সুসেন, কথা এটা সোধোনে?— কীৰ্তিবৰ্মাই সেই বিচিত্ৰ কণ্ঠহাৰৰ বিষয়ে—কিবা জানেনে?"

"জানে। আৰু লগতে এই কথাটোও জানে যে — সেই বিচিত্ৰ কণ্ঠহাৰ এই কোশলদেশতে, তথা দেৱী পৰমেশ্বৰীৰ মন্দিৰতে আছে—যদিও বিচিত্ৰ কণ্ঠহাৰৰ পুংখানুপুংখ বিবৰণ হয়তো সি নাজানিবও পাৰে—" এই বুলি কৈয়েই মহাৰাজ সুসেন প্ৰাসাদৰ ভিতৰ লৈ গ'ল, আৰু এটি সুদৃশ্য সৰু টেমা এটা লৈ আহিল, আৰু ক'লে, "এই টেমাটো তোমাৰ সুযোগ্য পুত্ৰীক দিবা আৰু টেমাটো কীৰ্তিবৰ্মাক দিবলৈ ক'বা তাইক। এই টেমাটোৰ ভিতৰত থকা সেই বহুস্তময় পত্ৰ পাঠ কৰি সিহঁতহালে যি কৰে কৰিব।"

টেমাটোৰে সৈতে বন্ধু জয়সেন বিদায় লোৱাৰ পাছত ৰাণী ৰত্নাৱতী তালৈ আহিল আৰু গভীৰ চিন্তাত নিমগ্ন মহাৰাজ সুসেনক সুধিলে যে কিহৰ কাৰণে তেওঁ ইমান চিন্তিত।

তেতিয়া মহাৰাজ সুসেনে ৰাণীক সৰু কলো কথা খুলি মেলি ক'লে

পৰিশেষত — তেওঁ মন্তব্য কৰিলে,
 “কীৰ্তিসেনা অত্যন্ত বুদ্ধিমতী আৰু
 সপ্ৰতিভ ছোৱালী। অৱশ্যে—আমাৰ
 কীৰ্তিয়ে তাইক কি হিচাপে ল’ব—ক’ব
 নোৱাৰোঁ—যদিও মই মোৰ বন্ধু-কন্ডাটিক
 আমাৰ বোৱাৰী হিচাপে ল’বলৈ মনস্থ
 কৰিছোঁ। আৰু—আৰু কথাটো তাইক
 কৈছোঁও। এতিয়া—আমাৰ কীৰ্তিয়ে যদি
 কীৰ্তিক জীৱন-লগৰী কপে ল’বলৈ মান্তি
 নহয়, তেনেহ’লে মোৰ কথা পানীৰ বেথা
 হৈ যাব বুলি ভাবিহে মই ইমান চিন্তিত
 হৈ পৰিছোঁ।”

বাণী বত্ৰাৱতীয়ে মুহূৰ্ত্তে হাঁহিৰে ক’লে,

“আকাশৰ বজা কোন জানেনে? আৰু—
 বাণী কোন জানেনে—?”

মহাৰাজ সুসেনে বাণীৰ সাঁথৰ যেন
 কথা ঠাৱৰ কৰিব নোৱাৰি ক’লে,
 “তোমাৰ প্ৰশ্নৰ আগ-গুৰি ধৰিব পৰা
 নাই মই, বাণী—।”

“মোৰ এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ আপোনাৰ
 পুত্ৰৰপৰা আৰু—আৰু বোৱাৰীৰপৰাও
 পাব। বৈ থাকক—পাই যাব।”

“তুমিও ‘বোৱাৰী’ বুলিছা যে—
 তুমি কোনজনীকনো বোৱাৰী বুলিছা?”
 বিভ্ৰান্তৰ দৰে মহাৰাজ সুসেনে সুধিল।

“আকনো কোন—?” বাণী বত্ৰাৱতীয়ে
 ক’লে, “কীৰ্তিসেনাৰ কথা কৈছোঁ।
 আমাৰ কীৰ্তিবৰ্মাই তাইক নিচেই সৰুৰে-
 পৰাই দেখি আহিছে—মিলা-জুলাও
 কৰিছে। মই তাক চাবলৈ গুৰুতুললৈ
 যোৱামাত্ৰেই সি সদায়েই কীৰ্তিসেনাৰ
 কথা সুধিছিল। গতিকে—এই কথাত—
 চিন্তা নকৰিলেও ক্ষতি নাই।”

ইপিনে ভোজৰাজ্যৰ তৎকালীন বজা
 গৰুড়াদিত্যয়ো কণ্ঠহাৰ পাওক-নাপাওকেই
 —বিচিদ্ৰবৰ্মা-লিখিত সেই বহুশ্লময়
 পত্ৰখন যেনেতেনে হস্তগত কৰিবলৈ
 নতুনকৈ ষড়যন্ত্ৰৰ পাতনি তৰিলে।

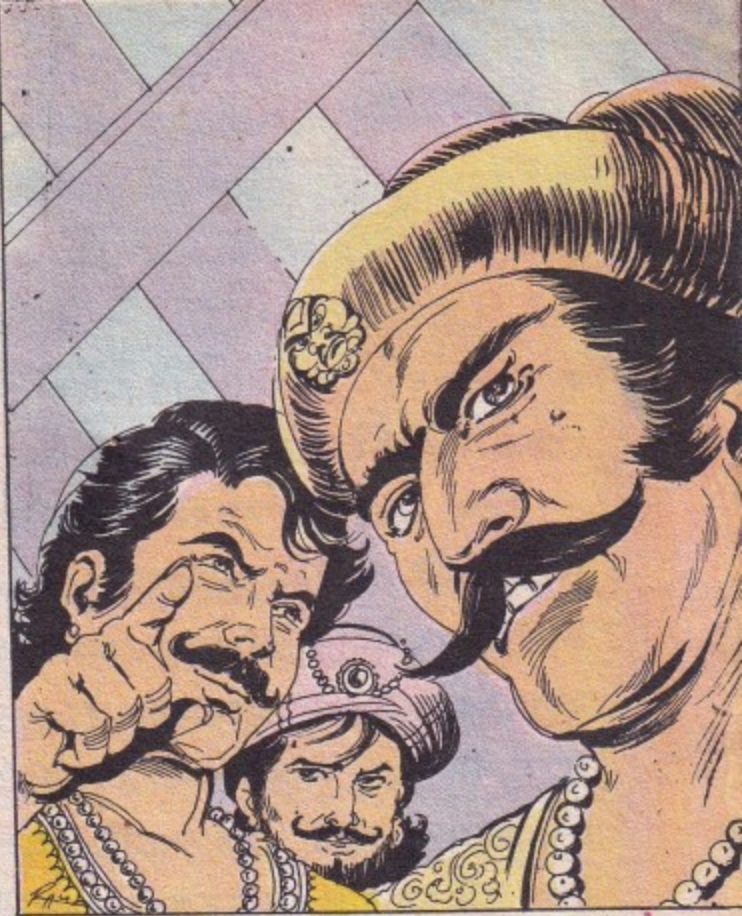
আৰু—কোশলদেশৰ উত্তৰ সীমাত

থকা নগৰাজ্যৰ বৰ্তমান ৰজা নাগকৰ্ণয়ো—যি-নাগকৰ্ণ অছিল ভোজৰাজ গকড়া-দিত্যৰ খুলশালিয়েক—সেই নাগকৰ্ণয়ো এই একেটা কামতে উঠি-পৰি লাগিল।

তুপৰি, আন এক অতি সৰু ৰাজ্য চক্ৰদেশৰ শাসক কুস্তিৰ্মাকো গকড়াদিত্য আৰু নাগকৰ্ণই লগত ল'লে। ৰাজ্যখন সৰু, কিন্তু কুস্তিৰ্মা কুটাৰ ঘাই, সাপৰদৰে বিয়াল। আৰু—আৰু সাপৰ যে সৰু-বৰ নাই—জগতৰ কোনেনো নাজানে ?

এই তিনিও মিলি—সিহঁতৰ সন্মিলিত শক্তিয়ে অকস্মাৎ কোশলদেশ আক্ৰমণ কৰি ছিন্ন-ভিন্ন কৰি মহাৰাজ সুসেনক বন্দী কৰি কেশল অধিকাৰ কৰিবলৈ আঁচনি পাঙিলে।

পাঙিলে আঁচনি। কিন্তু আঁচনি মাত্ৰ এটা নাছিল, আন আঁচনিও নথকা নাছিল। এই 'মিত্ৰ পক্ষীয়' তিনিও তিনিওকো হত্যা কৰি — কোশলদেশ অধিকাৰৰ সুফল ভোগ কৰিব বুলি প্ৰতিজনেই মনে-চিতে ভাবিছিল। গকড়াদিত্যই কোশল নামৰ দেশখনক একমাত্ৰ তাৰেই বাপতি সাহোন বুলি ভাবি লৈ গছত কঁঠাল গোঁফত তেল দিছিল, কুস্তিৰ্মাই কলিৰ নাৰকী নাগকৰ্ণক নেলু কাটি নৰকলৈ পঠাব বুলি আশা পালি আছিল, আৰু কোবাই মৰা জবাই

কৰা নাগকৰ্ণয়ো ভাবি আছিল : কুস্তিক কাটোৱেনো কিমান পৰ ?

নাগকৰ্ণ এসময়ত কৈ উঠিল, “আমাৰ তিনিওখন ৰাজ্যৰ সৈন্তবাহিনী লগ লাগিলে—কোশলনো কোন কুটা ?”

এই ছেগতে কুস্তিৰ্মাই আন দুজনক সোৱৰাই দিলে কথাটো, “কীৰ্তিৰ্মা গুৰুকুলৰপৰা অহা পূৰ্ণিমাৰ দিনা উভতিব। গতিকে, বাটত চুপি থাকি তাক সেইদিনাই ধৰম্ কৰাটো হ'ব আমাৰ জৰুৰী কাম।”

“তেতিয়া — এই দুঃসম্বাদ পাই— কোশলদেশখনত পৰিব পৰীৰ শোকৰ ছাঁ, আৰু সেই সোণালী সুযোগত আমি

তালৈ গৈ জোকাৰি থাকিম খঁৰা দা।
হাঃ হাঃ হাঃ ! কেনে বড়িয়া কথা !
ইপিনে—ৰাজকোঁৱৰ মৰাত শোক খুন্দা
দিব, আৰু সিপিনে বেটাহঁতক থালীভগা
জুয়ে খেদিব !” গৰুড়াদিত্যই আকৌ সে
সেকৈ বিজ্ঞপৰ হাঁহনে হাঁহিলে।

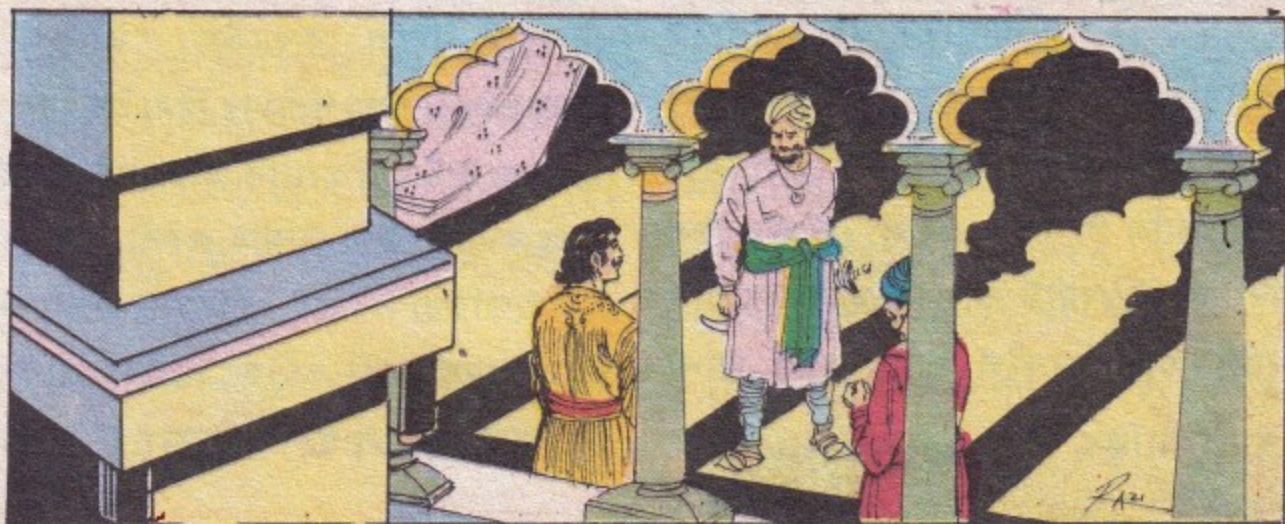
কিন্তু হিচাপী নাগকৰ্ণই কৈ উঠিল,
“নহয়, এই আঁচনি—কীৰ্ত্তিবৰ্মাক খতম
কৰিলে তাৰ ফলত আমাৰো খেল খতম
হ’পাৰে। তাইক—” ক্ষন্তেকমান বৈ পুনৰ
ক’লে সি, তাতকৈ তাক বন্দী কৰাটোহে
হ’ব ভাল। খতম কৰিলে সেই শোক
হজম কৰি মহাৰাজ সুসেনে আমাক ঘূৰাই
আক্ৰমণ কৰি খতম কৰিব। কিন্তু
কীৰ্ত্তিবৰ্মাক ধৰি কৰি লৈ যাব পৰা যায়
যদি—সুসেন ৰজাক সেই বিচিত্ৰ কণ্ঠহাৰ
আমাক দিবলৈ বাধ্য কৰিব পৰা যাব।”

“বড়ি—য়া আঁচনি!”

কুন্তিয়ে কক্ককাই কৈ উঠিল, “সেই

বহুশ্ৰময় বিচিত্ৰ কণ্ঠহাৰ হস্তগত কৰাটোও
আমাৰ আঁচনিৰ অন্যতম অংগ। গতিকে
—এই একেটা দলিৰে বিচিত্ৰ কণ্ঠহাৰ আৰু
পাছত কোশল-অধিকাৰ—ছুয়োটা কামেই
নিৰ্বিঘিনিৰে হৈ যাব। কিন্তু—কীৰ্ত্তিবৰ্মা
আৰু নাই বুলি জানিব পাৰে যদি—সুসেন
ৰজাই কিন্তু আমাক শুদাই নেৰিব।
কণ্ঠহাৰতকৈ—আনকি দেশতকৈও পুতেক
ডাঙৰ যে—সেই কথা আমিও জানো—
আৰু সুসেনৰজায়ে নজনা নহয়। আৰু
কীৰ্ত্তিবৰ্মাক আমি যেতিয়াই তেতিয়াই
খতম কৰিব পাৰিম দেখোন! সুসেন-
ৰজাই পুত্ৰৰ জীৱনৰ কাৰণে যেতিয়া
আমাক কণ্ঠহাৰ দিব, তেতিয়াই
কীৰ্ত্তিবৰ্মাক, আৰু লাগিলে সুসেনৰজাকো
যমৰ আলহী কৰা যাব।”

গতিকে — সৰ্বসম্মতিক্ৰমে যুৱৰাজ
কীৰ্ত্তিবৰ্মাক অপহৰণ কৰাৰ তথা বন্দী
কৰাৰ সিদ্ধান্ত লোৱা হ’ল। [আগলৈ

মন্ত্ৰ আৰু মনুষ্যত্ব

তথাপি অটল-অদম্য ৰজা বিক্ৰমাদিত্যই
মৃতদেহটো নমাই আনি ঘোৰ মেঘ-গৰ্জন
আৰু দোপালপিটা বৰ্ষণৰ মাজেদিও ভূত-
প্ৰেত-পিশাচৰ বাসস্থান মৰিশালিলৈ বুলি
ষেতিয়া গৈ থাকিল, বেতালে কৈ উঠিল,
“হে ৰজা ! ইমান দিনৰ অন্তত মোৰ মনত
এক অদ্ভুত কৌতূহলী প্ৰশ্নই মূৰ দাঙিছে।
কথাটো শুধিলে তুমি কিজানি ক্ষুণ্ণ হ’বা,
তথাপি সোধোঁ, তুমি কোনোবা নাৰীৰ
প্ৰেমত পৰি, কিবা সেই নাৰীক লভিবলৈ
এনেকৈ যুগ যুগ ধৰি নিৰৱচ্ছিন্ন ছবপনেয়
প্ৰচেষ্টা কৰি আছানে ? কিন্তু জানি থোৱা,
নাৰীপ্ৰেম সদায়েই অদ্ভুত আৰু অনিশ্চিত।
এই বিষয়ে তোমাক সচেতন কৰিবলৈ মন্ত্ৰ
আৰু মনুষ্যত্বৰ সংঘাতপূৰ্ণ কল্যাণীনগৰৰ
যুৱৰাজৰ কাহিনী কওঁ শুনা।” এই বুলি
কৈ, বেতালে ৰজাক ক’বলৈ ধৰিলে :

‘বেতাল-কথা’

কল্যাণীনগৰৰ ৰজা কনকদত্তৰ একমাত্ৰ পুত্ৰ মোহনদত্ত আছিল অতি বুদ্ধিমান যুৱক। অতি জটিল সমস্যাৰ্থকো মোহনে বুদ্ধিমত্তা তথা বিচক্ষণতাৰে সমাধান কৰিব পাৰিছিল। মোহনক জোঁৱাই হিচাপে পাবলৈ কল্যাণীনগৰৰ আশ-পাশৰ ভালেমান ৰাজ্যৰ ৰজাই নিজ নিজ সুন্দৰী কন্যাৰ চিত্ৰ কল্যাণীসগৰৰ ৰজালৈ প্ৰেৰণ কৰিছিল, ৰজা কনকদত্তয়ো পুত্ৰ মোহনদত্তক সেইবোৰ দেখুৱাইছিল; কিন্তু মোহনে ৰাজকুঁৱৰী সকলৰ মাজত এজনীকো জীৱনলগৰীৰ যোগ্য বুলি স্বীকৃতি দিয়া নাছিল।

ৰজা কনকদত্তৰ ৰাজসভাৰ চিত্ৰকাৰ আছিল ৰবিৰাই। ৰবিৰাই আৰু মোহন প্ৰসম্পৰণ পৰম বন্ধু। এদিন মোহন যেতিয়া ৰবিৰাইৰ চিত্ৰশালালৈ আহিল, তেতিয়া ৰবিয়ে এক পৰমাসুন্দৰীৰ চিত্ৰ অঁচাত মগ্ন আছিল। ইমান সুন্দৰ নাৰীৰ মুখমণ্ডল মোহনে ক'তো কদাপি দেখা নাছিল। মোহন ৰ' লাগি সেই অসামান্য সুন্দৰীৰ চিত্ৰলৈ চাই ব'ল।

শিল্পী ৰবিয়ে মুহূৰ্ত্ত ইহাৰিবে তেওঁৰ প্ৰাণ-বন্ধু মোহনলৈ চাই সুধিলে, “বন্ধু, কেনে পাইছা?”

“কল্পনাৰেহে এনে মুখশ্ৰী অঁকা সম্ভৱ — বাস্তৱত এনেহে সৌন্দৰ্য্যৰ অস্তিত্ব — জগতৰ ক'তো-কেনিও পাবলৈ নাই।” মোহনে ৰবিক ক'লে।

“কিন্তু বন্ধু—” শিল্পী ৰবিয়ে মোহনক ক'লে, “এই মুখমণ্ডল কাল্পনিক নহয়, এই মুখশ্ৰীৰ যুৱতীজনী আমাৰ এইখন ৰাজধানীতে থাকে, আৰু আছে। এইজনীৰ নাম—স্বপ্নৰেখা, অতি সাধাৰণ কৃষক-কন্যা। ধনৰ অভাৱত আজিকোপতি মন পোৱা নাই, মান পোৱা নাই বিয়াও হোৱা নাই।”

শুনি মোহন মনঃমুগ্ধৰ দৰে হৈ পৰিল তাৰ পাছত নিজক কোৱাদিয়েই যেন

ক'লে, “—ধন? পৃথিৱীৰ সমস্ত ধনও
এই মূন্দৰীৰ আগত তুচ্ছ! মই যদি
প্ৰকৃততেই সুখী হ'বলৈ বিচাৰোঁ, কিন্তু
যদি এই নাৰীক জীৱনলগৰী ৰূপে নাপাওঁ
—মোৰ এই জীৱন ব্যৰ্থতাৰে ভৰি পৰিব
—শূন্য হৈ যাব।”

ৰাতি প্ৰায় উজাগৰেই পাৰ হ'ল
মোহনৰ। বোৱাৰী-পুৱাৰ পৰতেহে
টোপনি আছিল। আৰু—সেই বোৱাৰী-
পুৱাৰ আমেজ লগা টোপনিতো মোহনে
গৈ গৈ এক অটব্য অৰণ্য পালেগৈ।

সেই অৰণ্যৰ মাজেদি এটা প্ৰকাণ্ড
বাঘৰ পিঠিত উঠি এজন তান্ত্ৰিক গৈ
আছিল আৰু সেই বাঘটোৰ পিঠিত

তান্ত্ৰিকৰ লগত বহি আছিল মূন্দৰী
স্বপ্নৰেখা! মোহনে সেই বাঘৰ পিঠিত
উঠি গৈ থকা তান্ত্ৰিকক আৰু স্বপ্নৰেখাকো
ধৰিবলৈ ঘোঁৰাৰ পিঠিত উঠি গৈ থাকিল।
কিন্তু একোপধ্যেই মোহনে তান্ত্ৰিকক
ধৰিব নোৱাৰিলে। তান্ত্ৰিকৰ হাতত
আছিল এটা মন্ত্ৰদণ্ড, ডিঙিত ৰুদ্ৰাক্ষৰ
মালা, অৰু সেই ৰুদ্ৰাক্ষৰ মালাত
ওলমিছিল এটা প্ৰকাণ্ড আকাৰৰ
টিকটিকীয়া ৰঙা মণি। তান্ত্ৰিকে এসময়ত
ছৰস্ত গতিৰে গৈ থকা বাঘটোক এজোপা
বিৰাট গছৰ আগত অকস্মাৎ ৰখালে আৰু
মুহূৰ্ততে বাঘটোৰ পিঠিবপৰা নামি প্ৰকাণ্ড
এটা গুহাৰ ভিতৰত দ্ৰুতগতিৰে

সোমালগৈ। তাত্ত্বিক সেই মহাসুন্দৰী
স্বপ্নবেথাকো অজান-অন্ধকাৰ গুহাৰ
ভিতৰলৈ লৈ গ'ল।

আক ঠিক তেতিয়াই মোহনেও
টোপনিৰপৰা সাৰ পাই গ'ল।

স্বপ্নবেথাৰ ঘটনা যে স্বপ্ন—সপোনেই
—সেই কথাটো ঠিকমতে ঠাৱৰ কৰিবলৈ
ভেবাচেকা খোৱা মোহনৰ কিছু সময়
লাগিল। কিন্তু— তাৰ পাছত—
যোৱাৰাতি ৰাজধানীত ঘটা ঘটনা এটা
যেতিয়া শুনিলে — তেতিয়া মোহনৰ
বিস্ময়ৰ সীমা নাথাকিল।

মোহনে শুনিলে যে—ব্যাভ্ৰদীপ নামৰ

ভয়ংকৰ তাত্ত্বিক এটাই হেনো কৃষক-কণ্ঠা
স্বপ্নবেথাক সঁচাসঁচিকৈ অপহৰণ কৰি লৈ
গ'ল। তাত্ত্বিক ব্যাভ্ৰদীপৰ হেনো কেৱল
তত্ত্বসাধকেই নহয়, ব্যাভ্ৰদীপ তাত্ত্বিক
সন্মোহন-বিছাতো পাৰংগম। তাৰ সেই
সন্মোহনী শক্তিয়ে হেনো সি স্বপ্নবেথাক
সন্মোহিত কৰি—লোকচক্ষুৰ আগেদিয়েই
কোনো প্ৰতিবাদ-প্ৰতিবোধ নোহোৱাকৈ
—লৈ গুচি গ'ল।

ভাবি ভাবি মোহনে তাৰ কৰ্তব্য স্থিৰ
কৰিলে আৰু সি সপোনত দেখা মতে
অৰণ্য বিচাৰি উলিয়াবৰ মনেৰে ঘোঁৰাৰ
পিঠিত উঠি যেনিয়ে ছুচকু যায় তালৈকে
যাত্ৰা কৰিলে।

অৰণ্যৰ মাজেদি গৈ গৈ এঠাইত
বিৰাট বৰগছ এজোপা আৰু বৰজোপাৰ
কাষতেই প্ৰকাণ্ড গুহা এটা দেখা পাই
মোহন তাত ব'ল।

গুহাৰ দুৱাৰমুখত পৰ দি বৈ আছিল
প্ৰকাণ্ড এটা বাঘ। বাঘটোৰ ডিঙিত
ওলমি আছিল মালাৰে সৈতে সপোনত
দেখা সেই তাত্ত্বিকৰ মণিটো। মোহনে
স্মৃতিতে তবোৱালেৰে বাঘটোক ছুছোৱা
কৰিলে, মালাৰে সৈতে সেই মণিটো ল'লে
আৰু মালাৰে সৈতে মন্ত্ৰশক্তিসম্পন্ন মণি
ডিঙিত পিন্ধি লৈ গুহাৰ ভিতৰলৈ বুলি

হাতত সাৰে ভৰিত সাৰে খোজ বঢ়ালে।

গুহাৰ ভিতৰফাল সিমান একাৰ নাছিল। চকা-ছন্দা পোহৰৰ মাজত—এটা দৃশ্য দেখি মোহনৰ ছুচকু বিস্ফাৰিত হ'ল কিন্তু সি এটা সামান্য শব্দও নকৰাকৈ থিয় হৈ থাকিল। স্বপ্নবেখা বহি আছিল আৰু তেতিয়া তান্নিকে স্বপ্নবেখাক কৈ আছিল, “স্বপ্নবেখা, মন্ত্ৰশক্তিসম্পন্ন মণিৰ প্ৰভাৱত মই যদিও তোমাক লোকচক্ষুৰ আগেদিয়েই নিৰ্বিঘিনিৰে ইয়ালৈ লৈ আহিব পাৰিছোঁ, তথাপি—মন্ত্ৰশক্তিৰে কাবু কৰি তোমাক বিবাহ কৰাৰ ইচ্ছা মোৰ নাই। জানি থোৱা, এই মুহূৰ্তত মোৰ কোনো মন্ত্ৰশক্তি নাই। কিয়নো—সেই মণি মই গুহাৰ পৰীয়া বাঘটোৰ ডিঙিত পিন্ধাই থৈ আহিছোঁ। এতেকে—এতিয়া মোৰ আৰু এজন সাধাৰণ মাহনুৰ মাজত কোনো পাৰ্থক্য নাই। তুমি যদি মোক বিবাহ কৰিবলৈ মান্তি, মই তোমাক যথাযথ শাস্ত্ৰানুসাৰে অগ্নিসাক্ষী কৰি বিয়া কৰাম; যদি মান্তি নোহোৱা—তোমাক তোমাৰ স্বৰতে থৈ আহিম।”

“আপুনি যদি তান্নিকহ পৰিত্যাগ কৰিব পাৰে—মোৰ কোনো অমত নাই।” স্বপ্নবেখাই ক'লে।

ঠিক সেই মুহূৰ্ততে মোহনে তান্নিক

ব্যাভ্ৰদীপৰ আগত থিয় দিলে আৰু স্বপ্নবেখাক ক'লে, “স্বপ্নবেখা, তোমাকেই বিচাৰি বিচাৰি মই এনে ভয়ংকৰ অবণ্য পালোঁহি। মই কল্যাণীনগৰৰ যুৱৰাজ। মোক বিবাহ কৰালে তুমি এখন দেশৰ ৰাণী হ'ব পাৰিবা।”

সেই মণিৰ প্ৰভাৱত স্বপ্নবেখা মোহনৰ কাষত থিয় হ'লগৈ। এই দৃশ্য দেখি তান্নিকে হো হোৱাই হাঁহি উঠাত মোহনে ক্ৰুদ্ধ কণ্ঠেৰে কৈ উঠিল, “তান্নিক ব্যাভ্ৰদীপ! মই মন কৰিলে তোমাৰদৰে অতি ঘৃণ্য নীচ নাৰী-অপহৰণকাৰীক ফাঁচিৰ জৰীত ওলোমাব পাৰোঁ। কিন্তু দয়া

কৰি তোমাক এৰি দিছোঁ, গুচি যোৱা।”

“কি—?” ব্যাভ্ৰদীপে মোহনক কৈ উঠিল, “মই যুৱতীৰ অপহৰণকাৰী? মই-নীচ? ঘৃণনীয়?—হা—হাঃ হাঃ হাঃ হাঃ।”

তান্থিকে পুনৰ হাঁহিবলৈ ধৰাত মোহন থতমত খোৱা যেন হৈ পৰিল। মোহন যেনিবা গভীৰ চিন্তাত আচ্ছন্ন হৈ পৰিল আৰু সেই মণিৰে সৈতে মালাধাৰ ডিঙিৰপৰা ছিঙি আনি দলিয়াই পেলালে। আৰু লগে লগে স্বপ্নবেথাই মোহনলৈ চাই চাই কৈ উঠিল, “কোননো এওঁ—? কোন? কিয় এওঁ মোৰ কাষত থিয় হৈছেহি—?” এইবোৰ কথা কৈ কৈ স্বপ্নবেথা পুনৰ সেই তান্থিক ব্যাভ্ৰদীপৰ কাষত থিয় হ’লগৈ।

মোহন দ্ৰুতগতিৰে গুহাৰপৰা ওলাই গৈ জাঁপ মাৰি তাৰ ঘোঁৰাৰ পিঠিত উঠি ৰাজধানীলৈ গুচি গ’ল।

এই কাহিনী কোৱাৰ অন্তত বেতালে

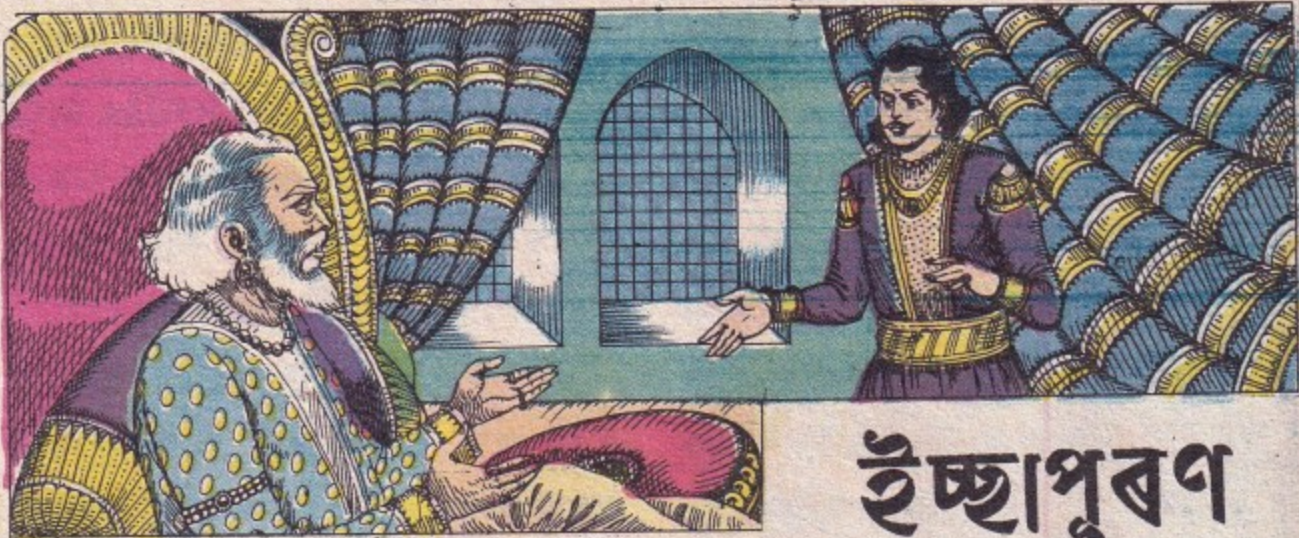
বিক্ৰমাদিত্যক ক’লে, “হে ৰাজন্!

মোহনে এনেকুৱা আচৰণ কিয় কৰিছিল? মন্ত্ৰশক্তিসম্পন্ন মণিৰ অধিকাৰী হোৱা সত্ত্বেও—মণি দলিয়াই পেলাই স্বপ্নবেথাক তান্থিকৰ ওচৰতে এৰি থৈ কাপুকষৰ দৰে কিয় গুচি গ’ল? মোৰ এই প্ৰশ্নৰ সঠিক উত্তৰ জানিও যদি নিদিয়া—তোমাৰ মূৰ ফাটি চাৰিফাল হ’ব।”

বেতালৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰত বিক্ৰমাদিত্যই ক’লে, “মন্ত্ৰশক্তিসম্পন্ন যিটো মণিৰ প্ৰভাৱেৰে তান্থিকে ঘৃণ্য কাম কৰিছিল—নিজেও সেই মণিৰ সহায়ত স্বপ্নবেথাক জীৱনলগৰী কৰাৰ চেষ্টা কৰাৰ কথা উপলব্ধি কৰিয়েই বিবেকৱান মোহনে তেনেহেনে আচৰণ কৰিছিল।”

ৰজা বিক্ৰমাদিত্যৰপৰা এই সহুদ্ভৱ শুনিয়েই বেতাল বিজুলীগতিৰে পুনৰ সেই গছজোপালৈ উভতি গৈ গছৰ ডালত ওলমি থাকিল। [কল্পিত

ইচ্ছাপূৰণ

শ্রমপূৰ্ণ ৰাজ্যৰ ৰজা সমবেন্দ্রৰ ৰাজত্বকাল আছিল প্ৰজাবৰ্গৰ কাৰণে 'কালৰো কাল। কিয়নো—ৰজা সমবেন্দ্রই প্ৰজাবৰ্গৰ ওপৰত অধিকৰো অধিক কৰ-কটাল জ্ঞাপি দিয়াৰ উপৰিও নানান অবিচাৰ কৰিছিল।

ৰজা সমবেন্দ্রই তেওঁৰ মৃত্যুশয্যাতে শুই পুত্ৰ মহেন্দ্ৰক ক'লে, "বোপা, মই সিপাৰৰ মাতৃ শুনিছোঁ। কথা এটি কওঁ, শুনা। মোৰ ৰাজত্বকালত প্ৰজাবৰ্গ—মোৰেই অবিবেচনামূলক কাৰ্য্য-কলাপৰ ফলত অশেষ আলৈ-আলুকাৰ দিন যাপিছিল। প্ৰজাবৰ্গই যে মোক ঘৃণা কৰে—জানো মই। সেই ঘৃণা মোৰ প্ৰাপ্য। পিছে—মৃত্যুৰ পাছতো প্ৰজাবৰ্গই যাতে মোৰ প্ৰশংসা কৰে—তুমি তাৰ কাৰণে ব্যৱস্থা ল'বা। মোৰ আত্মাই শান্তি পাব।"

এই বুলি কোৱাৰ অন্তত ৰজা ঢুকাল।

মহেন্দ্ৰ আছিল কোমলমনা, দয়ালু। তেওঁ কেইবাদিনোলৈকে ভাবি ভাবি—নগৰত এক বিৰাট ভোজনালয় আৰু বৃহৎ আকাৰৰ বিদ্যালয় এখনো পাতি দিলে। উভয় প্ৰতিষ্ঠানেই আছিল বিনামূলীয়া।

কিছুদিনৰ অন্তত এদিন ৰজা মহেন্দ্ৰ স্বচক্ষে অৱস্থাৰ বেখ কৰিবলৈ ওলাল। তেতিয়া ভোজনালয়ত হৈ-চৈ। অসংখ্য মানুহে বিনামূলীয়া খাদ্য খাই আছিল, কিন্তু—মহেন্দ্ৰৰজাৰ ধাৰণা হ'ল যে—খাওঁতাহঁতৰ মনত কিবা কথাত অসন্তোষ আছে। এই বিষয়ে এজনক সোধাত সেই মানুহজনে ছদ্মবেশী ৰজা মহেন্দ্ৰক ক'লে যে—দিওঁতাই দিছে—খাওঁতায়ো খাইছে। কিন্তু অত্যাচাৰী

ৰজাৰ নামত থকা এই ভোজনালয়ত
খোৱাৰ সময়ত খাওঁতাৰ মনত সেই মৃত
ৰজাৰ কথা মনত পৰাত সিহঁতৰ মনত
বেজাৰৰ সৃষ্টি হৈছে—কথা ইমানেই।

ৰজা মহেন্দ্ৰই ভোজনালয় আৰু
বিদ্যালয়ো বন্ধ কৰি দিয়াৰ আদেশ প্ৰদান
কৰিলে আৰু তাৰ পাছত অন্যান্য
ৰাজকাৰ্য্যত মগ্ন হৈ তেওঁৰ পিতাকৰ শেষ
ইচ্ছাৰ কথা পাহৰি পেলালে।

কিন্তু এদিন তেওঁৰ মৃত পিতাকে
তেওঁক সপোনত দেখা দিলে। ৰজাৰ
মৃত পিতাকে সপোনত কান্দি আছিল।

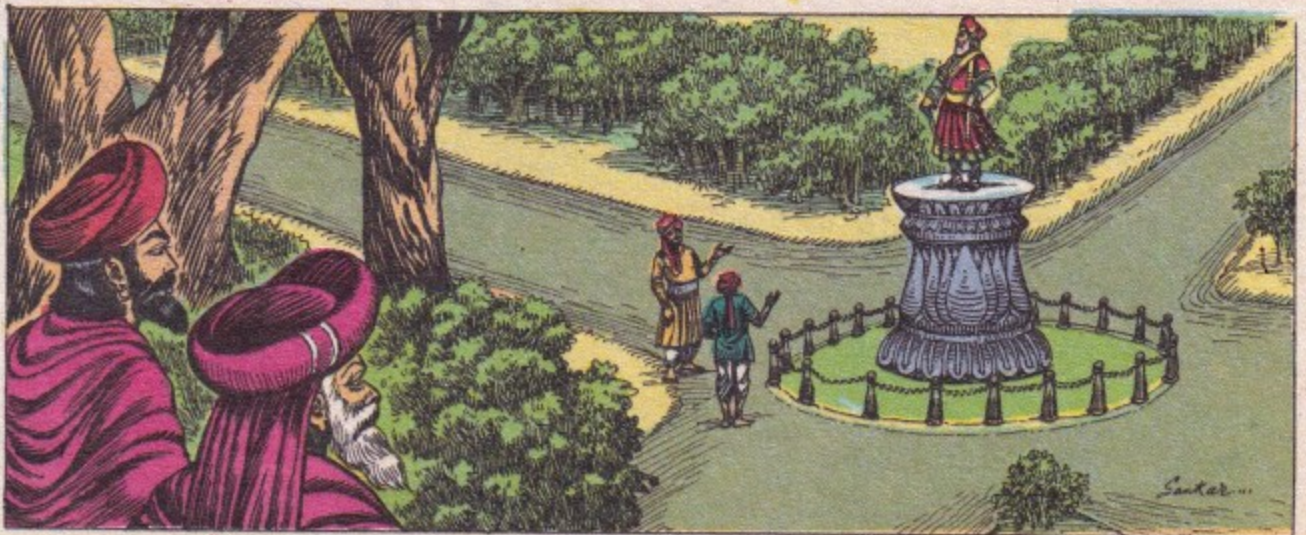
সপোনৰ কথা মহামন্ত্ৰীক কোৱাত
মহামন্ত্ৰীয়ে ক'লে, “তাৰ মানে—আমাৰ
স্বৰ্গী মহাৰাজৰ মৃত্যুকালীন শেষ ইচ্ছা
যেনেকৈয়েই নহওক পূৰাব লাগে।”

এইবাৰ ৰজা মহেন্দ্ৰই প্ৰজামংগলকাৰী
বহুবিধৰ কৰ্ম সাধিলে আৰু মৃত পিতাকৰ
নামত পুনৰ—বিদ্যালয়, দাতব্য

চিকিৎসালয় আদি প্ৰতিষ্ঠা কৰি, লগতে
বহুল ভাবে কল্যাণকাৰী বিধোবিধ কাৰ্য্য
কৰিলে। ৰজাই ৰাজধানীত আৰু ৰাজ্যৰ
অন্যান্য চহৰত আনকি ডাঙৰ ডাঙৰ
গাঁৱতো পিতাকৰ মূৰ্তি সাজিলে।

বহুদিনৰ অন্তত পুনৰ এদিন ছদ্মবেশ
ধাৰণ কৰি ৰজা মহেন্দ্ৰ আৰু মহামন্ত্ৰী
ওলাল আৰু এঠাইত পিতাকৰ মূৰ্তিলৈ
আঙুলিয়াই তাত থিয় হৈ থকা মানুহ
এজনক যেতিয়া ‘কাৰ মূৰ্তি’ বুলি সুধিলে,
তেতিয়া সেই মানুহজনে ছদ্মবেশী ৰজা
মহেন্দ্ৰক ক'লে, “এই মূৰ্তি আমাৰ
ভগৱানহেন ৰজা মহেন্দ্ৰৰ পিতৃদেৱৰ
মূৰ্তি স্বৰ্গী মহাৰাজৰ যহতেই। আমি
আজিৰ স্মৃতি পালোঁ।”

পিতাকৰ প্ৰশংসা শুনি আৰু পিতাকৰ
শেষ ইচ্ছা পূৰণ কৰিব পৰা হ'ল বুলি
ভাবি পুত্ৰই আৰু লগতে মহামন্ত্ৰীয়েও
অপাৰ শাস্তি তথা তৃপ্তি লভিলে।

স্বৰ্গ-বৃক্ষ !

নাৰিকল গছক শ্ৰদ্ধাৰে 'কল্লবৃক্ষ' বুলি অভিহিত কৰা হয়। 'কল্লবৃক্ষ' হ'ল স্বৰ্গীয় বৃক্ষ। কিংবদন্তি মতে : বিষ্ণু-অৱতাৰ ক্ষত্ৰিয় বীৰ পৰশুৰামে গোকৰ্ণ নামৰ টিলা এটাত থিয় হৈ সাগৰলৈ কুঠাৰ ধলিয়াইছিল আৰু তাৰ ফলত সাগৰত যি ভূমিখণ্ডৰ সৃষ্টি হৈছিল, সেই ভূমিত তেওঁ স্বৰ্গৰপৰা লৈ অহা কল্লবৃক্ষ ৰোপণ কৰিছিল। এই কল্লবৃক্ষক য'ত 'কেৰা' বুলি কোৱা হয়, সেই ভূমিৰ নাম হ'ল —'কেৰালা'। কেৰালা বা কেৰল হ'ল নাৰিকলৰ দেশ। গোকৰ্ণৰপৰা কল্লুকুমাৰীলৈকে নাৰিকল — বাজ্যৰ বিস্তৃতি। ১৯৫৬ চনত ভাৰতীয় ৰাজ্য-সমূহৰ পুনৰ্গঠনৰ সময়ত কল্লুকুমাৰী তামিলনাডুৰ অন্তৰ্ভুক্ত হ'ল।

হিন্দু দেৱ-দেৱীসকলৰ পূজাৰ্চনাত নাৰিকল হ'ল আৱশ্যিক ফল। অগ্ন্যগ্নি বিভিন্ন উৎসব-অৰ্ছানতো নাৰিকল অপৰিহাৰ্য্য। আজিৰ দিনত —'ছাৰোদঘাটন' জাতীয় অৰ্ছানতো নাৰিকল এক অৱশ্য-আৱশ্যিক ফল। মহাৰাষ্ট্ৰত 'নাৰিকল দিৱস' পালিত হয়। বৰষুণৰ দেৱতা 'বৰ্ণা' দেৱতালৈ হাজাৰ হাজাৰ নাৰিকল উছৰ্গা কৰা হয়।

নাৰিকল বৃক্ষ হ'ল তালজাতীয় বৃক্ষ, সেইহে নাৰিকলৰ কোনো শাখা-প্ৰশাখা নাই। নাৰিকল গছ ১৮—২৫ মিটাৰলৈকে ওখ হয়। নাৰিকলৰ

পাতবোৰ দীঘল আৰু ডালবোৰ ২.৫ মিটাৰলৈকে দীঘল হয়। শুকাই গ'লে ডালবোৰ গছৰপৰা স্থলকি পৰে আৰু গছৰ গাত ধেমুভিৰীয়া চিন এৰি থৈ আছে। পোনতে নাৰিকলৰ পাতবোৰ ঈষৎ হালধীয়া-সেউজীয়া বৰণৰ আৰু পাতবোৰ যুক্ত হৈ থাকে, পাছত বেলেগ হৈ পৰে আৰু গাঢ় সেউজীয়া বৰণ লয়।

নাৰিকলৰ ফল অতি সুস্বাদু। এই ফলৰ চাৰিওফালে টান খোলা থাকে আৰু সেই খোলাৰ ভিতৰত থাকে মিঠা পানী আৰু শাহ। নাৰিকল বহুলভাবে আজাত ব্যৱহৃত হয়। নাৰিকলৰ গছ পাত ঠাণ্ডি ফল ফলৰ খোলা আদি—একোৱেই পেলনীয়াবিধ নহয়। নাৰিকল অতি মূল্যবান বৃক্ষ।

পবিত্র বাইবেল

খৃষ্টধৰ্ম্মসকলৰ পবিত্র ধৰ্ম্মগ্রন্থ হ'ল 'বাইবেল'। বাইবেলৰ দুটা ভাগ, এভাগত 'পুৰণি নিয়ম' ('Old Testament) আৰু অন্য ভাগত 'নতুন নিয়ম' (New Testament) 'পুৰণি নিয়ম'ত পোৱা যায় 'সৃষ্টি-বহুশ্ৰু' তথা সুপ্রাচীন পৃথিৱীৰ বিবৰণ, বিশেষকৈ হিব্ৰু (Hebrew) অৰ্থাৎ ইহুদি জাতিৰ তথা ইহুদি ধৰ্ম্মৰো বিবৰণ। এই বিবৰণ সমূহ পৰৱৰ্তী কালৰ খৃষ্টধৰ্ম্মসকলেও পবিত্রভাবে গ্ৰহণ কৰিছে।

'নতুন নিয়ম' ঘাইকৈ যিশুখৃষ্টৰ শিক্ষাদান তথা তেওঁৰ সমাজ-সেৱামূলক কাৰ্য্য-কলাপৰ, আৰু লগতে তেওঁৰ প্ৰত্যক্ষ শিষ্য-ৰূপী বাৰগৰাকী প্ৰধান শিষ্যৰ বিবৰণ। নতুন নিয়মত স্বয়ং ঈশ্বৰৰ মুখৰ উক্তি বুলি খ্যাত 'প্ৰকাশিত-বাক্য'ও অন্তৰ্ভুক্ত।

'পুৰণি নিয়ম'ত জগৎ-সৃষ্টিৰ বিবৰণৰ আৰম্ভণীতে আছে : "আদিত ঈশ্বৰে আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীক সৃষ্টি কৰিলে। পৃথিৱী আছিল নিৰাকাৰ আৰু শূন্য, আৰু আছিল অন্ধকাৰ জলধিৰ ওপৰত ওপঙা, আৰু ঈশ্বৰৰ আত্মা আছিল পানীৰ ওপৰত অৱস্থিত। পাছত ঈশ্বৰে ক'লে পোহৰ হওক ; তাৰে পোহৰ হ'ল ।..."—বাইবেলৰপৰা

*

'পুৰণি নিয়মে' পুৰণি পৃথিৱীৰ জন-প্ৰাণী কীট-পতংগ পশু-পক্ষী-গছ-বন আদিৰ লগতে তাৎকালীন জন-সমাজ ৰজা-মহাৰজা জাতি-উপজাতি আদি সম্পৰ্কেও বহুল বিবৰণ প্ৰদান কৰে। তেতিয়াৰ কালৰ ক্ৰীতদাস প্ৰথাৰ বিশদ বিবৰণ মিছৰদেশত

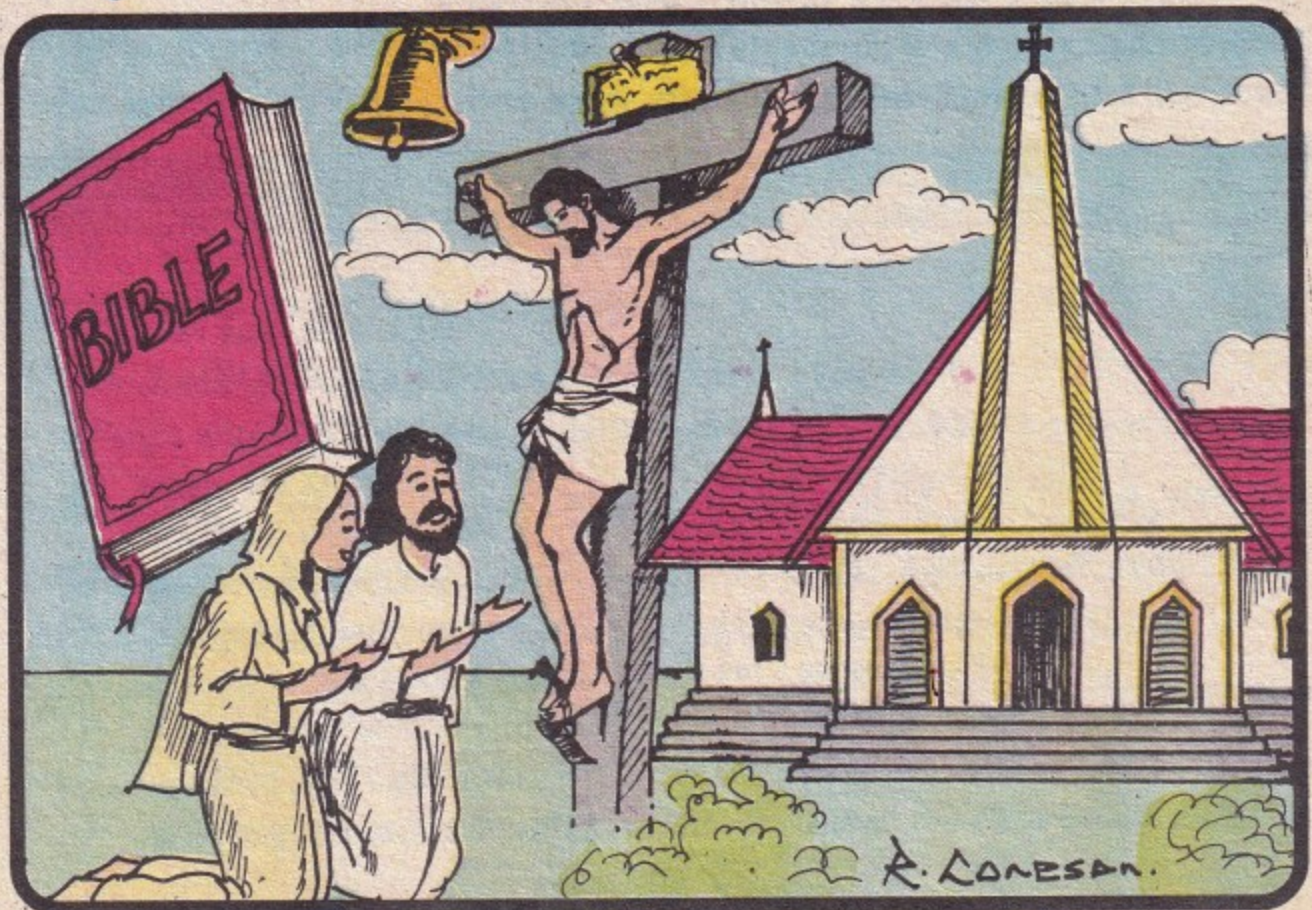
থকা ইহুদি ক্রীতদাস আৰু সকলবপৰা মহান সেই যুগৰ ভৱিষ্যবাদী নেতা মোশিৰ (Moses) পৰা প্ৰাপ্ত হওঁ ।

‘পুৰণি নিয়ম’ত আমি অসংখ্য কিংবদন্তি, ৰূপক ইত্যাদিৰ সন্ধান পাবোঁ, যিবোৰ আনকি আজিৰ মানৱ-সমাজৰ পক্ষেও অতি শিক্ষনীয় ।

বাইবেলৰ দ্বিতীয় খণ্ড ‘নতুন নিয়ম’ প্ৰধানতঃ মহান শিক্ষক যিশুৰ জ্ঞানবাণীৰে পৰিপূৰ্ণ । তেওঁ তেওঁৰ অনুসাৰীসকলক সহগুণসম্পন্ন হ’বলৈ কৈছে, কৈছে ‘শত্ৰুকো ভাই বুলি ভাল পাবলৈ’ । কোনোবাই এখন গালত মাৰে যদি, সিখন গালও আগুৱাই দিবলৈ কৈছে তেওঁ । ‘আনৰ বিচাৰ’ কৰাৰ বিষয়ে তেওঁ আমাক সৱধান কৰিছে, কিয়নো, আমি অজ্ঞ, বিচাৰৰ অধিকাৰ আমাৰ নাই ।

তেওঁ ভণ্ড ভৱিষ্যবাদীবিলাকৰ বিষয়েও আমাক সতৰ্ক কৰিছে । যিহঁতে কেৱল ‘অলৌকিকত্ব’ প্ৰদৰ্শন কৰি আমাৰ বিশ্বাস অৰ্জে আৰু আমাক ঈশ্বৰৰ বিষয়ে কৰে প্ৰতাৰণা । প্ৰকৃত ঈশ্বৰ-বিশ্বাসী যিশুখৃষ্টই তেওঁক অনুসৰণ কৰিবলৈ কৈছে, কিয়নো, মানৱক পাপৰপৰা উদ্ধাৰিবৰ বাবে স্বয়ং ঈশ্বৰেই তেওঁক মৰ্ত্যধামলৈ প্ৰেৰণ কৰিছে । খৃষ্টীয় তথা বাইবেলীয় মতে—ঈশ্বৰ হ’ল মানুহৰ নিচেই আপোন, আৱশ্যক হ’লে ঈশ্বৰৰ সৈতে যিকোনো মানুহে প্ৰত্যক্ষভাবে মাত-বোলও কৰিব পাৰে ।

‘বাইবেল’ কেৱল খৃষ্টধৰ্মীসকলৰ বাবে নহয় ; সকলোৰে বাবে পৰম সদ্গ্ৰন্থ ।

আমি জানো নে ?

১. 'শ্রীহরিকোটা' ঠাইডোখৰ ক'ত অৱস্থিত আৰু কিয় বিখ্যাত ?
২. অ'লিম্পিকৰ প্ৰতীকত ব্যৱহৃত পাচটা ৰঙত কি কি ৰং আছে ?
৩. ভাৰতৰ প্ৰথম বোলছবি প্ৰদৰ্শন-গৃহ অৰ্থাৎ ছিনেমা হল কোনটো আৰু ক'ত ?
৪. কোনখন নৈৰ মোহনাত নিউইয়ৰ্ক নগৰখন অৱস্থিত ?
৫. পৃথিৱীৰ সৰাতোকৈ ডাঙৰ সাগৰ আৰু মহাসাগৰ ?
৬. ইউনাইটেড নেশ্যনছৰ জেনাৰেল অ্যাছেম্বলিৰ প্ৰথম মহিলা প্ৰেজিডেণ্টৰ নাম কি ?
তেওঁ কেতিয়া সেই পদত নিৰ্বাচিত হৈছিল ?
৭. চিলাই মেশিন কোনে উদ্ভাৱন কৰিছিল ?
৮. 'যন্তৰ-যন্তৰ' কি আৰু কিয় বিখ্যাত ?
৯. এগৰাকী সাধাৰণ মহিলাক বিয়া কৰাবলৈ কোন গৰাকী বৃটিছ ৰজাই সিংহাসন পৰিত্যাগ কৰিছিল ?
১০. সাহিত্য-সংগীত-নাটক ললিত কলা আকাদেমিৰ সন্মিলিত ভৱনৰ নাম কি আৰু ক'ত অৱস্থিত ?
১১. আফ্ৰিকা মহাদেশৰ আটাইতকৈ বৃহৎ নগৰখন কোনখন ?
১২. কাক 'হকিৰ জাদুকৰ' বুলি কোৱা হয় ?
১৩. ভাৰতৰ প্ৰথম বাতৰি-কাকত কি আৰু ক'ত পৰা ওলাইছিল ?
১৪. আমেৰিকীয় লেখক মাৰ্ক টোৱেইনৰ প্ৰকৃত নাম কি ?
১৫. বিজ্ঞান ব্যাংক অব্ ইণ্ডিয়া কেতিয়া প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল ?

উত্তৰ

১. 'শ্ৰীহৰিকোটা' ঠাইডোখৰ ক'ত অৱস্থিত আৰু কিয় বিখ্যাত ?	৬. 'শ্ৰীহৰিকোটা' ঠাইডোখৰ ক'ত অৱস্থিত আৰু কিয় বিখ্যাত ?
২. অ'লিম্পিকৰ প্ৰতীকত ব্যৱহৃত পাচটা ৰঙত কি কি ৰং আছে ?	৭. চিলাই মেশিন কোনে উদ্ভাৱন কৰিছিল ?
৩. ভাৰতৰ প্ৰথম বোলছবি প্ৰদৰ্শন-গৃহ অৰ্থাৎ ছিনেমা হল কোনটো আৰু ক'ত ?	৮. 'যন্তৰ-যন্তৰ' কি আৰু কিয় বিখ্যাত ?
৪. কোনখন নৈৰ মোহনাত নিউইয়ৰ্ক নগৰখন অৱস্থিত ?	৯. এগৰাকী সাধাৰণ মহিলাক বিয়া কৰাবলৈ কোন গৰাকী বৃটিছ ৰজাই সিংহাসন পৰিত্যাগ কৰিছিল ?
৫. পৃথিৱীৰ সৰাতোকৈ ডাঙৰ সাগৰ আৰু মহাসাগৰ ?	১০. সাহিত্য-সংগীত-নাটক ললিত কলা আকাদেমিৰ সন্মিলিত ভৱনৰ নাম কি আৰু ক'ত অৱস্থিত ?
৬. ইউনাইটেড নেশ্যনছৰ জেনাৰেল অ্যাছেম্বলিৰ প্ৰথম মহিলা প্ৰেজিডেণ্টৰ নাম কি ?
তেওঁ কেতিয়া সেই পদত নিৰ্বাচিত হৈছিল ?	১১. আফ্ৰিকা মহাদেশৰ আটাইতকৈ বৃহৎ নগৰখন কোনখন ?
৭. চিলাই মেশিন কোনে উদ্ভাৱন কৰিছিল ?	১২. কাক 'হকিৰ জাদুকৰ' বুলি কোৱা হয় ?
৮. 'যন্তৰ-যন্তৰ' কি আৰু কিয় বিখ্যাত ?	১৩. ভাৰতৰ প্ৰথম বাতৰি-কাকত কি আৰু ক'ত পৰা ওলাইছিল ?
৯. এগৰাকী সাধাৰণ মহিলাক বিয়া কৰাবলৈ কোন গৰাকী বৃটিছ ৰজাই সিংহাসন পৰিত্যাগ কৰিছিল ?	১৪. আমেৰিকীয় লেখক মাৰ্ক টোৱেইনৰ প্ৰকৃত নাম কি ?
১০. সাহিত্য-সংগীত-নাটক ললিত কলা আকাদেমিৰ সন্মিলিত ভৱনৰ নাম কি আৰু ক'ত অৱস্থিত ?	১৫. বিজ্ঞান ব্যাংক অব্ ইণ্ডিয়া কেতিয়া প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল ?
১১. আফ্ৰিকা মহাদেশৰ আটাইতকৈ বৃহৎ নগৰখন কোনখন ?	
১২. কাক 'হকিৰ জাদুকৰ' বুলি কোৱা হয় ?	
১৩. ভাৰতৰ প্ৰথম বাতৰি-কাকত কি আৰু ক'ত পৰা ওলাইছিল ?	
১৪. আমেৰিকীয় লেখক মাৰ্ক টোৱেইনৰ প্ৰকৃত নাম কি ?	
১৫. বিজ্ঞান ব্যাংক অব্ ইণ্ডিয়া কেতিয়া প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল ?	

দল টানিলে মাগুৰ

বাছোঁতে বাছোঁতে গেলা ববালিত হাত
পৰাৰ দৰে শেহলৈ সুবাসে সান্নিধ্যকে
বিয়া কৰালে। সান্নিধ্য আছিল অতি
সুখত উঠা ছোৱালী, কিয়নো তায়েই
আছিল ঘৰখনৰ একমাত্ৰ ছোৱালী।
তাইৰ ঘাই কাম আছিল—শোৱন আৰু
খাৱন। দশবথৰ এগছ কুটা ছগছ নকৰি,
দৰনি পিটি খাই—‘জনমত নাই কৰম,
কুৰীয়াৰ ভৰিত খৰম’ৰ ধৰণে তাই তাইৰ
দিন আৰু ৰাতি পাৰ কৰিছিল।

কিন্তু—বিয়া যেতিয়া হ’ল, হিয়াই
হিয়া যেতিয়া মিলিল, তেতিয়া আৰু
তেনেকৈ কেনেকৈ চলে? নচলে।
গতিকে—বিয়া কৰোৱাৰ আগতে নিজ-
হস্তে ৰান্ধি খোৱা সুবাসে যেতিয়া ক’লে
যে তাই ৰান্ধিব লাগিব, তেতিয়া তাইৰ

মুৰত যেনিবা সবগ পৰিল। আৰু—
সুবাসে যেতিয়া সক টেমা এটা দেখুৱাই
ক’লে যে—এই টেমাৰ এটেমা চাউলেৰে
তাৰ হৈ যায়, এতিয়া ছটেমা ল’ব লাগিব
—তেতিয়া তাইৰ মূৰত—বজৰপাত! মাত্ৰ
এটেমা চাউলেৰে তাইৰ পেটৰ এটা চুকো
দেখোন নভৰিব! এতিয়া উপায়?

উপায়নো আৰু কি? দিনৰ ভাগত
—ক’বলৈ গ’লে ঢৰা লছোনেই দিয়ে,
পিছে—ৰাতিৰ পৰতে, গিৰিয়েক যেতিয়া
টোপনিত লাল-কাল দিয়ে, তেতিয়া তাই
পাকঘৰলৈ আহি অকণো শব্দ নকৰাকৈ
ইটো-সিটো ৰান্ধে, ৰান্ধে আৰু খায়,
আৰু তাৰ পাছত পুনৰ লেপ লয়গৈ।

এইদৰে চলি আছিল—দিনত লছোন,
ৰাতিত খাৱন, চুকীৰ দৰে আহন-যাৱন।

কিন্তু—কিন্তু এই কথাতেই এদিন তাই পৰিল মহাবিপদত।

কাহিনী একেই। সেই মাজ বাতি গিৰিয়েকে গমকে নোপোৱাকৈ বিছনা এৰি পাকঘৰ পাই বান্ধি—বন্ধা বস্ত্ৰখিনি কলৰ পাতত ঠাণ্ডা হ'বলৈ দি তাই গ'ল বাচন-বৰ্তনখিনি ধুবলৈ। আৰু তেতিয়া হঠাৎ তাত মানুহ এজনক দেখি তাই যেতিয়া চিঞৰি দিলে—তেতিয়া সেই মানুহজনে ক'লে তাইক, “শুনা, মই এটা চোৰ। আকৌ যদি চিঞৰিছা—মৰিছা।”

চিঞৰ শুনি সুবাসৰ টোপনি টুটিল। সুবাসে বাঠৰাৰ তলত বহিয়েই চিঞৰি

চিঞৰি শুধিলে. “কি হ'ল—সারিত্ৰী? তাত আৰু কোনোবা-কুহুবি আছে যেন পাইছোঁ, কোননো তাত?”

সারিত্ৰীৰ তেতিয়া ‘ওপৰে শিল—তলে কিল’ অৱস্থা। তথাপি তাই সাহস সঞ্চয় কৰি চোৰটোক ফুচফুচাই ক'লে, “শুনা, মোৰ ভেঁও—দেখাত খীণ-মিন, কিন্তু বাঘবদৰে ক্ষিপ্ৰ আৰু হিংস্ৰ। চোৰ বুলি জানিব পাৰে যদি—তুমি আৰু জীয়াই নাথাকিবা। গতিকে—চুৰিব চেষ্টা নকৰি—সোঁ তাত যি বান্ধি বাঢ়ি থৈছোঁ—চুপচাপ বহি বহি খোৱাগৈ যোৱা।”

চোৰটো পৰিল মহা ফাপৰত। কিন্তু—সি সারিত্ৰীৰ কথামতেই কাম কৰিলে, পাকঘৰত—খাবলৈ বহি দিলে।

তিয়ানতে সুবাসো তালৈ আহিছিল। সারিত্ৰীয়ে সুবাসক ক'লে, “এওঁ মোৰ দূৰ সম্পৰ্কীয় ভাই। কিবা এটা জৰুৰী কামত চহৰলৈ বুলি ওলাই এয়া মাজনিশা আমাৰ ঘৰ পাইছেহি।”

চোৰটোৱে সুবাসক ক'লে, “পল্লম হওঁ, ভিনদেউ। আপোনালোকৰ বিয়াত মই আহিব পৰা নাছিলোঁ। বহু দূৰত থকা বাবে, সেইহে—চহৰলৈকো ওলালোঁ, আৰু আপোনালোকৰ ঘৰলৈকো সোমালোঁ। আহোঁতে ইমান বাতি হ'ল, তথাপি

বাইদেৱে নেৰিলে, বান্ধি-বাঁড়ি খুৱালে।”

হঠাৎ ঘৰৰ ঘাই দুৱাৰত খটখটিৰ শব্দ উঠিল। সুবাসে দুৱাৰ খুলিলগৈ। হুজন প্ৰহৰী। প্ৰহৰী হুজনে সুবাস ক’লে, “চোৰ এটাৰ খেদি পম আমি এই ঠাই পাইছোঁহি। কিন্তু ইয়ালৈ অহাৰ পাছত চোৰটো নোহোৱা হ’ল। আপোনা-লোকৰ ঘৰত চাকি জলি থকা দেখা পাইহে মাতিলোঁ আপোনালোকক।”

সুবাসে ক’লে প্ৰহৰী হুজনক, “আমাৰ ঘৰত কোনো চোৰ-তোৰ সোমোৱা নাই। মাহুহ এজন—আছিল অৱশ্যে—কিন্তু মাহুহজম হ’ল মোৰ খুলশালিয়েৰ।”

প্ৰহৰী হুজন চুপচাপ গুচি গ’ল।

সন্নিৱীয়ে সুবাসক ক’লে, “ভাই এতিয়া বাবগৈ বুলি কৈছে। এতিয়া গ’লেহে হেনো বাতি পুৱায়মানে চহৰ সোনকালে পাবগৈ পাৰিব।”

কিন্তু সুবাসে তীব্ৰ ভাবে মূৰ জোকাৰি ক’লে, “সেই কথা হ’বই নোৱাৰে। সিটো কোঠাত বিছনা পাৰি দিয়া, শোৱক, বাতি পুৰাওক, তাৰ পাছত কথা হ’ব—কেতিয়া যাব—কেদিন থাকিব।”

সন্নিৱী মহা কাপৰত পৰিল। তাই তাইৰ বাতি বাতি বন্ধাৰ আৰু মাজ বাতি ভাত খোৱাৰ অপবাদখিনি লুকুৱাবলৈ

চোৰটোক আলহী বনালে, আথে-বেথে বহুৱাই খুৱালে, এতিয়া—ৰাখ্যত পৰি কোমল বিছনা পাৰি চোৰটোক পালেঙত শুবলৈকো দিলে।

দিলে, কিন্তু ক’লে চোৰটোক, “শুনা, যি হ’ল হ’ল, এতিয়া—আমি যেতিয়া শুমগৈ, তুমি আমাৰ পিছ পিনেদি সো দুৱাৰখন খুলি গুচি যাবাগৈ, নহ’লে—বাতি পুৱালেই কিন্তু বিপদত পৰিব।

সাৰে থাকিব বুলি ভাবিও যে সন্নিৱীয়ে কেতিয়া টোপনিৰ কোলাত জাহ গৈছিল—ক’বই নোৱাৰে তাই। কিন্তু বাতি পুৱাৰ আগে আগেই সাৰ

পাই তাই সিটো কোঠালৈ জুমি চাই
পুনৰ চিঞৰি দিলে, “আই ও! মোৰ
কি হ’ল ও! মোৰ চব বস্তু চোৰে
নিলে ও—!”

“চোৰ? ক’ৰপৰা আহিল?” সুবাসে
সুধিলে, “কেতিয়া সোমাল চোৰ?”

“হা কপাল মোৰ!” সান্নিধ্য
কান্দি কান্দি ক’লে সকলো কথা। ভাঙি-
পাতিয়েই ক’লে। নিজৰ অপৰাধৰ
কথাখিনিও কৈয়েই পেলালে।

তাই কান্দি কান্দি গছৰ পাত সকুৱাই
ক’লে, “মই যি অনিয়ায় কৰিলোঁ—
তাৰ বাবে যি শাস্তি দিয়ে দিয়কেই—!”

সুবাসে হাঁহি হাঁহি ক’লে, “আৰে—
প্ৰথমে কান্দোন বন্ধ হওক, পাছত বিচাৰ-
অবিচাৰ হ’ব। তোমাৰ কোনো বস্তু
চোৰে লৈ যোৱা নাই—তাত তুমি বিছনা
পাৰি দিয়াৰ আগতেই মই আলমাৰী
খুলি তোমাৰ গহনা-গাঠৰি ব’ত যি

আছিল সামৰি-সুতৰি বান্ধি লৈ আমাৰ
কোঠাত আনি থৈছিলোঁ। আৰু—এয়া
লোৱা. তোমালৈ চোৰৰ চিঠি।”

চোৰে-লিখা চিঠিখনত লিখা আছিল:

‘বাইদেউ,

মই এজন শিক্ষিত নিবহুৱা। চাকৰি-
বাকৰি বিচাৰি চকৰি ঘূৰাদি ঘূৰি ঘূৰি
লোকৰ ভৰিত তেল ঘঁহি ঘঁহি ভাগৰি পৰি
—চাকৰিয়াল চাহাব নহৈ চোৰ হ’ম বুলি
ভাবি জীৱনত প্ৰথম দিন প্ৰথম বাৰৰ
বাবে সোমাইছিলোঁহি চুৰিৰ মনেৰে,
গুচি গ’লোঁ। হৃদয়ত মৰমৰ ধনৰে। কথা
দিলোঁ, চুৰিত কেতিয়াও নধৰোঁ, খাই বা
নাখাই মৰোঁ বা নমৰোঁ। এই কথাত ব’ম
যে—পৰিচ্ছন্ন ৰাখিম এই জীৱন। আৰু—
সেই যে বোলে—‘দন টানিলেহে মাগুৰ’,
—এই কথা সদায় সঁচুৱিম।

এই ঘটনা ঘটাব পাছৰপৰা সান্নিধ্যৰ
জীৱনো স্বাভাৱিক হৈছিল।

ধমক-গমক

শিৱনাথ আছিল জিৰণিপুৰৰ এজন সম্পন্ন কৃষক। পুৰুষ-পৰম্পৰাই শিৱনাথ ভালেখিনিমান মাটিৰ গৰাকী। শিৱনাথৰ পুত্ৰ বিশ্বনাথো আছিল পৰিশ্ৰমী ডেকা। বিশ্বনাথে তাৰ দেউতাকক খেতি-বাতিৰ কামত সদায় সহায় কৰিছিল। যি কি নহওক — কেৱল টনকিয়াল অৱস্থাৰ কাৰণেই নহয়, শিৱনাথক তেওঁৰ বিনয়নম্ৰ — ভদ্ৰতা, পৰোপকাৰী মনোবৃত্তি আৰু ভালেখিনিলৈকে নিঃস্বার্থ মনোভাৱৰ কাৰণেই ৰাইজে তেওঁৰ শ্ৰলাগ লৈছিল, নানান সমস্যাতে দিহা-পৰামৰ্শৰ বাবে তেওঁৰ কাষ চাপিছিল; যদিও গাঁৱৰ ধনিকহঁতে শিৱনাথৰ সততালৈ ইতিকিং কৰিছিল, ঈৰ্ষাৰ জুয়েৰে পুৰি মৰিছিল, নিন্দািছিল। কিন্তু শিৱনাথৰ মন-কাণ

এইবোৰলৈ নাছিলেই, কাৰো নিন্দাতো বা কথন-মথনতো তেওঁ নাই।

এবাৰ শিৱনাথ কিবা কামলৈ চহৰলৈ গৈ—ওভাৰতো বানপানীৰ কবলত পৰিল আৰু এঠাইত আটক হৈ পৰিল। এতিয়া জিৰণিপুৰলৈ অন্য বাট নথকা নহয়, আছে; কিন্তু ঢেৰ বাস্তা। ইমান বাস্তা খোজ কাঢ়িবলৈ টান পাব বুলি ভাবি—গৰু গাড়ীত উঠি যাবলৈ মন মেলিলে।

গৈ গৈ সেই গাঁৱৰ গিৰিধৰ ঘৰ পালেগৈ শিৱনাথে। গৰু গাড়ী আজিকালি আৰু প্ৰায় পাবলৈ নাই, কিন্তু গিৰিধৰৰ এখন আছিল তেও। শিৱনাথে গিৰিধৰৰ গাড়ীখন ভাঙালৈ লোৱাৰ লগে লগেই এগৰাকী সম্ভ্ৰান্তযেনা লগা আদৰয়সীয়া মানুহ তালৈ আহিল আৰু ক'লে, “কি অ’

গিৰি—আমাৰ চাকৰ ল'ৰাটোৱে তোক
কোনো খবৰ দিয়াহি নাইনে কি? মোৰ
ছোৱালীজনীৰ কাৰণে দৰা চাবলৈ
আজিয়েই জিৰণিপুৰলৈ যাব লাগিব।
ব'ল—বোপা, পলম নকৰিবি। দূৰণিবাটীয়া
গাঁও, কেতিয়ামানে গৈ পাওঁ—। ব'ল।”

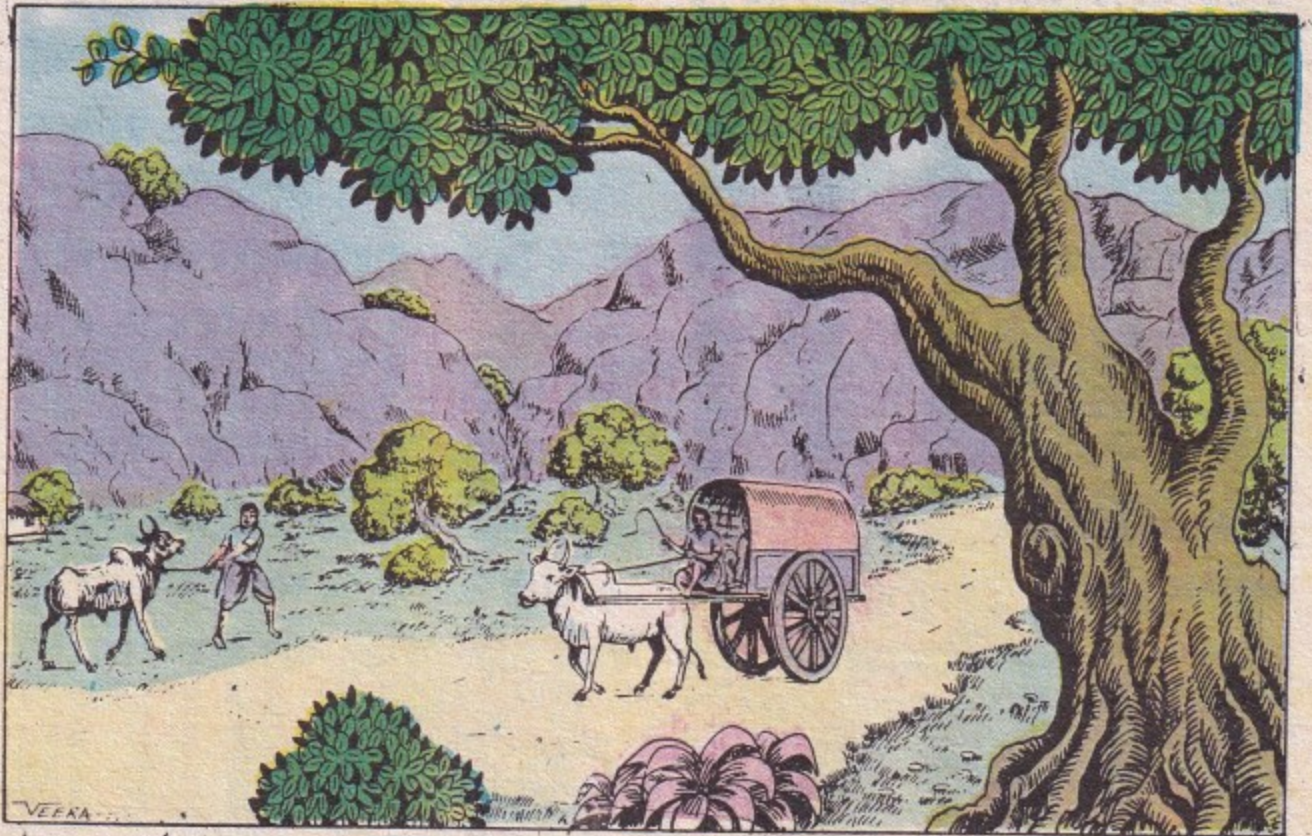
“গিৰিধৰে শিৱনাথলৈ আঙুলিয়াই
এই গৰাকী মানুহক কিকিত কুণ্ঠিতভাবে
ক'লে, “গাড়ীখন আগতেই এওঁ ভাড়ালৈ
ল'লে। যদিও—এওঁও সেই জিৰণিপুৰৰে
মানুহ, গতিকে—।”

সম্ভ্ৰান্তয়েন লগা মানুহজনে হাত
দাঙি ৰখালে গিৰিধৰক আৰু শিৱনাথক
ক'লে, “তেনেহ'লে — ভালেই হ'ল,

মোকো আপোনাৰ লগত লৈ লওক।”

গাড়ী গৈ থাকিল। কথাই কথাই
শিৱনাথে জানি ল'লে যে এই মানুহজনৰ
নাম বামনাথ আৰু জিৰণিপুৰৰ অতিপাত
চহকী—ধনৰ গছ থকা ধনী ধৰণীধৰৰ ঘৰলৈ
যাব—ধৰণীধৰৰ পুত্ৰ গোবৰধৰক চাবলৈ।

এই মানুহজনে, অৰ্থাৎ বামনবংশ
ডাঙৰীয়াই শিৱনাথক সুধিলে ধৰণীধৰ—
তথা গোবৰধৰৰ কা-বিবৰণ। তেওঁৰ প্ৰশ্নৰ
উত্তৰত শিৱনাথে ক'লে, “ডাঙৰীয়া, আপুনি
স্বয়ং যিস্থলত তালৈ যাব, মোক সুধি
কিনো হ'ব? বিয়া বোলা কথা—নিজৰ
চকু-কৰ্ণেৰে সকলো চাই-শুনি আহকগৈ।
কথাতে বোলে—‘নিজ-বুদ্ধি সৰ্বসিদ্ধি

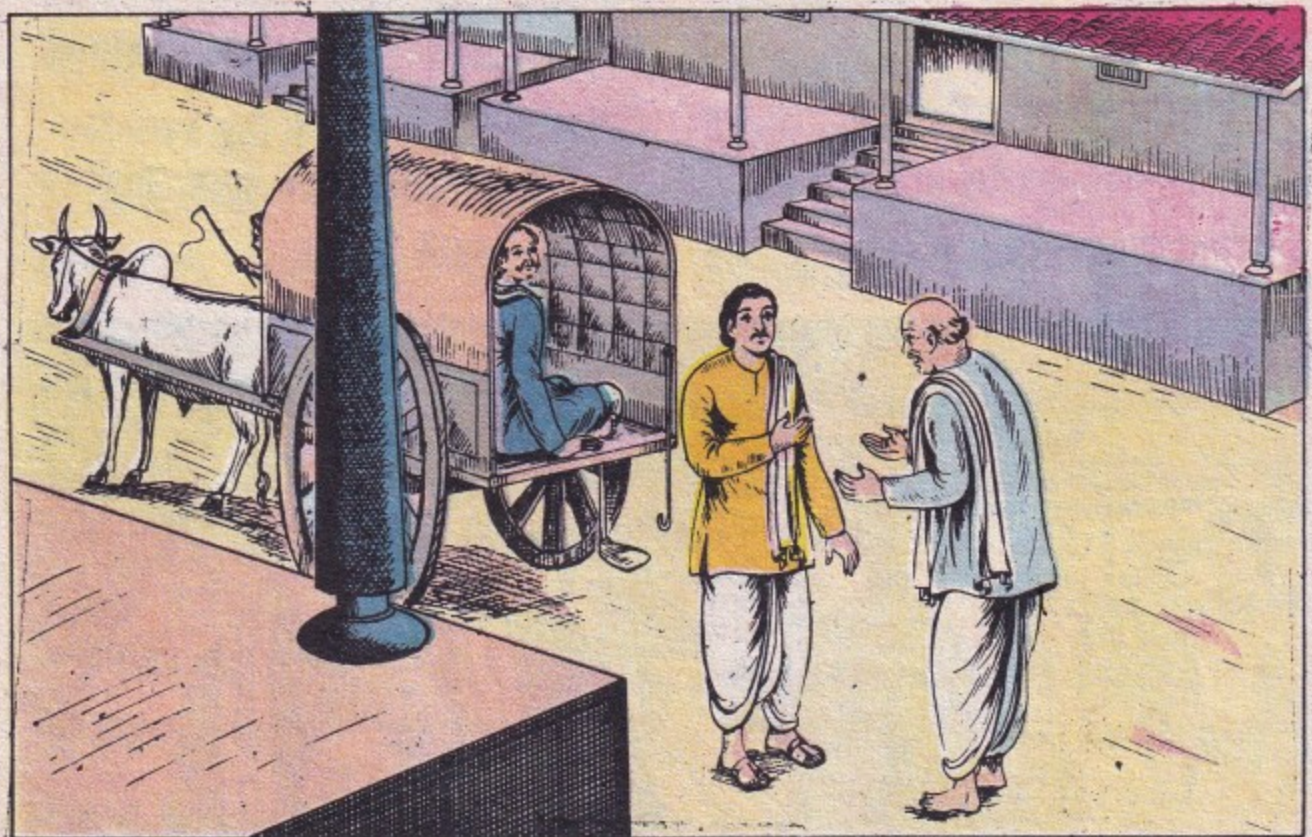

লোকৰ বুদ্ধি পেট উদি' ! আৰু কথা ফি
জানে—মোৰ নিজৰো এটি পো আছে।
কিবা কাৰণত যদি ধৰণীৰ পো-টিক আপুনি
পছন্দ নকৰা হয়, ধৰণীয়ে কৈ ফুৰিব
পাৰে যে মইহে লগাই-ভঙাই এই বিয়াত
বাধা দিলোঁ। তাতকৈ—নিজেই যাওক
নিজেই চাওক—নিজেই শুনক-বুজক।”

ঠিক তেতিয়াই এটা বুঢ়া গৰুক খেদি
খেদি পাহাৰৰ নামনিত থকা জংগললৈ
গৈ থকা বুঢ়া মানুহজনক দেখি শিৱনাথে
গাড়ীখন বখালে আৰু সুধিলে, “ধৰণীধৰ
ডাঙৰীয়াৰ গৰু নহয় জানো এইটো ?
পাহাৰৰ ফালে খেদি লৈ গৈছা কিয়হে ?
তাত দেখোন-গৰুটোক বাঘে খাব।”

ধৰণীধৰৰ বুঢ়া চাকৰটোৱে শিৱনাথক
ক'লে, “দেউতা, গৰুটো বুঢ়া হ'ল—
অকামিলা হ'ল বুলি ইয়াক তাত এৰি থৈ
আহিব লাগে বুলি মালিকৰ লুকুম হৈছে
তাত ঘাঁহ-পাত-খাই যিমান দিন বাঁচে
বাঁচক—তা'পাছত তাতেই মৰক।”

“বাহ্! বঢ়িয়া!” শিৱনাথে ক'লে,
“বুঢ়া হ'লেই খেদি দিব! এয়ানো কেনেকুৱা
কথা—?” মুহূৰ্তমান বৈ শিৱনাথে পুনৰ
ক'লে, “ঠিক আছে, বুঢ়া গৰুটোক মোৰ
ঘৰলৈ লৈ যোৱা, তাতে থৈ আহাগৈ, মই
খুৱাম ইয়াক। কিয়নো—পাহাৰৰ ফালে
এৰি থৈ আহাৰ অৰ্থ হ'ল—বুঢ়া গৰুটোক
প্ৰকৃততেই বাঘৰ মুখত এৰি দিয়াহে!”

ধৰণীধৰৰ বুঢ়া চাকৰটোৱে শিৱনাথৰ
কথাত 'নহয়' বুলি ক'ব নোৱাৰিলে।

ইতিমধ্যে অন্য এজন বুঢ়া মানুহ
আছিল শিৱনাথৰ ওচৰলৈ। এই বুঢ়াও
আছিল ধৰণীধৰৰ কাম-কৰা মানুহ।
তিনিদিনৰ আগতে এই বুঢ়াকো কামৰপৰা
খেদিলে—মাত্ৰ বুঢ়া ছোৱাৰ অপৰাধত।
শিৱনাথে এই বুঢ়াকো আশ্ৰয় দিব বুলি
কথা দিছে। তেওঁৰ খেতি-বাতিৰ কাম
অলপ চোৱা-চিঁতা কৰিলেই হ'ব।

ৰামনবেশ ডাঙৰীয়াই এইবোৰ হৃদয়-
বিদাৰী ঘটনাৰ কথা নীৰৱে-নিমাত্তে শুনি
আছিল ইমানপৰে। তেওঁ গাড়ীৰ
গাৰোৱান গিৰিধৰক ক'লে, "গিৰি,
গাড়ীখন ঘূৰাই ল', চহৰলৈ উভতিম।
জলদি কৰ বোপা—।"

গিৰিধৰে অৱাক মানি ক'লে, "কি কয়
দেউতা?—দৰা চাবালৈ নাযায়নে?"

"দৰা চোৱা—হৈ গ'ল মোৰ—।" এই

বুলি কৈয়েই ৰামনবেশ ডাঙৰীয়াই
তৎক্ষণাৎ গাড়ীত উঠি বহিল।

বাটত তেওঁ নিজেই গিৰিধৰক ক'লে,
"বুজিছই নহয়—? ধৰণীধৰ ধনিক। কিন্তু
কেৱল ধনেৰে মানুহ নাৰ্বাচে নহয়?
আনকি—ধন নাথাকিলেও—কেৱল মন
থাকিলেও মানুহ বাঁচে, মানুহে সুখ পায়।
তাত—সেই ধনিক ধৰণীহঁতৰ তাত—মোৰ
ছোৱালীজনী কেনেকৈনো বাঁচিব। যি
দেখিলোঁ—যি শুনিলোঁ—ধনিক ধৰণীহঁতৰ
হৃদয়হীনতা-নিৰ্মমতা জনাব পক্ষে সেয়ে
যথেষ্ট। যিখন ঘৰত কেৱল ধনৰ ধমকহে
আছে দয়া ময়া মৰম চেনেহ সহানুভূতি
কৃতজ্ঞতাবোধ আদি মনৰ গমক নাই—
সেইখন ঘৰ সোণ মণি মুকুতাৰে বন্ধোৱা
হ'লেও তাত—জানি-বুজিও ছোৱালী
দিব নোৱাৰোঁ নহয়—?"

গাৰোৱান গিৰিধৰে গৰুৰ গাড়ীখন
জোৰেৰে চলাই দিলে।

২

পিতৃ পৰীক্ষিতৰ মৃত্যু কেনেকৈ হৈছিল—
সেই কথা জনমেজয়ে তেতিয়াহে জানিলে।
মন্ত্ৰীবৰ্গই তেওঁক শিশুকালতে বজা ৰূপে
অধিষ্ঠিত কৰিছিল আৰু যুৱকালত তেওঁ
শাশীৰাজৰ পুত্ৰী বপুষ্টাক বিবাহ কৰিছিল।

জনমেজয়ৰ মন্ত্ৰীবৰ্গ-ই জনমেজয়ক
শ্রদ্ধা দিলে, “আপোনাৰ পিতৃদেৱক সৰ্পই
খুটি মাৰিলে, গতিকে—আপুনি সৰ্পযজ্ঞ
পাতক।”

মন্ত্ৰীবৰ্গৰ কথা জনমেজয়ে মানি ল’লে
আৰু সেই মতে সৰ্পযজ্ঞ পাতি অন্ত্যাত্ম
সৰ্পৰ লগতে তক্ষক আদিকো অগ্নিলৈ
আহুতি প্ৰদান কৰিব বুলি স্থিৰ কৰি তেওঁ
পণ্ডিতবৰ্গক, ৰাজপুৰোহিতক আৰু ঋত্বিক-

সকলকো আমন্ত্ৰণ কৰি অনালে।

জনমেজয়ে সকলোটক সন্মিলিত কৰি
সৰ্পযজ্ঞৰ পদ্ধতিৰ কথা শুনিলে।

ঋত্বিকসকলে ক’লে যে এনেহেন যজ্ঞ
কেৱল জনমেজয়েইহে কৰিব, ত্ৰিজগতৰ
অন্য কোনোৱেই কদাপি এনেহেন
যজ্ঞানুষ্ঠান কৰা নাই।

যজ্ঞৰ বাবে দ্ৰব্য-সামগ্ৰী আছিল।
যজ্ঞশালা নিৰ্মিত হ’ল। ঠিক সেই সময়ত
লোহিলাক্ষ নামৰ এক সূতাই—যি সূত
আছিল ভৱিষ্যদ্বক্তা—ক’লে যে এই যজ্ঞৰ
সমাপ্তিৰ ফালে কোনোবা এগৰাকী
ব্ৰাহ্মণ যজ্ঞানুষ্ঠানৰ বাধা হৈ উঠিব।

জনমেজয়ে এই সান্নিধ্যবানীলৈ

‘যযাতি-কথা’

কৰ্ণপাত কৰাৰ আৰম্ভক বোধ নকৰিলে আৰু তেওঁৰ অনুষ্ঠিত যজ্ঞ সমাপ্ত নোহোৱালৈকে যজ্ঞস্থানলৈ লোহিলাক্ষৰ প্ৰবেশ নিষেধ আজ্ঞা জাৰী কৰিলে।

পত্নী বপুষ্ঠাৰে সৈতে জনমেজয় সেই যজ্ঞস্থললৈ উপস্থিত হ'ল আৰু কৌন্তই উদগতাকৰূপে যজ্ঞ পৰিচালনা কৰি থাকিল আৰু সেই যজ্ঞত লক্ষ লক্ষ সৰ্প যজ্ঞাগ্নিত পৰি ভস্মীভূত হৈ থাকিল।

তেতিয়া ব্ৰহ্মমান হৈ তক্ষকে দেৱৰাজ ইন্দ্ৰৰ শৰণ ললে।

দেৱৰাজ ইন্দ্ৰই তক্ষকক ক'লে, সৃষ্টিকৰ্তা ব্ৰহ্মাই আগতেই কৈ থৈছে যে

এই যজ্ঞত কিছুমান উচ্চশ্ৰেণীৰ সৰ্পৰ কোনো অনিষ্ট নহ'ব। গতিকে—ভীত নহ'বা। তুমি মোৰ ইয়াতে থাকা।”

অসংখ্য-অগণন সৰ্পৰ বিনাশলৈ চাই বাসুকি বিহ্বল হৈ উঠিল। বাসুকিয়ে জনমেজয়ৰ সৰ্প যজ্ঞ বন্ধ কৰাবলৈ জৰংকাকক কৈ মেলি জৰংকাক-পুত্ৰ অস্তিকক সৰ্পযজ্ঞস্থললৈ পঠালে।

অস্তিকে আদি-বচন আওৰোৱাৰ অন্তত বজা, ঋত্বিক আৰু অগ্নিদেৱক পূজিলে, স্তৱ-গীত গালে। অস্তিকক তাত পাই জনমেজয় প্ৰসন্ন হ'ল আৰু তেওঁ ক'লে, “দেখাত কিশোৰ, কিন্তু কাৰ্য্যত বিদগ্ধ পণ্ডিত তুমি। তোমাক কি বৰ লাগে কোৱা। তুমি যি বৰ খুজিবা—সেই বৰ প্ৰদান কৰিম।”

অস্তিকে তৎক্ষণাৎ সৰ্পযজ্ঞ বন্ধ কৰাৰ বৰ প্ৰাৰ্থনা কৰিলে। তেতিয়া জনমেজয় ক'লে যে—সৰ্পযজ্ঞ বন্ধ কৰা বাদে অন্য যেইকোনো বৰ মঞ্জুৰ কৰিবলৈ তেওঁ প্ৰস্তুত। কিন্তু অস্তিকক আন একো নালাগে। এই বিষয়ে কি কৰিব পাৰি—জনমেজয়ে সোধাত তেওঁৰ মন্ত্ৰীবৰ্গ তথা পাৰিষদবৰ্গয়ো অস্তিকৰ দাবী পূৰণ কৰাৰ পক্ষেহে মত প্ৰকাশ কৰিলে। অতঃপৰ জনমেজয়ে সৰ্পযজ্ঞ বন্ধ কৰি দিলে।

জনমেজয়ে সকলোকে দক্ষিণাদি প্ৰদান
কৰিলে আৰু যথাযোগ্যৰূপে মান ধৰিলে।
সশিষ্য বেদব্যাস তালৈ উপনীত হ'ল।
তালৈ অহা বৈশম্পায়নে জনমেজয়ৰ পূৰ্বজ
পাণ্ডৱসকলৰ কাহিনী সৰিস্তাৰ বিবৰিলে :

ভাৰত বংশৰ মূল পুৰুষ আছিল বৈৰথত
বৈৰথতৰ পুত্ৰী ইলাৰ পুত্ৰ আছিল পুৰুষবা।
পুৰুষবা আৰু উৰ্বশীৰ আছিল ছয় পুত্ৰ।
এই ছয় পুত্ৰৰ মাজত এজন আছিল আয়ু।
আয়ুৰ পুত্ৰ নহয়। নহবোৰো ছয় পুত্ৰ
আছিল। এই ছয় পুত্ৰৰ মাজত যযাতি
আছিল দ্বিতীয় পুত্ৰ। অগ্ৰজ যতি যেতিয়া
তপস্যা কৰিবলৈ গ'ল, তেতিয়া যযাতি
ৰজা হ'ল। যযাতিৰ ৰাজত্বকালত গুৰু
আছিল দানৱৰ গুৰু-পুৰোহিত। দেৱতা
আৰু দানৱৰ মাজত হোৱা যুদ্ধত নিহত
দানৱসকলক গুৰু-পুৰোহিত শুক্ৰাচাৰ্য্যই
মৃতসঞ্জীৱনী মন্ত্ৰেৰে পুনৰ্জীৱন দান কৰি-
ছিল। দেৱ-গুৰু বৃহস্পতিয়ে এই মন্ত্ৰ
সমূহি নাজানিছিল। মৃতসঞ্জীৱনী মন্ত্ৰ জ্ঞাত
হোৱাৰ মানসেৰে দেৱতাসকলে গুৰু-পুত্ৰ
কচক শুক্ৰাচাৰ্য্যৰ ওচৰলৈ প্ৰেৰণ ক'লে।

কচ দানৱৰ গুৰু-পুৰোহিত শুক্ৰাচাৰ্য্যৰ
ওচৰলৈ আহিল আৰু তেওঁৰ সেৱা
শুজ্ঞাৰূপে নিৰত হ'ল। কচৰ একমাত্ৰ
লক্ষ্য—মৃতসঞ্জীৱনী মন্ত্ৰ অধিগতকৰণ।

ই পিনে — গুৰু-পুত্ৰী — অৰ্থাৎ
শুক্ৰাচাৰ্য্যৰ পুত্ৰী দেৱযানী কচৰ প্ৰেমত
পৰিল—এই কথা জানি দানৱসকলে
এদিন কচক কাটি খণ্ড-বিখণ্ড কৰি
পেলালে। গুৰু শুক্ৰাচাৰ্য্যই এই :সম্বাদ
পাই মৃত কচক মৃতসঞ্জীৱনী মন্ত্ৰেৰে
পুনৰ্জীৱন দানিলে। তাৰ পাছত এদিন
কচে দেৱযানীৰ কাৰণে ফুল বুটলিবলৈ
যোৱাত দানৱসকলে পুনৰ কচক ধৰিলে
আৰু বাধি সমুদ্ৰলৈ লিফেক কৰিলে। এই
বাৰ্তা পাই দেৱযানী কান্দি কান্দি বাউলি
হ'ল। শুক্ৰাচাৰ্য্যয়ো পুনৰ মৃতসঞ্জীৱনী
মন্ত্ৰেৰে কচৰ জীৱন দান কৰিলে।

দানৱহঁতে তৃতীয় বাৰ কচ-ক বধিলে
আক বধি ভস্ম কৰি—সেই ভস্ম সুবাৰ
সৈতে মিহলাই শুক্ৰাচাৰ্য্যকো পান
কৰিবলৈ দিলে। এইবাৰ যেতিয়া
শুক্ৰাচাৰ্য্যই কচ-ক জীৱনদান কৰিলে,
তেতিয়া কচ আছিল শুক্ৰাচাৰ্য্যৰ উদৰত।

যি কি নহওক—অতঃপৰ গুৰু
শুক্ৰাচাৰ্য্যই কচ-ক সেই মৃতসঞ্জীৱনী মন্ত্ৰ
শিকাই দিলে আৰু ক'লে যে—মোৰ পেট
ফালি ওলাই আহি এই মন্ত্ৰেৰে মোক
জীয়াই তোলা। কচে গুৰুৰ আদেশ
আখৰে আখৰে পালন কৰিলে।

অৱশেষত—সঞ্জীৱনীমন্ত্ৰ শিকি লৈ
কচ যেতিয়া তাৰপৰা গুচি যাবলৈ ওলাল,
তেতিয়া দেৱযানীয়ে কচক ক'লে, “মই
তোমাৰ প্ৰেমমুগ্ধ, সেইহে দেউতাক কৈ
কৈ তোমাক ময়েই বাৰে বাৰে জীয়াই
তুলিছোঁ। মোক বিবাহ কৰাঁ।”

কচে দেৱযানীক ক'লে, “তুমি হ'লা
মোৰ গুৰু-পুত্ৰী। গতিকে—তুমি মোৰ
ভগ্নী। গুৰুপুত্ৰীক বিবাহ কৰিব নাপায়।”

নাৰীয়ে সকলো যাতনা সহিব পাৰে,
কিন্তু প্ৰেমৰ প্ৰত্যাখ্যান সহিব নোৱাৰে।
দেৱযানীয়ে ক'লে, “হয়নে? ভাল।
তোমাৰ মৃতসঞ্জীৱনী মন্ত্ৰ নিষ্ফল হওক।”

ক্ৰুদ্ধ কচেও ক'লে, “তোমাকো কোনো

ব্ৰাহ্মণ-সন্তানে কদাপি বিবাহ নকৰক।”

*

বৃষপৰ্ব আছিল দানৱসকলৰ বজ্জা।
শৰ্মিষ্ঠা আছিল বজ্জা বৃষপৰ্বৰ পুত্ৰী। এদিন
দেৱযানী আৰু অন্যান্য সখিৰে সৈতে
শৰ্মিষ্ঠা বনবিহাৰলৈ ওলাই এক সৰোবৰত
জলকেলি কৰি থাকিল। আটাইকেই-
জনীয়েই পিঙ্গনৰ বজ্জাদি সৰোবৰৰ
পাৰত থৈ জলক্ৰীড়া কৰিছিল। কিন্তু
হঠাৎ এক কোবাল বতাহে পৰিধেয় বজ্জ-
খিনি উকুৱাই নিলে আৰু সকলোলইজনীৰ
বজ্জ একেকটী কৰি পেলালে।

জলকেলিৰ অন্তত পাৰলৈ উঠি আহি

শৰ্মিষ্ঠাই দেৱযানীৰ বস্ত্ৰাদি পিন্ধাত ক্ৰুদ্ধা দেৱযানীয়ে ক’লে, “হাঁৰে দানৱী, মই ব্ৰাহ্মণ নাৰী। ব্ৰাহ্মণ হ’ল জ্ঞাতিশ্ৰেষ্ঠ। তুমি নিকুষ্ঠাই মোৰ পৰিধেয় পিন্ধিলাষে—মইনো কি পিন্ধিম?”

“কি—! তইহেনে মোক নিকুষ্ঠা বুলি কৰ? আমাৰ আশ্ৰয়ত থাকি আমাকে নিকুষ্ঠ বুলিছনে মগনিয়াৰৰ বেটিয়ে?” শৰ্মিষ্ঠাই খঙতে দেৱযানীক কুঁৱা এটাৰ ভিতৰলৈ ঠেলি পেলালে আৰু তাৰপৰা সখিয়েকহুঁতৰে সৈতে খোজ ল’লে।

অলপ সময়ৰ পাছত তৃষ্ণাৰ্ত যযাতি তালৈ আহিল আৰু পানীৰ অন্বেষণত

কুঁৱাৰ ভিতৰলৈ চাই—তাত দেৱযানীক দেখা পালে আৰু সুখিলে যে তাই কোন আৰু কেনেকৈ কুঁৱাত পৰিল।

দেৱযানীয়ে আত্মপৰিচয় দিলে আৰু যযাতিয়ে-দেৱযানীৰ হাতত ধৰি তাইক কুঁৱাৰপৰা উদ্ধাৰ কৰি আনিলে। যযাতি মুহূৰ্তমানো নব’ল, তাৰপৰা গুচি গ’ল।

ইতিমধ্যে— দেৱযানীক বিচাৰি ঘূৰ্নিকা নামৰ দাসী এজনী তালৈ আহিল আৰু দেৱযানীয়ে ঘূৰ্নিকাৰ যোগেদি তাইৰ পিতৃদেৱ শুক্ৰাচাৰ্য্যক মতাই অনালে আৰু ঘটনাৰ কথা ক’লে।

শুক্ৰাচাৰ্য্যই পুত্ৰীক ক’লে, “তোমাৰ অবিহনে মোৰনো আৰু আছে কোন? গতিকে—তুমি যদি আৰু দানৱৰাজ্যলৈ নোযোৱা, তেনেহ’লে ময়ো বৃষপৰ্বৰ নগৰলৈ আৰু পদাৰ্পণ নকৰোঁ।”

এই কথা বৃষপৰ্বৰ কাণত পৰিল। শূনি—বজ্জা বৃষপৰ্বৰ মনত ভীতি সঞ্চারিত হ’ল। কিয়নো—তেওঁ জানে, গুৰু শুক্ৰাচাৰ্য্য যদি দানৱৰাজ্য এৰি গুচি যায়, তেনেহ’লে—দেৱতাসকলে দানৱ-ৰাজ্যৰ সৰ্বনাশ কৰিব।

বজ্জা বৃষপৰ্ব তৎক্ষণে শুক্ৰাচাৰ্য্যৰ। ওচৰলৈ আহিল আৰু আহিয়েই তেওঁ গুৰু শুক্ৰাচাৰ্য্যৰ চৰণত উবুৰি খাই পৰিল।

তেওঁ তেওঁৰ পুত্ৰীৰ কৃতকৰ্মৰ বাবে গুৰু
গুৰুচাৰ্য্যৰপৰা ক্ষমা ভিক্ষা কৰি তেওঁৰ
সৈতে তেতিয়াই পুনৰ সেই নগৰলৈ
যাবলৈ অনুৰোধ কৰিলে।

গুৰু গুৰুচাৰ্য্যই ক'লে, “তোমাৰ
আচৰণত মই প্ৰীত হৈছোঁ। কিন্তু তোমাৰ
পুত্ৰী শৰ্মিষ্ঠাৰ আচৰণত দেৱযানী
মৰ্মাহত। তথাপি কওঁ, দেৱযানী যদি
নগৰলৈ যাবলৈ সন্মত হয়, ময়ো সন্মত।”

তেতিয়া দেৱযানীয়ে এটি চৰ্ত আৰোপ
কৰিলে যে—শৰ্মিষ্ঠা আৰু তাইৰ
সখিয়েকহঁত যদি দেৱযানীৰ দাসী হিচাপে
কৰ্মৰত হয়, তেহে তাই পুনৰ দানৱ-
ৰাজ্যলৈ যাব, নতু—নাযায়।

ৰজা বৃষপৰ্বই সমগ্ৰ দানৱকুলৰ স্বাৰ্থতে
দেৱযানীৰ এই দাবী মানি ল'লে।

*

শৰ্মিষ্ঠা এতিয়া দেৱযানীৰ দাসী।
দেৱযানীৰ কটু-কটুৰ মাত — শৰ্মিষ্ঠাই
সদায় সহিবলগীয়া হয়, সহে। নহ'লে
বিপদ। গুৰু গুৰুচাৰ্য্যৰ অবিহনে দানৱ-
ৰাজ্যক যে দেৱতাসকলে ধ্বংস কৰিব—
শৰ্মিষ্ঠাৰো সেই কথা জানে।

এদিন শৰ্মিষ্ঠা আৰু তাইৰ অন্যান্য
সখিহঁতৰে সৈতে দেৱযানী যেতিয়া
বনবিহাৰলৈ সেই ঠাইলৈ গ'ল, তেতিয়া

সেই আগৰ ঠাইত দেৱযানীৰ উদ্ধাৰকাৰী
চিকাবলৈ ওলোৱা যযাতিৰ সৈতে
দেৱযানীৰ দেখাদেখি।

দেৱযানীয়ে বিস্মিত কণ্ঠেৰে যযাতিক
ক'লে, “তুমিয়েই এদিন মোক কুঁৱাৰপৰা
উদ্ধাৰ কৰা নাছিলানে? তুমি মোৰ হাতত
ধৰি কুঁৱাৰপৰা উলিয়াই লৈ আহিছিল।
গতিকে — আমাৰ বিবাহ সিদিনাই
হৈ গ'ল। সেদিনাবেপৰাই তোমাক মই
পতিকেৰে হৃদয়ত ৰাখি লৈছোঁ।”

পাছত গুৰুচাৰ্য্যৰো যযাতিৰ সৈতে
দেৱযানীৰ বিবাহত সন্মতি প্ৰদান কৰিলে
আৰু এই বিবাহ অনুষ্ঠিত হোৱাৰ লগে

লগে দেৱযানী শৰ্মিষ্ঠাৰ শাপমুক্ত হ'ল।

বিবাহৰ অন্তত—দেৱযানীয়ে শৰ্মিষ্ঠা আৰু এক সহস্ৰ দাসীৰে সৈতে যযাতিৰ ৰাজ্যলৈ আহিল বসবাস কৰিবলৈ। যযাতিয়ে শৰ্মিষ্ঠাৰ আৰু তাইৰ লগৰ অন্ত্যঃ দাসীৰ বসবাসৰ কাৰণে অশোক-বনত গৃহ নিৰ্মাণ কৰি দিলে।

কালক্ৰমে যযাতি-দেৱযানীৰ দুটি পুত্ৰ উপজিল। এটিৰ নাম যদু আৰু অন্যটিৰ নাম তুৰ্বস।

বহুদিনৰ অন্তত শৰ্মিষ্ঠাই এদিন ভাবিলে : মই বয়সৰ বৃদ্ধা হ'লোঁ মোৰ আৰু বিবাহ নহ'ল। কিন্তু দেৱযানী মাতৃ হৈ গ'ল। যি কি নহওক—তাই যদি যযাতিক বিবাহ কৰাব পাৰিলে—মই কিয় নোৱাৰিম? এদিন অশোকবন পৰিদৰ্শনলৈ অহা যযাতিক কথাটো ক'লে, “হে ৰাজন্! আপুনি অমুগ্ৰহ কৰি মোকো পত্নীৰূপে গ্ৰহণ কৰক।”

যযাতি এই প্ৰস্তাৱত মনে-চিতে সন্মত হ'ল, কিন্তু শুক্ৰাচাৰ্য্যৰ ভয়ত দেখেদেখকৈ একো কৰিব নোৱাৰিলে। তেওঁ লুকাই-চুৰকৈ শৰ্মিষ্ঠাৰ সৈতে মিলিত হ'বলৈ ধৰিলে আৰু তাৰ ফলত দুহু, অনু আৰু পুৰু নামৰ তিনিটি পুত্ৰ উপজিল।

শৰ্মিষ্ঠা মাতৃ হোৱাৰ কথা দেৱযানীয়ে জ্ঞাত হৈ এই বিষয়ে অনুসন্ধান কৰি অৱশেষত প্ৰকৃত সত্য জানিব পাৰি মৰ্মাহত হ'ল আৰু শৰ্মিষ্ঠাক ক'লে, “ভূ তু নী— ডা ই নী—তইহেনে মোৰ এনেহেন সৰ্বনাশ কৰিলি—ব্যভিচাৰিণী!”

তাৰ পাছত দেৱযানীয়ে যযাতিক পৰিত্যাগ কৰি সেই মুহূৰ্ততে পিতাক শুক্ৰাচাৰ্য্যৰ ওচৰলৈ গুচি গ'ল।

ৰোক্তমানা দেৱযানীৰপৰা সকলো কথা শুনি ক্ৰোধিত শুক্ৰাচাৰ্য্যই যযাতিলৈ এই বুলি অভিশাপ দানিলে : যযাতি এই মুহূৰ্ততে বৃদ্ধ হওক। [আগলৈ

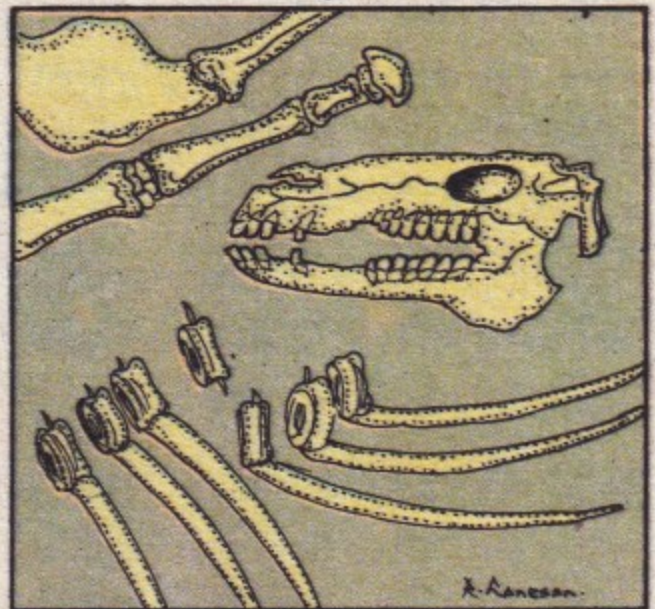

এঁহাল দুখীয়াবো দুখীয়া আৰয়দম্পতিৰ সন্ত জনম লোৱা ছোৱালী এজনী—জনমীয়েই ধনেদি দৌল ব্যক্তিৰে, ধনত শিতান দিলে। তাইৰ মাক মৰিয়ম আলামোৰ তেতিয়া ইজৰায়েলস্থিত টেল আবিবৰ এখন হস্পিট্যালত শুই-বহি সন্তে জনম লোৱা ছোৱালীজনীৰ আলপৈচান ধৰিছে! এই সন্ত-জন্মা ছোৱালীৰ নাম হ'ল—'ৱালিল'। মাক মৰিয়মে লটাৰিৰ টিকেট এখন লৈছিল এসময়ত, আৰু সেই টিকেটৰ কথা পাহৰিও পেলাইছিল। এই লটাৰি ইজৰায়েলত 'অদৃষ্টৰ আখৰ' নামেৰে জনাজাত। যি হওক—'অদৃষ্টৰ আখৰ'ৰ লটাৰিখেলৰ ফলো ওলাল। কিন্তু লটাৰিৰ কতৃপক্ষই 'ৱালিল'ক বিচাৰিহায়বান! ক'ত পায় তাইক? অথচ—নাপালেও নহয়, কিয়নো—লটাৰিৰ 'প্ৰথম পুৰস্কাৰ

ৱালিলৰ নামত! আৰু পুৰস্কাৰৰ পৰিমাণ হ'ল ১,০০০,০০০ শ্বেকল (ইজৰায়েলৰ মুদ্ৰা) ৩৩০,০০০ ডলাৰ! গিৰিয়েক নিবন্ধুৱা হোৱাত চৰকাৰৰ অনুদানৰ ওপৰত বৰ্তি থকা ৱালিলৰ দেউতাকে সিদ্ধান্ত লৈছে—প্ৰথমতে যাব মজ্জালৈ, পাছত—ৱালিলক তুলি-তালিবলৈ সাজিব এটি থকা ঘৰ—পাক্কা!

পৃথিৱীত প্ৰথম

আমি ডাইন'ছোৰাছৰ দেহৰ, কণীৰ জীৱাশ্মৰ (ফছিল) কথা ঢেৰ জানিলো-শুনিলো। কিন্তু প্ৰাগৈতিহাসিক দিনৰ ঘোঁৰাব? এয়ে প্ৰথম। দক্ষিণ আমেৰিকাৰ পেকৰ সাগৰবৰ্তী অঞ্চলত প্ৰায় ৩০০,০০০ বছৰৰ আগতে বিচৰণ কৰি ফুৰা ঘোঁৰাব জীৱাশ্ম সন্ধানতে—যোৱা এপ্ৰিল মাহৰ প্ৰথম ভাগতে—আৱিষ্কৃত হৈছে। পৃথিৱীত প্ৰাগৈতিহাসিক ঘোঁৰাব ফছিল এয়ে প্ৰথম!

হাতেৰে অঁকা দহোলাখ!

নিউইয়ৰ্কত থকা ভাৰতীয় আধ্যাত্মিক নেতা শ্ৰীচিন্ময়ে—যিজনক মৰমতে 'আন্তৰ্জাতিক শান্তি দূত' বুলি কোৱা হয়—১,০০০,০০০ শান্তি-কপো অঁকিলে। দহোলাখ সংখ্যাৰ শান্তি কপোটি অঁকিলে তেওঁ ফিজিত আৰু উপহাৰ আগবঢ়ালে প্ৰাক্ত কং. ৰাষ্ট্ৰপতি গোৰবাচ্যেভৰ পত্নী ৰাইজা গোৰবাচ্যেভলৈ। শ্ৰী চিন্ময়ে কৈছে: "প্ৰতিটি শান্তি কপোতেই মোৰ হৃদয়ৰ প্ৰাৰ্থনা। কপো হ'ল স্বাধীনতাৰ অন্য নাম।"

কপালফুটা ইয়াকে বোলে। নহ'লে—
ইমান কৰি-ধৰিও বাপেকৰ চকুৰ কুটাহেন
হৈ থাকেনে? সদায় ছদকা-খোৱা বুলি
আদৰেনে? বাঘৰে তাৰ দেউতাকৰ লগত
সদায় হাত উজান' দিয়ে খেতি-বাতিৰ
গৰু-ছাগলী চৰোৱাৰ বা অন্যান্য সকলো
কামতেই; তথাপি সি তাৰ দেউতাকৰ
আগচকুৰ কটক!

ইপিনে—বাঘৰক যে গাঁৱৰে কণুকীয়ে
বিয়া কৰাব খুজিছে, আৰু এতিয়া তাই
যে টানি ধৰিছে, কৈছে: 'ইমানদিন
দিলোঁ হিয়া, এতিয়া লাগে বিয়া'—
সেইটি কথা বাঘৰে কিমতেনো কোনখন
মুখেৰেনো কয় বাপেকক?

তথাপি ক'বলগীয়া হ'ল। কাণ্ড-
বাওঁকৈ। কিন্তু—শুনি ঠাৰ হৈ পৰা

বাপেকে তাৰ উত্তৰত মুখ বিকটাই—দাঁত
নিকটাই চকু পকাই যি ক'লে সেই কথা
বৰ বিষমেই।

বাপেক বগদাই পুতেকক ক'লে,
কথাতে বোলে—টিকাত খালে উয়ে, আহ,
পলাই যাওঁ ছুয়ে। বিয়া কৰাৰ চখ, এটা
ফুটাকড়িও ওলাবনে তোৰ জোকাৰিলে
নখ? আগতে দহটকীয়া হৈ ল, পাছত
ল'বি তিৰী, গম পাবি এগাল হ'লে—
মৰিবি বিয়া কৰি।"

এইবাৰ বাঘৰে তাৰ জীৱনত প্ৰথম
বাৰৰ বাবে ভাবিলে যে—কেৱল
বাপেকৰ বাধ্য ল'ৰা হৈ কাল কটালেই
নহ'ব নিজৰ সাধ্য কি—তাৰো বুজবাজু
ল'ব লাগিব।

ভবা মতেই কাম। বাঘৰ ওলাল।

যেনিয়ে চকু যায়। গৈ গৈ বহুদূৰ পালেগৈ—
—আক সেই ঠাই লাই ভেবাচেকা খাই
ভাবি থাকিল : এতিয়া যাওঁ কেনি ?
ষিমান দূৰলৈ চকু যায়—হাবি আক
হাবি। আক—হাবিত থিয় হৈ হাবিজাবি
ভাবি ভাবি সময় নিওৱাৰ সময়ো দেখোন
নাই। গধূলি হওঁ হওঁ।

ঠিক তেতিয়াই মূৰত বি'ণ্ট এদ'ম
খৰিকাঠলৈ সেই হাবিবপৰা ওলাল এজনী
বুঢ়ী। বাঘৰে ঘপকৈ কৈ দিলে, “আইতা,
তুমি বুঢ়ী হ'লা, তথাপি ইমান গধুৰ কাঠৰ
বোজা কঢ়িয়াইছা যে—?”

“মোৰ—মোৰ বোলা কেও নাই,
বোপাহে।” বুঢ়ীয়ে বিদাপতি গালে।

“কে লে ই নো কেও নাই? মই
আছোৱেই নহয়—?” এই বুলি কৈয়েই
বাঘৰে খৰিৰ দ'মটো ঘপকৈ বুঢ়ীৰ মূৰৰ-
পৰা আনি খপকৈ নিজৰ মূৰত ল'লে।

তাৰ পাছত বাঘৰে যেতিয়া নিজৰ
কথা বুঢ়ীক ক'লে, তেতিয়া বুঢ়ীয়ে ক'লে,
“বোপা, তুমি আক ক'লৈকো যাব
নেলাগে। *কে'দিনমান মোৰ ওচ'ত থকা,
তা'পাছত তোমাক যিটি বস্তু দিম—
তাৰেই তোমাৰ মনে-খোৱা মতে পাবা
ধন, আক লগতে মন—কি বোলেনে
—সেই উলুমীৰ মন—যি তোমাৰ বুকুৰ

আপোন।” কৈ কৈ বুঢ়ীয়ে ঢেক ঢেককৈ
হাঁহি থাকিল।

এমাহ গ'ল—ছমাহ গ'ল—তিনিমাহো
পাৰ হ'ল—আক তাৰ পাছত বছৰো
ঘূৰিল। বুঢ়ীয়ে বাঘৰক খাবলৈ দিয়ে,
পিন্ধিবলৈ দিয়ে, যাবলৈহে নিদিয়।

কিন্তু এনিশা হঠাৎ বুঢ়ী আটতাকে
বাঘৰক ক'লে, “বোপা ঐ, তোক এৰিও
শাস্তি নাই, বেড়িও শাস্তি নাই। কিয়নো
—এদিন নহয় এদিন তোক তো যাবলৈ
দিব লাগিবই। গতিকে তাই—আক ব'ব
নালাগে, কালিলৈ ধলপুৱাতে ঘৰলৈ যা।”

পাছদিনা, ধলপুৱাতে বুঢ়ীয়ে বাঘৰক

এটা গাধা দিলে আৰু ক'লে, “বোপা—
বাঘ, দিলোঁ তোমাক ইটো গাধা, যোৱা
লৈ, থাকিব পাৰিবা সুখী হৈ।

চাই আৰু শুনি বাঘৰ চকুৱে যেনিবা
জুই আঙনিহে দেখিলে। কয় কি—
গাধাটোৰে—কি কৰিম—কি হ'ব?

বাঘৰ মনেৰ অৱস্থা উমানতে ধৰিব
পাৰি বুঢ়ীয়ে তাক ক'লে, “গাধাটোৰ কাণ
ছখনত ধৰি মুচৰি দিয়াচোন—কি হয়?”

মন্ত্ৰমুগ্ধ মানুহৰ দৰে বাঘৰে বুঢ়ীয়ে
কোৱামতে গাধাটোৰ কাণ ছখনত ধৰি
পকাই দিয়াৰ লগে লগেই গাধাটোৰ
কাণৰপৰা সোণৰ মুদ্ৰা কপৰ মুদ্ৰা ফলৰ

দৰে তললৈ পৰিবলৈ ধৰিলে।

গাধাটোৰে সৈতে গৈ গৈ গৈ গৈ
বাঘৰে এখন নিজম-নিজান গাঁও পালেগৈ
গধূলিৰ আগে আগে। বুঢ়ী এজনীক
পাই, বাঘৰে ক'লে, “আইতা, মই
বাটকুৱা, বাতি হ'ব হ'ল, আজি তোমাৰ
ঘৰত থাকিবলৈ দিবানে?”

এই বুঢ়ীৰ ল'ৰাটোৱে গাধাটোক ঘৰৰ
চোতালৰ একাষত থকা গাছ এজোপাত
বান্ধি থ'লে আৰু বাঘৰক হাত-মুখ ধুবলৈ
পানী-ছনিও দিলে।

বাতি খোৱা-বোৱাৰ অন্তত বুঢ়ীয়ে
বাঘৰক ক'লে, “বোপা, তুমি বোধকৰোঁ
বো'বীপুৱাতে ওলাবা। . খোৱাৰ বাবে
আমি আলহীৰপৰা এটিকৈ মুদ্ৰা লওঁ।
এতিয়া দিবানে?”

বাঘৰে গাধাটোৰ কাণ পকাই দিলে
আৰু বুঢ়ীক মুদ্ৰা শোধাই দিলে।

বাঘৰ এই কাম বুঢ়ীৰ ল'ৰাটোৱে
লক্ষ্য কৰিছিল আৰু বাঘৰ যেতিয়া
টোপনিত লাল-কাল, তেতিয়া সিহঁতৰ
ঘৰৰ ওচৰত থকা ধোয়াৰ ঘৰৰপৰা গাধা
এটা খুজি আনি বাঘৰ গাধাটোক সৈতে
সলনা-সলনি কৰিছিল।

বাঘৰ ধলপুৱাতে ওলাল, আৰু পোনে

পোনেই গাধটোৰে সৈতে ঘৰলৈ গ'ল।
ঘৰ পাই বুকু ফিন্দাই সি তাৰ দেউতাকক
সেই হাবিয়াল বুঢ়ীৰ কাহিনী বিবৰিলে
আৰু জাহ্নু-গাধটোৰ কথাও ক'লে।

কিন্তু গাধটোৰ অলৌকিকত্ব চাবলৈ
যেতিয়া দেউতাকে গাধটোৰ কাণত ধৰি
পকাই দিলে, তেতিয়া গাধটোৰ কাণৰপৰা
কোনো সোণৰ মুদ্ৰা কপৰ মুদ্ৰা নোলাল।
বাঘৰেও গাধটোৰ কাণত ধৰি মুচৰি দিলে
—কিন্তু তথাপি কোনো ফল নহ'ল।
তেতিয়া দেউতাকৰ খং উঠিল আৰু গাধক
এৰি পুতেক বাঘৰৰ কাণত ধৰি তাক পুনৰ
ঘৰৰপৰা খেদি পঠালে।

হঠাৎ গাধটোৰ যে কি হ'ল—বাঘৰে

একো টলকিব নোৱাৰিলে। সি গালি-
খাই তেভূত তৈ পুনৰ বাটত ভৰি দিলে।

গৈ গৈ গৈ গৈ—আকৌ সি এডৰা
অটব্য হাবি পালেগৈ। তাত তেতিয়া
ধৰিকটীয়া বুঢ়া এজনে ধৰি কাটি কাটি
দ'মাই আছিল। বাঘৰে ধৰিকটীয়া
বুঢ়াক ক'লে, “ককা, আপোনাৰ দেখোন
তিনিকাল গৈ একালত লাগিল। ইমান
ডাঙৰ ধৰিৰ দ'মটো আপুনি বাক
কেনেকৈ কাঢ়িয়াৰ?”

তাৰ পাছত বুঢ়াই বাঘৰ কোন আৰু
কিয় ক'লৈ যাবলৈ ওলাইছে—সেইবোৰ
সোধাত—বাঘৰে নিজৰ সকলো বা-বিবৰণ
ভাঙি-পাতি কৈ—মনৰ দুখ পাতলালে।

সকলো কথা শুনি—বাঘৰৰ ছুখতে
পমি খৰিকটীয়া বুঢ়াই বাঘৰক তাৰ
পঁজালৈ লৈ গ'ল আৰু বাঘৰেও তাত
থাকি গ'ল আৰু খৰিকটীয়া বুঢ়াক তাৰ
কামত সদায় সহায় কৰা হ'ল।

দিন গ'ল মাহ গ'ল বছৰ ঘূৰিল—
আৰু তাৰ পাছত এদিন খৰিকটীয়া বুঢ়াই
বাঘৰক ক'লে, “বোপা বঘু, আকনো
কিমান দিনলৈ গেবাৰি খাটি থাকা—?
তাতকৈ—কালিলৈ ঘৰলৈ বুলি যাত্ৰা
কৰা। হেঁ, এই থালখন লগত লৈ যোৱা,
টামে-মক্ষিলে কাম দিব।”

“থাল?” আচৰিত মানি বাঘৰে

ক'লে, থালেৰে মই কি কৰিম?”

খৰিকটীয়া বুঢ়াই মিঠাকৈ হাঁহি মাৰি
ক'লে, “এইখন মামুলী থাল নহয়, মহিমা
থকা থাল। যেতিয়াই ইয়াৰপৰা খাও
খুজিবা, সত্তো সত্তো পাই যাবা। মাত্ৰ
ক'লেই হ'ল—থাল অ'থাল—মোক দিয়া
খাও ভালবো ভাল। বহু”

বাঘৰে তৎক্ষণাৎ থালৰ মহিমাৰ পৰীক্ষা
ল'লে আৰু খৰিকটীয়াৰপৰা বিদায় লৈ
ঘৰলৈ বুলি খোজ বঢ়ালে।

গৈ গৈ গৈ গৈ—যেতিয়া সেই বুঢ়ীৰ
ঘৰ পালেথৈ—তেতিয়া বেলি ডুৰিলআৰু
তাতেই বাঘৰে আগৰ বাৰ থকাৰ দৰেই
থাকিব বুলি ভাবিলে।

এইবাৰ বুঢ়ীয়ে বাঘৰক ক'লে, “কিন্তু
খাবলৈ দিব নোৱাৰিম বোপা, ঘৰত এটা
খুদকণো নাই আজি। গতিকে—”

বাঘৰে হাত দাঙি বুঢ়ীক বখাই ক'লে,
“খাবলৈ নালাগে দিব, শুবলৈ দিলেই
হ'ব। খাবলৈ-ল'বলৈ থালেই দিব।”

এই বুলি কৈয়েই বাঘৰে থালখন
তাৰ মোনাৰপৰা উলিয়াই আনি ক'লে
“থাল, অ'থাল খাও দিয়া ভালবো ভাল।”

আৰু থালৰ মহিমাৰে পোৱা খোৱা-
বস্তু কেৱল বাঘৰেই নহয় বুঢ়ী আৰু বুঢ়ীৰ
পোৱেও খাই শুই নিঃপালি দিলে।

আক ঠিক তেতিয়াই—দেখাত ভবজ্জ একেই থাল এখন বাঘৰৰ মোনাত ভৰাই থৈ বুঢ়ীৰ পোৱে বাঘৰৰ মহিমা থকা থালখন চুৰি কৰিলে।

আক এইবাবো থালখন লৈ ঘৰলৈ গৈ দেউতাকক কৈ বাঘৰ সেইবাবৰ গাধ-বিপত্তিৰ দৰেই বিপত্তিত পৰিল আক দেউতাকৰ ঠলামূৰি আক খেদা ছয়োটা— একেলগে খাই যেনিয়ে ছুচফু যায়--ওলাল।

ওলাল, আক সি ভাবি পাৰ-কূল নোপোৱা হ'ল যে—সেই জাছ গাধটোৰ দৰে এই জাছ থালৰ মহিমাও কিয় আক কেনেকৈ নোহোৱা হ'ল।

ভাবি ভাবি—গৈ গৈ গৈ গৈ—এইবাব সি পালেগৈ লগ এজন বুঢ়াক। বুঢ়াৰ ইখন হাতত কুঠাৰ এখন, সিখন হাতত লাঠি। বুঢ়াই বাঘৰৰ অত দুখৰ কথা শুনি সেই লাঠিডাল তাক দিলে আক ক'লে, “সেই বুঢ়ীৰ ঘৰলৈ আক' যোৱা-

আক তাৰেপৰাই এই মহিমা থকা লাঠিৰ সহায়ত তোমাৰ মহিমা থকা গাধ আক থাল উদ্ধাৰ কৰাগৈ। এই লাঠিক তুমি মাত্ৰ ক'ব লাগিব : লাঠি, অমুকক দিয়া পিটি। বহু, লাঠিয়ে নিজে নিজেই পিটি থাকিব। তোমাৰ সেই জাছ গাধ আক জাছ থাল—বুঢ়ীৰ পোৱেই যে কৰিলে চুৰি—জানিছোঁ মই ভাল।”

কুঠাৰ-বুঢ়াৰ কথা মতে কাম কৰি বাঘৰে সেই চুকণী বুঢ়ীৰ ঘৰলৈ গৈ, পুতেকটোৰ পিঠিত লাঠিৰে বাবৰি ফুল বাছি—ধৈৰ্য্য ধৰি তাৰ গাধ আক থাল, সকলো উদ্ধাৰ কৰিছিল আক কণ্ঠমূৰে বিয়া কৰাই জীৱনৰ উন্নতি লভিছিল।

কিন্তু বাঘৰে মহিমা-নিয়ন্ত্ৰিত জীৱন পৰিত্যাগ কৰি কঠোৰ শ্ৰমেৰেহে জীৱন নিয়াইছিল। কিয়নো—সেইবোৰ মহিমাই তাক উই চিৰিঙাৰ পাখি যেনহে কৰি তুলিছিল।

চোৰাং হাঁহি

হৰিশ্ৰবৰ হিবণ্য আজিল ক্ৰোধী স্বভাৱৰ মানুহ। অতি সামান্য কথাতো হিবণ্যই তাৰ ঘৈণীয়েকক ঘেং কৰি উঠে। অৱশ্যে—কাৰণো একেবাবে নথকা নহয়। ঘৈণীয়েক লৱণ্যৰ মুখৰ লৱণ্য ঘিমাৰেই নাথাকক—তাই যে পাহৰা ধানৰ ভাত খোৱাজনী, সেই কথা ধুকপেই। বহু চেষ্টাতো হিবণ্যয়ো তাইক শুধাব নোৱাৰিলে। বিশেষকৈ এই এটা কথাতে সদায় ঘিতিং-খাতাং ঘিতিং-ঘাতাং।

হিবণ্যই যেতিয়া ঘৈণীয়েকক কিবা কথাত ধৰিছিল, তেতিয়া সহস্ৰ চেষ্টাতো লৱণ্যৰ এৰণ নাছিল।

এদিন কাম-খান্দা কৰি-ধৰি ফুট গধূলিতে ঘৰ পাই হিবণ্যই লৱণ্যক সুধিলে “মোৰ চুৰিয়া-চোলাটো ধুলানে?”

“ইচ্ বা—মঃ! পাহইল্লু।” জিভাত কামুৰি ধৰি লৱণ্যই ক’লে।

“পাহৰিলাইনে—? পাহৰিবা তোন্! তোমাৰ ৰূপৰ-গুণৰ সীমা নাই নহয়?—ৰূপকে চাবানে গুণকে চাবানে যেন সবগৰ তৰা, একোতেই নিন্দিব নোৱাৰি, বুধিটো অলপ খঁৰা।

হিবণ্যই চিঞৰিয়েই দিলে, পাহৰিবা তো—? নহ’লে বিয়া ঘৰলৈ গৈ অম্মান পামনো কেনেকৈ? বোলে—কলিয়াবৰত পৈয়েক মৰিল, ঢেঁকী দিওঁতেহে মনত পৰিল। কথাতে বোলে—কুকুৰক নিদিবা ঠাই, তিবোতাক নিদিবা লাই। কি যে ভুল কৰিলোঁ ইয়াক বিয়া কৰাই!”— ইত্যাদি ইত্যাদি হোৱাই-নোহোৱাই চিঞৰি থকাত চুবুৰীয়াহঁতৰ ঘৰৰ খিৰিকী-

বোৰ খোল খাই পবিল, আৰু বিন-পইচাৰ
ভাঙনা চাবলৈ সেই খিৰিকীয়েদি পবিল
উবুৰি খাই, মজা পায় চাই চাই।

গালিৰে যদিও তেভূত কৰিলে, তথাপি
লারণ্যই লৱণু হেন কোমল মাত্ৰেৰে ক'লে,
“বিয়ালৈ—কালিলৈহে যাব। হৈ যাব
তিমানতে চাকা।”

“এয়া হ'ল—মাকৰ আলমুৱাৰ খাপা।
নেলাগে মোক—লচপ্চ, ঘৈণীৰ খচমচ্
বন। বচনত এনেয়ে কৈ থৈছেনে—ধাঙ্গমী
তিবোতা নানিবা ঘৰক, ঘৰখন ভাঙি
কৰিব লৰক-ফৰক ? নেলাগে মোক চাকা
কাপোৰ। লেভেৰী থাকিব যিমান দিন—
লেভেৰা পিঙ্কি যাম—অম্মান পাই ঘৃষ্মি
—তেহে তোমাৰ আশা পূৰাব পাৰিম।”
হিবণ্যই ঘৰৰপৰা ছপছপাই ওলাই গ'ল,
আৰু লগে লগে ভাঙনা-চোৱা ছুবুৱীয়া
তিবোতাইতৰ সৈত বৈ থাকিল।

ছুবুৱীয়া তিবোতাইতে ছুখুনী লারণ্যক
কত কি যে ক'লে—কোনোবাজনীয়ে
তাইৰ পিঠিত খপখপালে—কোনোবা-
জনীয়ে তাইক মুখৰ মেহাবেৰে উটুৱালে
কোনোবাজনীয়ে বাম-সীতাৰ উদাহৰণ
হাঙি ধৰি সান্দনাৰ চেষ্টা চলালে।

আৰু লারণ্যয়ো ভাবিলে : ঠিকেই
কৈছে এওঁলোকে, এইখন ঘৰত জীৱন

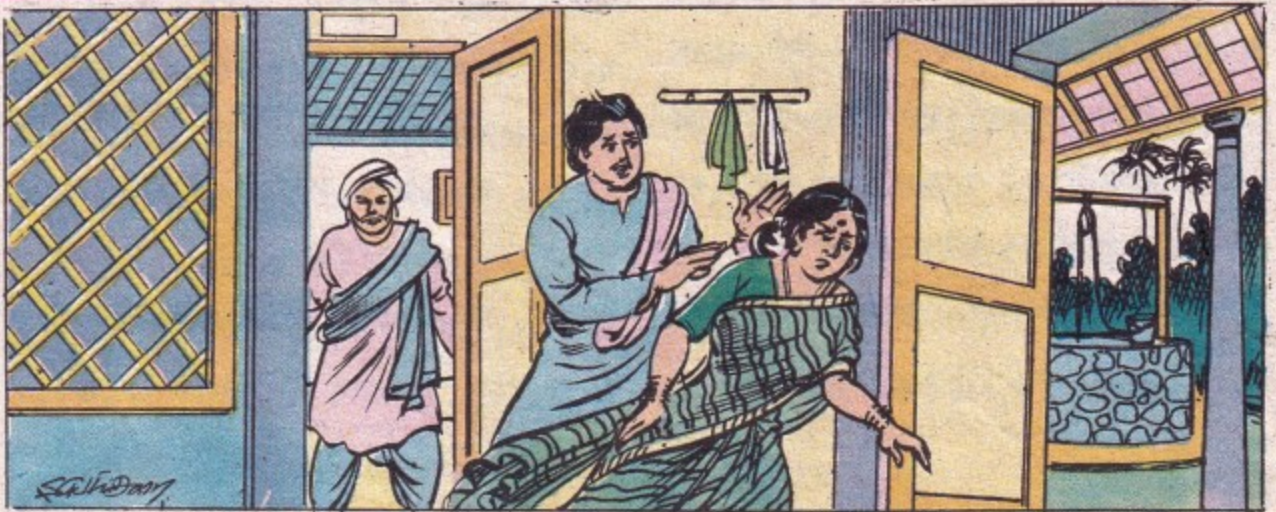
কটোৱা অসম্ভৱ কথা। কৰিব লাগিব
আত্মহত্যা। আৰু তাই ভবা মতে কামো
কৰিলে। তাই তাইৰ গিৰিয়েকলৈ চিঠি
এখন লিখি থৈ আত্মঘাতী হ'বলৈ অজান
ঠাইলৈ বুলি খোজ ল'লে।

বিয়া খাই আহিয়েই হিবণ্যই চিঠিখন
পালে, আৰু চিঠিখন পায়েই গাঁৱৰ ঘৰে
ঘৰে পথাৰে-সমাৰে পৃথ্বীত-ডোবাৰত—
সকলোতে দৌৰি দৌৰি ঘৈণীয়েকক
বিচাৰি বিচাৰি 'ভাগৰি পবিল।' কিন্তু
ক'তো-কেনিও তাইক মাপাই—অৱশেষত
চিঠিখন জেপত লৈ—তাই লারণ্যই
আত্মঘাতী হোৱাৰ জুসংবাদ নিজমুখে

দিবলৈ—বাধ্যত পৰি খোজ ল'লে শহুৰ ঘৰলৈ। ভৰিয়ে আক নচলা হৈছে, তথাপি যাব লাগিছে। মনত বিষম ভয়—শহুৰে কি বা কয়! আক—শহুৰতকৈ শাহুৰী চৰা—শুনিয়েই কিজানি হাতত ল'ব দা খৰা—তথাপি কি নো আক কৰা? তাৰ শাহুৰী কেনে—চৰেই জানে।

শহুৰদেউতা — হৰিহৰ ডাঙৰীয়াই চিঠিখন আদ্যোপান্ত পঢ়িলে আক তাৰ পছত ধীৰে-সুস্থিৰে ক'লে, “তাৰ মানে—তুমি বিয়া খাবলৈ ওলাই যোৱাৰ পাছতহে তাই চিঠি লিখিছিল। যদি—” ইমানলৈকে কৈয়েই—তেওঁ ঘৰৰ ভিতৰলৈ চাই মাত লগালে, ‘হেৰা, চাহ এটোপাও নিদিবা জানো—?’ তাৰ পাছত পুনৰ জোঁৱায়ক হিৰণ্যক ক'লে, “যদি তাই আত্মঘাতী হৈছিল—হৈছিল কালি। ওঁ, নিশ্চয় কালিয়েই। কিন্তু—তেনেহ'লে—আমাৰ ঘৰত এতিয়া যিজনী

আছে—তায়ো দেখোন দেখাত লায়ণ্যৰ দৰেই—! তাই বাক তেনেহ'লে—আত্মঘাতী লায়ণ্যৰ আত্মকপী ভূতুনীনে?” ঠিক তেতিয়াই চাহ ছপিয়লা হাতত লৈ লায়ণ্য ঘৰৰ ভিতৰৰপৰা ওলাই আহিল আক দেউতাকৰ কথাৰ উত্তৰত কোৱাৰ দৰেই ক'লে, “যি দেখিছোঁ—মোৰ মৰণো নাই—নহ'ব। সিদিনা চিঠিখন লিখি পালেঙৰ ওচৰত থৈ মৰিম বুলি ওলাই—মৰিবলৈকো পাহৰি থাকিলোঁ—ইয়ালৈকে গুচি আহিলোঁ। কিন্তু—ইমান খঙাল অবৈয়াল কোনোবাজনৰ লগত সেই বুলি থাকিবও তো নোৱাৰিম। গতিকে—মই মৰিমেই মৰিম।” এই বুলি কৈয়েই তাই অলপমান আঁতৰত থক কুঁৱা এটালৈ লৰ দিওঁতেই হিৰণ্যই লায়ণ্যক বুকুত আঁকোৱালি ল'লে আক শহুৰে চকু টিপিয়াই শাহুৰীলৈ চাই মুচুকৰে চোৰাংকৈ হাঁহি এটি মাৰিলে।

বিচিত্র প্রকৃতিৰ বৈচিত্ৰ্য

উৰণ-তেকীয়া শিয়াল !

হয়নে ? শিয়ালো উৰেনে ?— নিশ্চয় নোৱাৰে। 'বাইট' ! শিয়ালে কেনেকৈ উৰিব। শিয়ালৰ শিং—দেখা যায় ; কিন্তু উৰণ-তেকীয়া শিয়াল ? নাযায়। পিছে—মালয়েছিয়াৰ জংগলত এবিধ বাহুলি আছে—সাইলাথ শিয়ালমূৰা। ইহঁত ফলভোজী। কিন্তু কেৱল কোমল ফলহে খায়। এই শিয়াল-মূৰা বাহুলিবোৰে সিহঁতৰ ডেউকাৰে ফলবোৰ হেঁচি ধৰি খায়। ইহঁতে ইহঁতৰ ডেউকা ৪ ফুটলৈকে (প্ৰায় ১'২০ মিটাৰ) আগলৈ আগবঢ়াব পাৰে। ইহঁতক ঘৰচীয়াও কৰি তুলিব পাৰি। সজাটো হ'ব মস্তাঙৰ আৰু ঘনাই ফলখাবলৈ দিব লাগিব। বহু। কিন্তু এবাৰ ঘৰচীয়া হ'লে আৰু খেদিওে কিন্তু গুচি নাযাব, ওপৰঠেঙীয়া তলমূৰা হৈ ওলমি থাকিব !

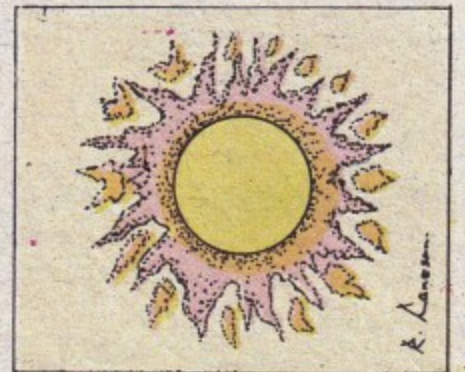
কালংকুটীয়া কাঠফুলা

শাক-পাচলিকো পোহৰ লাগে, নহ'লে নোপজে। কিন্তু কাঠফুলাক ব'দ-পোহৰ নালাগে। শাক-আচালিৰ খেতিত আনকি আগদিনা আবেলিতো নেদেখা ঠাইত হঠাৎ কাঠফুলা ফুলি থকা দেখা যায়। কিন্তু সাৱধান ! দেখামাত্ৰেই হাতেৰে নোছোৱাই ভাল। ভূমধুৰীয়া, শালিকী-ঠুটীয়া আদি জাতৰ কাঠফুলা খায়, সোৱাদো। কিন্তু সকলো কাঠফুলা কাঠফুলা তো কাঠফুলা নহয়। যেনেকৈ—সকলে মানুহ দেখাত একেই হ'লেও 'মানুহ' নহয়, কথাটো তেনেকুৱাই। দেখত সাইলাথ কাঠফুলা কিন্তু আচলতে বিষাক্ত 'বেংছতা'ও ওপজে যিবোৰ হাতেৰে छুলেই অসুস্থতাৰো সৃষ্টি হয় !

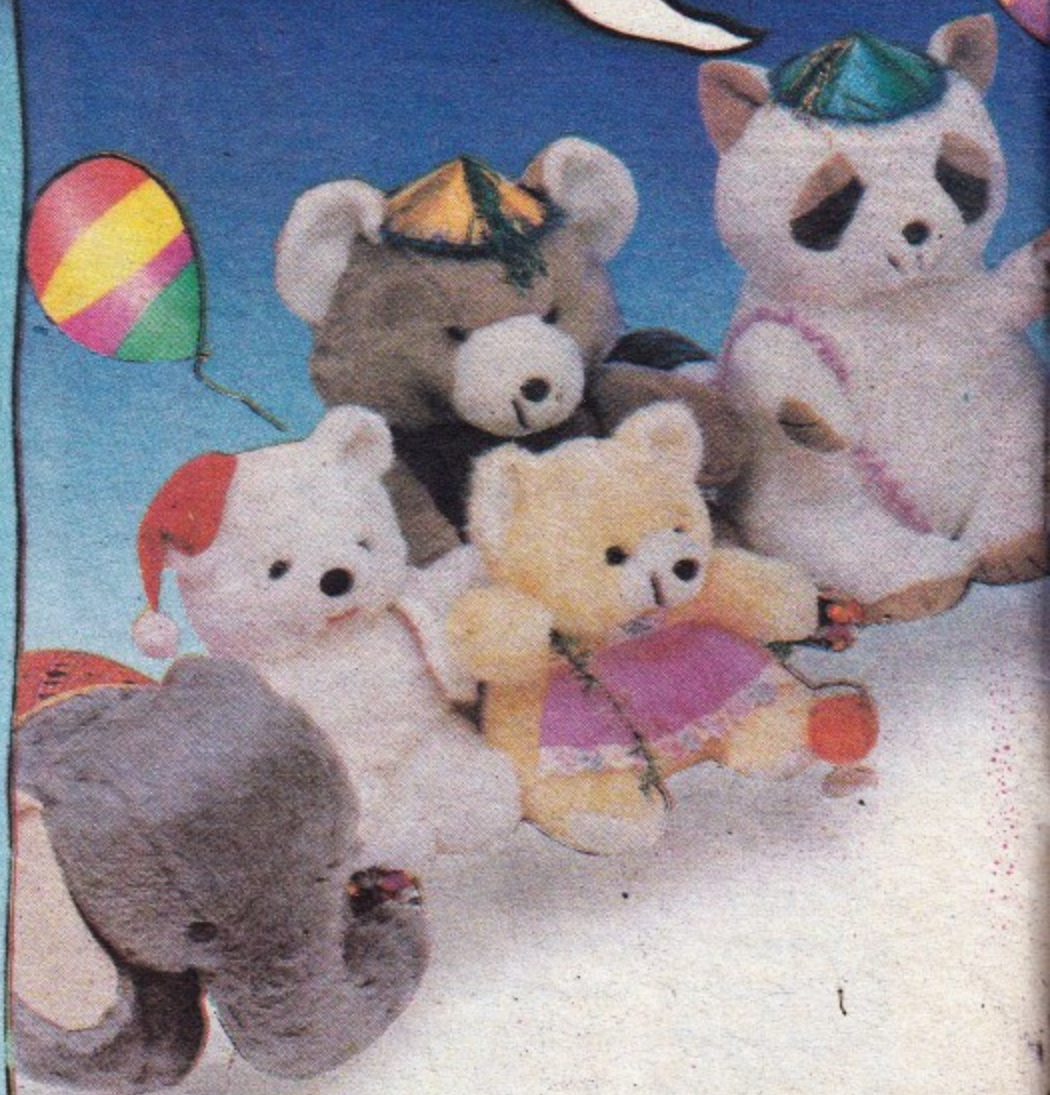

সূৰ্য্যৰ স্ৰুত্য !

হ'ব পাৰেনে ? সম্ভৱনে ? ওঁ, সম্ভৱ। সম্ভৱ নহয়—অবশ্যস্বাৰী। সূৰ্য্যৰ কেন্দ্ৰৰপৰা এদিন জলজান অৰ্থাৎ হাইড্ৰ'জেন নোহোৱা হ'ব আৰু ই ছবন্তভাবে অগ্নিময় হৈ উঠিব আৰু আকাৰতো হৈ উঠিব স্ৰুত্যং, যাৰ প্ৰভাৱত আৰু প্ৰদাহত পৃথিবীখন এমুঠি ভস্মত পৰিণত হ'ব, ভাঁপ হৈ নোহোৱা হ'ব। ব'ব, ব'ব। পলায়নে কি ? নেলাগে পলাব। আৰু—পলায়নো কেনি ? আৰু—ঘটনা যদিও ঘটিবই—তথাপি—আৰু প্ৰায় পাঁচশ কোটিমান বছৰ থাকিব পাৰিবই দেখোন। সূৰ্য্যৰ স্ৰুত্য আপুনি দেখাৰ সম্ভাৱনা তেনেই কম !

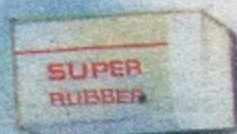
Say "Hello" to text books and friends
'Cause School days are here again
Have a great year and all the best
From Wobbit, Coon and the rest!

It's time to go back to school again. Time for text
books. Time for games. Time to meet old friends.
And make new ones. Time to start studying
again. Because there's so much to learn about
the world around you.

From all of us here at Chandamama, have a
great year in school. And remember to tell us
what you've learnt everyday, when you
come home from school !

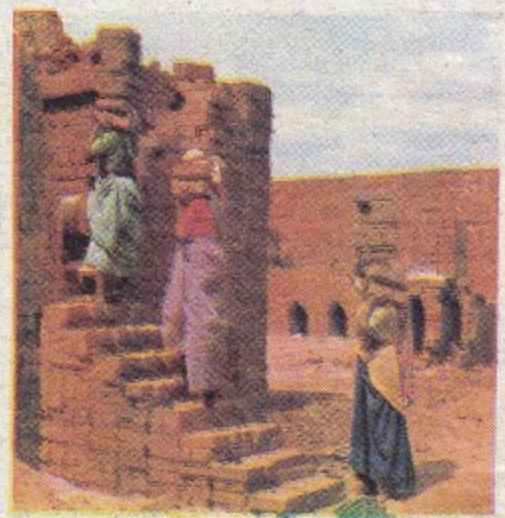

CHANDAMAMA
COLLECTION

ফটো-নামকৰণ প্ৰতিযোগিতা : : পুৰস্কাৰ ১০০ টকা
প্ৰস্তুত নাম ১৯৯৪ চনৰ নভেম্বাৰ সংখ্যাত প্ৰকাশিত হ'ব।

S.G. SESHAGIRI

S.G. SESHAGIRI

- ফটো-নামকৰণ দুই-তিনিটা শব্দৰ ভিতৰত হ'ব লাগিব আৰু শব্দকেইটাৰ মাজত ছন্দগত মিল থাকিব লাগিব। ১৯৯৪ চনৰ ছেপ্টেম্বাৰ মাহৰ ২০ তাৰিখৰ ভিতৰত আমাৰ হাতত পোৱাকৈ পঠাব লাগিব। উক্ত তাৰিখৰ পাছত অহা চিঠি গ্ৰহণযোগ্য নহ'ব।
- সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ নামকৰণকাৰীক (দুটা নামকৰণ বাবে) সৰ্বমুঠ ১০০ টকা পুৰস্কাৰ দিয়া হ'ব।
- ফটো-নামকৰণ কেৱল প'ষ্টকাৰ্ডত লিখি তলৰ ঠিকনালৈ পঠাব লাগিব :

ঠিকনা: CHANDAMAMA PHOTO CAPTION COMPETITION. (ASSAMESE)

CHANDAMAMA BUILDINGS, VADAPALANI, MADRAS-600 026

১৯৯৪ চনৰ জুলাই মাহৰ ফটো-নামকৰণ প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফল :

প্ৰথম ফটো : মৰমে দিছে উকলি দ্বিতীয় ফটো : বোলালৈ বঙেৰে পহুলি
ৰাজীৱ চৌধুৰী, চামতা, নলবাৰী-৭৮১ ৩০৬, অসম।

[পুৰস্কাৰৰ ১০০ টকা এই মাহৰ শেষৰ ফালে পঠোৱা হ'ব]

ভাৰতত বহুবেকীয়া বৰঙনি

চান্দমা মা

৪৮.০০ টকা মাথোন

বৰঙনিৰ বতলৰ ঠিকনালৈ পঠাব লাগিব :

Dolton Agencies, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras-600 026

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salaj, Madras 600 026 (India) and
Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandama-
ma Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

মৰমৰ এই মিঠা উপহাৰ দিয়েনে কি ভাবি চাওক
প্ৰবাসুৱা হৈ থকা আপোনাৰ চেনেহৰ জনে পাওক

চান্দমামা

তেওঁ ভালপোৱা চান্দমামাখন তলত লিখা যিকোনো এটি ভাষাৰপৰা বাছি লওক :

অসমীয়া, হিন্দী, গুজৰাটী, বাংলা, ইংৰাজী, কন্নড়, মালয়ালম্,

মৰাঠী, ওড়িয়া, সন্স্কৃত, তামিল আৰু তেলুগু.

আৰু প্ৰবাসত থাকিও তেওঁক উমাল গৃহস্থৰ উম উপভোগ কৰিবলৈ দিয়ক।

বছৰেকীয়া বৰঙনি

অষ্ট্ৰেলিয়া, জাপান, মালয়েছিয়া আৰু শ্ৰীলংকালৈ

জাহাজ-যোগে 105.00 ● উৰাজাহাজ-যোগে 252.00

ফ্ৰান্স, ছিংগাপুৰ, ইংল্যাণ্ড, আমেৰিকা,

পশ্চিম জাৰ্মানি আৰু অন্যান্য দেশলৈ

জাহাজ-যোগে 111.00 ● উৰাজাহাজ-যোগে 252.00

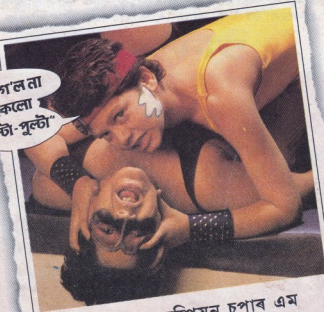
আপোনাৰ বৰঙনি বেবল ডিমাণ্ড ড্ৰাফ্ট নাইবা মনি-অৰ্ডাৰ যোগে

চান্দমামা পাবলিবেশ্বনছে পোৱাকৈ পঠাওক :

ছাৰ্কুলেশ্যন মেনেজাৰ চান্দমামা পাবলিকেশ্যনছ চান্দমামা বিল্ডিংছ

বড়াপালানি মাদ্ৰাজ-৬০০-০২৬

"হৈ গ'ল তা
সকলো
ওল্টা-পুল্টা"

নতুন মল্লযুদ্ধ চেম্পিয়ন চুপাৰ এম

বহু, আৰু ১৯৯৪: (হামৰ বিশেষ
সংকলনৰ দ্বাৰা): "সম্পন্ন হৈছে
চুপাৰ শক্তি সোৱাদ সি লৈছে
এৰিয়ে" বৰ্ষ উত্তম চুপাৰ এম।
মুঠ চৌদ্দক পেন বৰ্ষলৈকে
তলত থকাই বৰ্ষি হৈছে নতুন

মল্লযুদ্ধ চেম্পিয়ন হ'ল হেঁচিয়া। বিজয়
উল্লেসেৰে ভেৰ চুপাৰ মিক বিকিট
শেৰেট এটা উল্লেসেৰে আৰু মতা
পুৰুষৰ মৃত্যু ভৱনলৈ ল'বিল। পুনৰ
মিলা চুপাৰ অনুভৱেৰে কৈ উল্লেস
"হাৰা তল হৈ যোৱাই চুপাৰ মিকৰ

চুপাৰ শক্তি আৰু চুপাৰ সোৱাদ
কৰা একোটি মাজানে। মহলে..."
বিজয়ৰ ছাঁইটে তিনি বৰ্ষি আকৌ কৈ
হুগিল— "পিলৰ বৰ্ষ পূৰ্ণ সাধু হৈ
অমিয়া, হাবশিহাৰে বেলিটলৈ
অহিল... চেলেকাৰ চোৱে।"

চেম্পিয়ন হৈছে!

পাৰল

চুপাৰ শক্তি চুপাৰ সোৱাদ চুপাৰ মিক বিকিট

